

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 280

Poznań, środa dnia 22 czerwca 1932

Rok XXVII

Stan polskości w województwach centralnych

Omawiając niedawno wyniki spisu ludności na ziemiach zachodnich, zaznaczyliśmy, że porównywanie danych z r. 1921 z danymi z r. 1931 może doprowadzić w innych dzielnicach do błędnych wniosków. Ogłoszone dane z r. 1921 dotyczyły narodowości, podczas gdy dane z r. 1931 nie uwzględniają narodowości, lecz stwierdzają język ojczysty.

Otóż często ludność nieświadoma mieszała narodowość z obywatelstwem państwowym, albo ze względów oportunistycznych podawała narodowość polską, aczkolwiek poczucia narodowego polskiego nie posiadała. Zwłaszcza wypadki takie były powszechne na ziemiach wschodnich, gdzie masy nie umiały odpowiedzieć wogóle na pytanie, do jakiej narodowości należą; w niektórych np. powiatach wielu mieszkańców uparczywie podawało swoją narodowość jako „tu-tejszą”, miejscową. Z tego powodu, jeżeli porównujemy dane z r. 1921 co do narodowości z danymi z r. 1931, dotyczącymi języka polskiego, widzimy niejednokrotnie ogromne różnice, ponieważ ludność, mówiąca obcymi językami, podawała narodowość polską.

Ogłoszone dotychczas wyniki uwzględniają jedynie język ojczysty polski i inny. Rozpatrzmy je pokrótce i wyciągnijmy z nich wnioski z należytą ostrożnością, dopiero bowiem podział ludności według poszczególnych języków i wyznań da istotny obraz stosunków narodowościowych i zmian, jakie zaszły w ciągu ostatniego dziesięciolecia na całym terytorium Rzeczypospolitej.

W województwach centralnych, obejmujących dawne Królestwo Kongresowe wraz z kilkoma powiatami dawnej guberni grodzieńskiej, stosunki narodowościowe nie uległy poważniejszym zmianom. Pozornie, przy zestawieniu 1921 r. z 1931 r. nasuwałby się wniosek o cofnięciu się żywiołu polskiego, mianowicie, odsetki dla poszczególnych województw są następujące:

Województwo	% osób nar. polskiej w r. 1921	% osób z jęz. polskim w r. 1931
Warszawa m.	72,4	70,7
Warszawskie	89,8	88,4
Łódzkie	83,1	80,1
Kieleckie	91,3	89,3
Lubelskie	85,4	85,7
Białostockie	76,9	72,0

W rzeczywistości takie przesunięcie na niekorzyść żywiołu polskiego bynajmniej nie miało miejsca. Na terytorium województw centralnych niepołskimi grupami etnicznymi są głównie Żydzi i Niemcy. Przy badaniu spisu z r. 1921 stwierdzamy, że wszędzie pewna część ewangelików, mówiących po niemiecku, a zwłaszcza część Żydów podała narodowość polską. Zależało to od prądów politycznych, panujących wśród Żydów na danym terenie.

Decydujący okres narad rozbrojeniowych?

Delegaci Stanów Zjednoczonych w Lozannie — Amerykańska teza rozbrojeniowa

Lozanna, 22. 6. (PAT). Rozmowy rozbrojeniowe przybierają coraz żywsze tempo, przynosząc liczne sensacyjne epizody.

Dużą sensację wywołał fakt, że czołowi delegaci amerykańscy Gibson i Norman Davis niespodziewanie przybyli do Lozanny i odbyli z Mac Donaldem oraz sir Simonem półtora godzinną konferencję, po której powrócili do Genewy. Było to pierwsze pojawienie się delegatów amerykańskich w Lozannie.

Nie ulega wątpliwości, że po kilkumiesięcznych pracach w powolnym tempie konferencja rozbrojeniowa weszła obecnie w okres decydujący. Niewątpliwe jest również, że związek między konferencją genewską a lozańską staje się coraz bardziej jaskrawy.

Według informacji ze źródeł ame-

rykańskich, w toku rozmowy w Morges Gibson oświadczył Herriotowi, że niezbędne jest szybkie osiągnięcie wyników w dziedzinie efektywów przez konferencję rozbrojeniową t. j. zmniejszenia stanu liczebnego armji, biorąc za podstawę obliczenia system, proponowany przez delegację amerykańską jeszcze w marcu b. r. Bez tego — miał oświadczyć Gibson — trudne byłoby przekonanie opinii o konieczności ustępstw Ameryki w dziedzinie długów.

Teza amerykańska w sprawie efektywów jest krytykowana w kołach francuskich, które obliczają, że przyjęcie metody, proponowanej przez delegację amerykańską spowodowałoby zmniejszenie armji francuskiej o 100 tysięcy ludzi, to też narada w Morges nie posunęła naprzód rozmów rozbrojeniowych.

Dzisiejsze posiedzenie komisji głównej — Stanowisko Francji

Genewa, 22. 6. (Tel. wł.) Wielkie poruszenie wywołała tu wiadomość o zwołaniu na dziś popołudniu komisji głównej konferencji rozbrojeniowej.

Zwołanie to nastąpiło na wniosek amerykańskiego delegata Gibsona i w związku z deklaracją rządu amerykańskiego oraz czynionymi obecnie między poszczególnymi delegacjami staraniami, celem osiągnięcia ostatecznego porozumienia.

W kołach francuskich inicjatywa

rządu amerykańskiego nie znalazła poparcia, a oświadczenie w sprawie rozbrojenia uważa się jako jednostronną deklarację. W związku z tem podkreśla się fakt, że prawdopodobnie Herriot nie weźmie osobiście udziału w dzisiejszym posiedzeniu komisji głównej, a ograniczy się do wystąpienia obserwatora.

Na dziś popołudniu zapowiedziana jest również nowa rozmowa Herriota z Mac Donaldem.

Konflikt w sprawie zakazu S A pogłębia się

Nowy dekret prezydenta Rzeszy? — Zdecydowane stanowisko Bawarii — Początek narad ministrów związkowych

Berlin, 22. 6. (Tel. wł.) Mówi się tu o możliwości wydania nowego dekretu prezydenta Rzeszy, w którym dla rządu Rzeszy zastrzeżone byłoby wyłączne prawo decydowania na terenie całego państwa w sprawie mundurów partyjnych. Rządy państw związkowych, chcąc wydać zakazy w tej sprawie, musiałyby poprzednio uzyskać na takie zakazy zgodę rządu Rzeszy.

Podobnego dekretu należy się istotnie spodziewać, a świadczą o tem również zapewnienia z kół półrządowych, które stwierdzają, że wydanie takiego dekretu byłoby zgodne z konstytucją i że rząd Rzeszy jest jak najbardziej zdecydowany kontynuować swoją obecną politykę.

Jaskrawym przykładem jest powiat włoszczowski w województwie kieleckim, gdzie Żydzi należą do konserwatywnego odłamu ortodoksów. Izraelici stanowili w tym powiecie w r. 1921 — 8,5 proc. ogółu mieszkańców, a do narodowości niepolskiej przyznało się tylko 1,4 proc. ludności. Przy ostatnim spisie, gdy chodziło nie o narodowość, lecz o język w tym samym powiecie, w którym inne narodowości nie wchodziły w rachubę, odsetek osób z językiem niepolskim wyniósł 7,4 proc.

Odsetek Niemców w b. Kongresówce nie mógł się podnieść, zapewne nieco się zmniejszył, choćby z tego powodu, że dane o przyroście ludności wykazują, iż przyrost naturalny ewangelików był słabszy od przyrostu katolików. Również zapewne i odsetek Żydów się zmniejszył, zarówno wskutek mniejszego przyrostu naturalnego, jak i emigracji (szczególnie silnej w

Monachjum, 22. 6. (Tel. wł.) Odbyło się tu posiedzenie rady ministrów, na którym uzgodniono stanowisko Bawarii w związku z konferencją ministrów spraw wewnętrznych poszczególnych krajów w Berlinie.

Bawaria postanowiła w dalszym ciągu podtrzymywać swój punkt widzenia i nie odstąpić od prawa decydowania na własnym gruncie w sprawie zakazu S. A. i noszenia mundurów przez organizacje bojowe. W razie sprzeciwu Rzeszy w tym względzie, Bawaria zamierza, celem uniknięcia poważniejszego konfliktu, poprosić o interwencję Trybunału Rzeszy w Lipsku od którego oczekuje się tu potwierdzenia bawarskiego punktu widzenia.

woj. białostockiego), aczkolwiek na terenie Kongresówki mogła emigracja częściowo być skompensowana pewnym napływem Żydów ze wschodu.

W r. 1921 ilość Żydów w całej Polsce wynosiła 10,5 proc., obecnie według ostrożnych obliczeń nie dochodzi do 10 proc. Natomiast niewątpliwie odbywało się w dalszym ciągu skupianie się Żydów w wielkich miastach, co jest zjawiskiem charakterystycznym dla ostatnich dziesięcioleci. W większości znacznej przeto powiatów w b. Kongresówce odsetek Żydów się zmniejszył, wzrosła wszakże absolutnie (nie procentowo) liczba Żydów o kilkadziesiąt tysięcy w Warszawie i Łodzi, wzrost znaczny również stwierdzić można w podmiejskich powiatach warszawskim i łódzkim i w innych kilku większych miastach: w Częstochowie, Sosnowcu, Kielcach i Grodnie.

W kilku wschodnich powiatach

woj. lubelskiego i woj. białostockiego zamieszkuje ludność prawosławna ruska. Jej liczba zwiększyła się dość znacznie (o 200 z górą tysięcy) z powodu repatriacji uchodźców po r. 1921. Nie można wszakże w chwili obecnej stwierdzić, o ile postąpiła jednocześnie asymilacja z polskością tej ludności na Podlasiu i w Chełmszczyźnie. Szczególnie silny był ów napływ uchodźców do pow. grodzieńskiego i wołkowskiego w woj. białostockiem i tam wskutek tego wzrósł się element białoruski.

BOHDAN WASIUTYŃSKI.

Niekonsekwencje wobec Gdańska

Sprawy gdańskie wciąż ściągają na siebie ogólną uwagę. W tych dniach komisarz generalny Rzeczypospolitej w Gdańsku, p. Papée, skierował do senatu wolnego miasta pismo, donoszące o przeniesieniu gdańskiej dyrekcji kolei z Gdańska do Torunia. P. Papée oświadcza w nocie, że rząd polski „od dawna” myślał o tym kroku ze względów oszczędnościowych i ogólnych. Jeżeli więc teraz realizuje ten pomysł, to z własnej i nieprzymuszonej woli, a nie wskutek akcji dyplomatycznej Gdańska na terenie międzynarodowym.

Istotnie, można było mieć różne zapatrywania na to, czy dogodnym jest dla Polski utrzymywanie dyrekcji kolei w takim miejscu, jak Gdańsk, i czy dyrekcja ta nie będzie się czuła lepiej w głębi terytorium polskiego. Również można być pewnym, że, o ile zarządzenie o przeniesieniu dyrekcji kolei będzie przeprowadzone konsekwentnie, to ujemne skutki tego stanu odczują przede wszystkim obywatele gdańscy, a nie polscy.

Ale w takim razie należało samemu, istotnie „od dawna” zdecydować się na ten krok, a nie dopiero po bezskutecznej obronie w Genewie siedziby dyrekcji w Gdańsku, a zwłaszcza dopiero po liście p. Ziehma, który w imieniu senatu gdańskiego domagał się od rządu polskiego usunięcia dyrekcji kolei z Gdańska. W takich warunkach zacieranie wrażeń, że Polska wycofuje z Gdańska swoją dyrekcję kolejową, i to pod naciskiem władz gdańskich, jest niezmiernie utrudnione.

Podobną niekonsekwencją grzeszyło stanowisko nasze w sprawie wizyty floty niemieckiej. Ukazały się w tej sprawie komunikaty półoficjalnej agencji „Iskra”, donoszące o protestach i interwencjach rządu polskiego w Gdańsku i w Berlinie. Tymczasem obecnie okazuje się, że flota niemiecka mimo to do Gdańska przyjedzie i będzie tam uroczysto przyjmowana. „Energiczne” protesty polskie nie odniosły więc żadnego skutku. Berlin i Gdańsk postawiły na swoim i napewno pocieszą się szybko, że władze polskie nie będą uczestniczyły w przyjmowaniu floty niemieckiej w wolnym mieście. Prasa prorządowa, która początkowo z oburzeniem pisała o wizycie niemieckiej w Gdańsku, obecnie usiłuje bagatelizować całą sprawę, zapewniając, że kraj nasz zachowa „spokój i zimną krew”.

Wszystko to wskazuje na brak konsekwencji w naszej polityce wobec Gdańska, co jest dowodem nieposiadania stałego programu w punkcie dla nas najdrażliwszym. Ośmiela to w najwyższym stopniu żywioły Polsce wrogie. A skutek jest taki, że jesteśmy w sprawie Gdańska na terenie międzynarodowym wciąż w defensywie, mimo buńczucznych głosów, jakie nieraz rozlegają się z prasy obozu majowego.

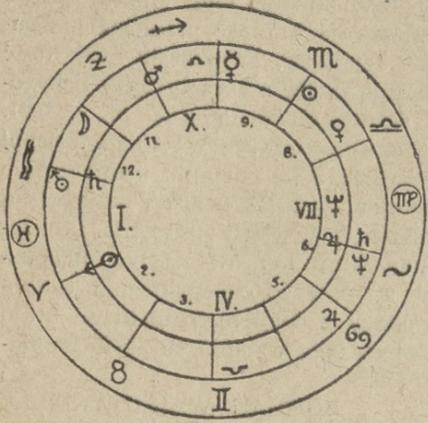
Polityka i gwiazdy

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Berlin, 20 czerwca.

Wśród pięknych, łagodnie się wznoszących gór Harcu, pokrytych ciemnymi borami, wznosi się najwyższy szczyt Brocken. Widać go już na horyzoncie, gdy się dojeżdża do Goslaru od Halberstadtu, widać również z licznych gór i wzgórz, ciągnących się od Goslaru wijącymi się pasmami. Brocken jest czemś w rodzaju polskiej Łysej Góry, na której czarownice odprawiać mają swoje niesamowite zebrania.

I otóż na szczycie Brocken, w nocy z 17 na 18 czerwca roku pańskiego 1932 odbyło się niesamowite misterjum. Kilku Anglików uznało, że jednak trzeba się namacalnie przekonać

Horoskop republiki niemieckiej według daty jej urodzin w d. 9 listopada 1918 roku, zamieszczony w „Hanussens Berliner Wochenschau”.

o nieprawdziwości formuł czarnej magii... Średniowieczne bowiem manuskrypty wieszczą, że można przemienić według specjalnej recepty magicznej na szczycie Brocken w noc księżycową kozła w młodzieńca.

Wobec tego Anglik Mr. Price, w smokingu wraz z gwarantowaną dziewczyną, panną Ortą Bohn, uroczą blondynką z Wrocławia, trzymającą na jedwabnym białym sznurze również dziewięcioletniego (koniecznego) kozła, udali się w licznych towarzystwie ciekawych na szczyt Brocken, i zapalili o północy magiczny stos i kadzidło. — Dziewica namaściła kozła dokładnie według przepisów księgi kabalistycznej, (maść składała się z krwi schwytanych o północy nietoperzy, sadzy, miodu pszczołowego i pyłu z dzwonków kościelnych), oblała go czerwonym winem i przykryła białym płótnem. Wygłoszono formuły, zdjęto białe płótno — i według recepty książki magicznej zamiast kozła powinien stać na tym miejscu przystojny młodzian.

Stal oczywiście przerażony kozieł i należy wierzyć, że inicjatorom naprawdę chodziło o wykazanie, że magia jest głupstwem. Czy jednak sam fakt, że do tego doprowadzono, nie jest pełen niesłychanej wymowy? Bo wiem historią jest od „a” do „z” prawdziwa. A interesował się nawet profesor uniwersytetu londyńskiego Mr. Goat.

Jakaś fala dziwnego zabobonu zalewa świat. W Niemczech szerzy się ona w sposób niezwykły. Na każdym kiosku gazetowym w Berlinie wiszą liczne gazety z oryginalnymi kołami, znakami i sensacyjnymi tytułami. Są to gazety astrologiczne. Kupujemy pierwsze z brzegu: „Hanussens Berliner Wochenschau”, „Die Hellscher Zeitung”, „Deutschlands Zukunft”, „Der Seher, deutsche astrologische Zeitung”, „Neue deutsche Zeitung”, „Neues Deutschland”. Jest ich znacznie więcej. Każdy większy kiosk posiada ich spory zapas, który się ogromnie rozchodzi. Warto stanąć z pół godziny przy takim kiosku i popatrzeć. Jest rzeczą zdumiewającą, że jak licznych kół, sięgających od dołu do góry, rekrutują się czytelnicy. — Można też stanąć przed jedną z „okultystycznych” księgarni z tym samym wynikiem.

W Niemczech snuje się dużo indywiduów, magów, wróżbiarzy i wróżbiarek, którzy nieraz odgrywają tajemniczą rolę. Dziwne historie o roli jednej z tych wróżek wydobyły na wierzch proces słynnych braci Sklarów. Ponoć i w polityce, jak mówią sobie na ucho, rozmaici wpływowi ludzie zasięgają rady tego rodzaju. — ofiaci. Zwykle są to kobiety. Jaka pani Sylwia...

W Erfurcie odbył się w tych dniach specjalny kongres astrologów. Wzięły w nim udział towarzystwa astrologiczne z Berlina, Monachium, Dortmundu, Magdeburga, Norymbergi, Drezna, Lipska, Kolonii itd. oraz mnóstwo poszczególnych astrologów. Jak donosi „Der Seher”, nadburmistrz Erfurtu wysłał na kongres specjalnego przedstawiciela, który imieniem miasta powitał kongres, liczący kilkuset uczestników. Nikogo innego nie wyszukał sobie zacytowany nadburmistrz na przedstawiciela miasta, jak właśnie — miejskiego radcę szkolnego, niejakiego Küstera. Założono na kongresie „Centralny Związek Astrologiczny” obejmujący całe Niemcy. W jednej z rezolucyj czytamy:

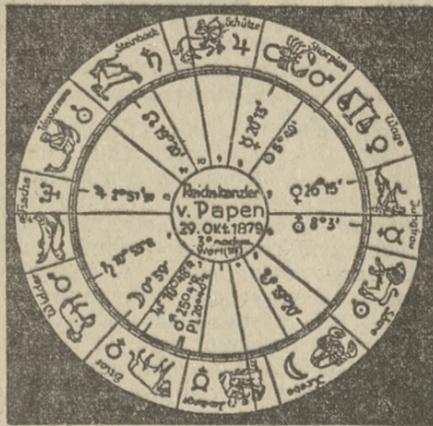
„Kongres astrologicznych pionierów w Erfurcie świadomy jest wielkiej odpowiedzialności horoskopji politycznej wobec państwa i narodu”.

Rezolucja w dalszym ciągu potępia wyzyskiwanie astrologji dla partyjno-politycznych celów, powiadając, że „obradujący astrologowie podkreślają swoją absolutną neutralność wobec państwa”.

Cóż z tego jednak wynika? Otóż, że istnieje horoskopja polityczna i że polityka zajmuje dużo miejsca w tej „sui generis” publicystyce astrologicznej. W istocie, gdy przejrzeć odnośne pisma, widzi się, że przepelnione są licznymi horoskopami aktualnych polityków w Niemczech i artykułami, przepowiadającymi polityczną przyszłość. Oczywiście przy takiej okazji niejedno się powiada, a można czasem i przepowiedzieć, zwłaszcza, gdy niektóre takie pisma mają podziemne kontakty — z jakąś tajną organizacją. Ale oto kilka próbek z tych artykułów, charakteryzujących zarówno ich przedziwny styl, jak też treść.

„Deutschlands Zukunft” zastanawia się nad tem, czy Hohenzollery wrócą do Niemiec, i pisze na temat horoskopu b. następcy tronu:

„Jest rzeczą interesującą, że w horoskopie Słońce, Saturn i Neptun stoją na tem samym miejscu w znaku Byka, w którym w horoskopie Adolfa Hitlera mieszczą się Wenera i Mars, a przytem oświetla Uran w horoskopie kronprinza obydwie planety pomyślnie. Tych dwóch ludzi ma dla siebie zrozumienie i nie wydaje nam się zupełnie wyłączone, że jeszcze gdzieś nastąpi dziejowe powiązanie w toku życia tych dwóch osobistości”.

Horoskop kanclerza v. Papena z czasopisma „Neues Deutschland”.

A więc tedy go wiedli! Idźmy jednak dalej. Tasiemcowy artykuł o horoskopie kanclerza v. Papena zamie-

Ferment w umyśle inteligencji niemieckiej

Profesor M. J. Bonn charakteryzuje w ostatnim numerze „Revue des Vivants” nastroje inteligencji niemieckiej. Ocena ta daje klucz do zrozumienia psychologii ruchu hitlerowskiego, zwłaszcza młodszego odłamu hitlerowców.

Inflacja zniszczyła podstawy niezależności materialnej inteligencji niemieckiej. W żadnym kraju czynnik ten, twierdzi autor, nie podkopał tak głęboko podstaw bytu inteligencji, jak w Niemczech.

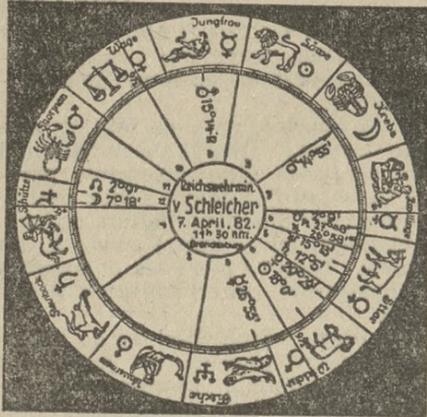
Drugim czynnikiem, który zachwiał bytem tej inteligencji, była powojenna nieufność do inteligencji niemieckiej. Dziś wszystkie drogi, prowadzące zagranicę, są dla niemieckiej inteligencji zamknięte.

Zawiodły również rachuby na potęgę własnego przemysłu. Katastrofalny spadek produkcji dowiodł, że gospodarczy kolos niemiecki opierał się na glinianej podstawie.

szcza „Der Seher”. Obok niego znajduje się artykuł „Upadek Brüninga, zwrot do wolności”. Oto próbka zarówno stylu jak i metody agitacji pisma. Dotyczy ona rozmowy kanclerza Brüninga z Hindenburgiem w dniu 29 maja 1932 r.:

„W tej rozstrzygającej godzinie stał Jowisz, planeta rządów, urzędów i wysokich dostojestw, w dokładnym co do minuty kwadracie do miejsca słonecznego, w 10-tym domu horoskopu republiki, gdy tymczasem Mars gwałtowny zranił stojącą również w 10-tym domu tego samego horoskopu Wenerę w tak samo dokładnej co do minuty opozycji”.

Kto nie zrozumie tej subtelnej (dosłownie przytoczonej) analizy, może się udać o wytłumaczenie do Szyllera-Szkolnika. Sens artykułu w każdym razie jest ten, że jak wynika z dalszych zdań, Brüning zostawił stos skorup, i że był ostatni czas, iż rozmowa Brüninga z Hindenburgiem wydała tak szczęśliwe rezultaty, jak jego dymisję i gabinet Papena.

Horoskop gen. Schleichera z czasopisma „Neues Deutschland”.

Brak miejsca nie pozwala nam na zacytowanie mnogich jeszcze artykułów i horoskopów o Goebbelsie, Papenie itd., z których niejednen zdradza wcale niezłą znajomość rozmaitych zakulisowych stosunków w politycznych ugrupowaniach niemieckich, jak zwłaszcza artykuł o horoskopie Goebbelsa. Na uwagę zasługują również przepowiednie co do generała Schleichera o którym czytamy w „Neues Deutschland”, że „jak Napoleon I i feldmarszałek Hindenburg, generał-leutnant von Schleicher ma korzystny aspekt między planetą wojny i wojska Marssem i planetą rewolucji Uranem, co oznacza wielkie wojskowe talenty w łączności z duchem narodowego reformatora. Czy generał-leutnant von Scheicher będzie Scharnhorstem naszych czasów?”

Pomiędzy tem wszystkim snują się liczne przepowiednie wojenne na temat Rosji, Francji, Polski i Niemiec, w których powtarzają się wszystkie możliwe i niemożliwe kombinacje.

Brednie, powie ktoś! Oczywiście, że w przeważającej części brednie, na domiar podane w okropnym sosie „fachowej” astrologji. Ale należy do charakterystyki Niemiec dzisiejszych, że brednie te szerzą się w zastraszający sposób, a w pewnych sferach sięgają dość wysoko. Czasem nawet w tych bredniach uważny obserwator dostrzeże tu i owdzie snującą się nic podejrzaną intrygi. W obrazie życia szeroki mas niemieckich zajmują one więcej miejsca, niżby można przypuszczać. I dlatego warto było zwrócić uwagę na ten objaw.

JERZY DROBNIK.

Ukazał się z druku nr. 6 za czerwiec 1932 r. miesięcznika Obozu Wielkiej Polski

„AWANGARDA”

Zeszyt zawiera treść następującą: Na zachodnich rubieżach. Nemo: Fermenty komunistyczne w młodej „sanacji”.

Ryszard Piestrzyński: Nowoczesne ruchy narodowe.

Feliks Fikus: Młodzi w służbie wojskowej.

Roman Fengler: Jutro nowego człowieka.

W. W. Testament wielkiego biskupa. Feliks Fikus: Gawędy obozowe.

Z życia O. W. P. Dziesięciolecie Młodzieży Wszechpolskiej.

Prenumerata roczna „Awangardy” wynosi 5 zł., półroczna 2 zł. 50 gr. Najlepiej wpłacać ją na konto P. K. O. nr. 203.851. Adres Redakcji i Administracji: Poznań, św. Marcin 65, tel. 19 - 49.

„Poco uciekać się do rozumu, jeżeli on nic nie daje. I oto inteligencja niemiecka z namietnością, której nie jest w stanie pomówić, odrzuca wszystkie podstawy, zapewniające jej dawne stanowisko uprzywilejowane.

„Rozum już nie szuka ani dróg, ani środków działania. Zastąpiła go wiara, której dogmaty czerpią natchnienie w pogańskiej koncepcji religji rasy, opartej na wspólności krwi.

„Wiara ta rodzi wielkie wołanie o czyn, lecz w gruncie rzeczy oczekuje cudu”.

Opinia prof. Bonna uzupełnia i podkreśla słusność podanych przez nas przed paru tygodniami wywodów gen. von Schöneicha: w polityce Niemiec współczesnych rozpoczął się okres przewagi elementarnych instynktów nad ścisłą rachubą, refleksją, a nawet zdrowym rozsądkiem.

W kwestji szkół prywatnych stan bez prawa

Ustawa o szkołach prywatnych została uchwalona w Sejmie 27 lutego b. r., w Senacie 11 marca b. r., a ogłoszona w „Dzienniku Ustaw” nr. 33, poz. 343, dnia 20 kwietnia b. r. Od tej chwili obowiązuje ona. Art. 14 ustawy mówi:

„Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na obszarze Rzplitej z wyjątkiem województwa śląskiego. Równocześnie tracą moc wszystkie przepisy, wydane w sprawach, uregulowanych niniejszą ustawą”.

Już w Sejmie dnia 26 lutego b. r. mówca Klubu Narodowego pos. Stroński zwrócił uwagę na to, że wedle art. 14 może powstać stan bezprawia, bo ustawa przewiduje rozporządzenia, których niema, np. dla warunków zakładania szkół i dla warunków otrzymywania praw przez szkoły, czyli w sprawach najważniejszych.

Wówczas przerwano pos. St. Strońskiemu, jak stwierdza protokół stenograficzny z 61 posiedzenia Sejmu:

Pos. Stroński: „Musiałoby być oparte na rozporządzeniu, którego niema (Głos na ławach B. B.: Jest gotowe). Czy jest gotowe? Ja do zakamarków nie chodzę. Tego rozporządzenia niema.

Otóż od owej chwili upłynęły cztery miesiące, od dwóch miesięcy ustawa obowiązuje i w myśl art. 14 dotychczasowe przepisy zostały zniesione z chwilą jej ogłoszenia, a rozporządzenia gotowego niema.

Obecnie pos. Stroński wykazuje w „A. B. C.”, że powstał stan bezprawia, w którym, wedle znanych przykładów m. in. z Warszawy:

1) osobom, starającym się o założenie szkoły i chcącym przedstawić statut (którego warunki ma właśnie określić rozporządzenie), władze mówią, że nie można załatwić sprawy, bo niema jeszcze rozporządzenia;

2) równocześnie nadaje się prawa (dwa szkołom średnim żydowskim w Brześciu i w Białymstoku) i odbiera się prawa lub obniża (m. in. szkołom średnim w Warszawie), chociaż niema rozporządzenia przewidzianego w art. 8 ustawy o warunkach uzyskiwania uprawnień;

3) odmawia się zatwierdzenia dyrektora (również np. w Warszawie), chociaż niema rozporządzenia, któreby objaśniło, jaka władza ma prawo to zrobić wedle art. 6 ustawy.

Jest to jaskrawy przykład pomajowej roboty ustawodawczej i urzędowej.

NIECH NIKOGO NIE ZABRAKNIĘ — W KARNYCH SZEREGACH O. W. P.!

Bezkarne prowokacje hitlerowców w Gdańsku

Strzelali do polskich marynarzy w pociągu i wznosili wrogie okrzyki przeciw Polsce

Gdańsk, 22. 6. (PAT.) Wczoraj na dworcu głównym w Gdańsku zaszła poważny incydent, świadczący o zupełnym braku bezpieczeństwa na terenie Gdańska oraz o planowej prowokacyjnej akcji hitlerowców.

W chwili ruszenia pociągu osobowego w kierunku Tczewa o godz. 22.09, z grupy kilkunastu osób, znajdujących się koło ekspedycji towarowej, złożonej w połowie z umundurowanych hitlerowców, padły trzy strzały w kierunku oświetlonego przedziału, w którym

jechało 6 marynarzy polskich w mundurach marynarki wojennej, co było widoczne z peronu. Dwie kule wybiły szybę w przedziale, trzecia ugrzęzła w ramie nad oknem.

W czasie odjazdu pociągu pociąg spieszny Gdynia—Warszawa ze stacji Gdańsk o godz. 23.16 grupa umundurowanych hitlerowców, oczekująca na tę chwilę na moście nad torami kolejowymi, zaczęła wznosić okrzyki przeciwko Polsce.

A tymczasem wychodzi na jaw, że senat uzbraja bojówki nar. socjalistów

Gdańsk, 22. 6. (PAT.) Na wczorajszym posiedzeniu sejmiku gdańskiego wybrano na miejsce zmarłego wiceprezydenta śp. Gajkowskiego posła stronnictwa centrowego Potrykusa. — Następnie uchwalono wydać sądom posłów socjalistę Webera, komunistów Serotzkyego i Ratkego, oraz hitlerowca Greisera, którego frakcja gwałtownie sprzeciwiała się wydaniu swego przywódcy. Dalej uchwalono w drugim czytaniu projekt ustawy w

sprawie przedłużenia rozszerzonych pełnomocnictw.

Przechodząc do sprawy wydawania pozwoleń na broń, socjaliści zgłosili interpelację, w której domagali się od senatu wyjaśnień, dlaczego po wprowadzeniu ograniczeń, ilość wydanych pozwoleń wzrosła z 4000 na przeszło 6000, podkreślając przytem ścisły związek między zwiększeniem ilości członków bojówek hitlerowskich a wzrostem liczby pozwoleń na broń.

W całych Niemczech krew się leje

Berlin, 22. 6. (Tel. wł.) W ciągu dzisiejszej nocy doszło w różnych częściach miasta do starć hitlerowców z komunistami i członkami Reichswehry, przyczem jednego hitlerowca ciężko postrzelono. Odstawiony do szpitala zmarł on wskutek odniesionych ran.

Według doniesień z Essen zasztyletowano tam w czasie zajść z komunistami i hitlerowcami pewnego młodego robotnika, który również odstawiony z ciężkimi ranami do szpitala zmarł wkrótce potem.

W Andernach, gdzie odbywało się demonstracyjne posiedzenie zwolenników Hitlera, przyszło w czasie obrad do bójki, w czasie której zdemolowano całą salę, oraz raniono kilkanaście osób.

W Kilonii wskutek starć z przeciwnikami politycznymi jest również kilka osób ciężko rannych.

W Varel w Oldenburgji 10 hitlerowców ciężko pobitych, a czterech z nich odniosło bardzo poważne rany.

Zaciekła bójka na uniwersytecie we Frankfurcie

Frankfurt n. M., 22. 6. (Tel. wł.) Mimo zakazu rektora noszenia mundurów organizacyj politycznych dziś w południe przed gmachem uniwersytetu zebrała się większa ilość studentów w hitlerowskich mundurach, śpiewając bojowe pieśni.

Po agresywnym przemówieniu studenta-hitlerowca z okna uniwersytetu doszło na podwórzu do starć między

akademikami komunistami i nar. socjalistami. W czasie bójki kilku studentów odniosło obrażenia a dwóch z nich, ciężko poranionych, odstawiono do szpitala.

Przybyła na miejsce policja zaprowadziła wkrótce porządek. Uniwersytet zamknięto na czas nieograniczony a wykłady przerwano.

Warunki pomocy finansowej dla Austrii

Paryż, 22. 16. (Tel. wł.) Według doniesień „Matin” z Lozanny, obecnie niema zasadniczego sprzeciwu w kołach francuskich w sprawie udzielenia międzynarodowej pożyczki Austrii. Podtrzymuje się jeszcze tylko żądanie podstawowych gwarancji.

Francja twierdzi, że ratowanie w obecnej chwili Austrii, której załamanie finansowe mogłoby mieć niepomyślny wpływ na rozwój gospodarczy i finansowy Czechosłowacji oraz Anglii, — może nastąpić tylko w związku z całokształtem akcji finansowo-pomocniczej dla całej środkowej Europy. Ten punkt widzenia podzielają i propagują jednomyślnie Herriot i mi-

nister finansów Germain-Martin. Lozanna, 22. 6. (Tel. wł.) Herriot odbył dziś przed południem dłuższą rozmowę z kanclerzem austriackim dr. Dollfussem w sprawie pożyczki finansowej, poczem premier austriacki naradził się z v. Papenem w tej samej kwestji.

Wiedeń, 22. 6. (Tel. wł.) Minister finansów i bank narodowy wydali począwszy od dnia wczorajszego zarządzenie, wstrzymujące zakup i sprzedaż dewiz zagranicznych, aż do odwołania. Ostatecznie rozstrzygnięcie w tym kierunku ma nastąpić dopiero w czwartek.

Dwa poglądy na zagadnienie odszkodowań

Francja nie godzi się na żadne ustępstwa — Nowy projekt francusko - belgijski

Lozanna, 22. 6. (Tel. wł.) Tocząc się obecnie między poszczególnymi delegacjami rozmowy doprowadziły do tego, że zdołano osiągnąć pewien pogląd na podział sił zwalczających się dwu obozów. Jeden z nich reprezentuje Francja, a do drugiego należą Niemcy i Włochy. Anglia natomiast jak zwykle gra umiejętnie rolę pośrednika i stara się wykorzystać obie strony. Sama skłania się raczej na stronę interwencji amerykańskiej, do której doszło w ostatnich dwu dniach, w związku z toczącymi się nadal bezowocnie rokowaniami reparacyjnymi i obradami konferencji rozbrojenkowej.

W kołach francuskich w dalszym ciągu zauważać się daje stanowczy sprzeciw w stosunku do nowych ustępstw na rzecz Niemiec bez żadnych gwarancji z ich strony. Stanowisko

Francji uzgodnione zostało w toku wczorajszych rozmów z delegacją belgijską.

London, 22. 16. (Tel. wł.) „Pertainax” w „Daily Telegraph” stwierdza, że rząd francuski a z nim cała delegacja stanowczo jest zdecydowana przeciwstawić się propozycji angielskiej całkowitego skreślenia reparacyj. Byłaby ona natomiast skłonna do udzielenia Niemcom kilkuletniego moratorium, o ile oczywiście Ameryka ze swej strony również poczyni odpowiednie ulgi finansowe. Francja stanowczo obstaje przy spłacie należnych jej odszkodowań po powrocie normalnych stosunków w Rzeszy.

Rzeczoznawcy belgijscy i francuscy opracowują obecnie wspólny plan mający na celu rewizję planu Younga. Plan ten ma być przedstawiony przez delegację francuską dziś wieczorem zainteresowanym stronom.

Francja ma zaproponować udzielenie moratorium na przeciąg 3 do 5 lat spłatę reparacyj w towarach, ustanowienie specjalnego funduszu odbudowy dla Niemiec, oraz powołanie nowej komisji dla stwierdzenia istotnego stanu finansowego Rzeszy.

Lozanna, 22. 6. (Tel. wł.) Min. Neurath doręczył dziś Mac Donaldowi odpowiedź Rzeszy na propozycje angielskie w sprawie reparacyj, precyzując stanowisko delegacji niemieckiej w związku z obecną sytuacją na konferencji i z przygotowaniem do ogólnoświatowej konferencji gospodarczej.

London, 22. 6. (Tel. wł.) „Times” wyraża zdziwienie z powodu braku odpowiednich kontrpropozycji ze strony dłużników. Omawiając zdecydowane stanowisko delegacji francuskiej pismo stwierdza, że w związku z sytuacją międzynarodową i niemożliwością w ciągu następnych dwóch lat spłaty odszkodowań czy też nawet innych długów — uderza wstrząsliwie zainteresowanych stron w stawianiu nowych propozycji, a przede wszystkim tyczy się to delegacji niemieckiej. W obecnej sytuacji żaden rząd francuski nie będzie mógł zgodzić się na całkowite i bezwarunkowe skreślenie reparacyj.

Pismo żąda od Rzeszy niemieckiej jako dłużnika, aby poczyniła odpowiednie propozycje, podkreślając, że dłużnik nie może ograniczać się tylko do stwierdzenia swej niewypłacalności, co byłoby bolszewizmem finansowym, lecz powinien ze swej strony zaproponować jakąś drogę wyjścia.

Poza ten prasa szeroko omawia interwencję Ameryki w obecnych rokowaniach i stwierdza, że jak dotąd interwencja ta poza znacznym ożywieniem nie przyniosła żadnych realnych skutków.

Z sejmiku pruskiego

Berlin, 22. 6. (Tel. wł.) Posiedzenie sejmiku pruskiego które pierwotnie naznaczone było na godz. 13 na wniosek konwentu seniorów przeniesiono na godz. 14. Rozpoczęło się ono z krótkim opóźnieniem w obecności wszystkich partji.

Wskutek usunięcia z porządku obrad wyboru prezydenta ministrów cała uwaga skupiła się na głosowaniu na przewodniczącego.

Dotychczasowy prezydent hitlerowiec Kerrl ma niemal zapewniony ponowny wybór, bowiem centrum postanowiło na posiedzeniu frakcyjnym wstrzymać się od głosowania.

Próby obstrukcji na posiedzeniu przez partje lewicowe w celu uniemożliwienia wyboru przez spowodowanie braku quorum będą zdaje się unicestwione. Skrajna prawica a więc hitlerowcy i niemiecko-narodowi dysponują ogółem 193 głosami, które przy wstrzymaniu się centrum wystarczą do wyboru Kerrla na prezydenta sejmiku.

Obrady ministrów Rzeszy

Berlin, 22. 6. (Tel. wł.) Posiedzenie ministrów spraw wewn. państw związkowych rozpoczęło się dziś około godz. 11 pod przewodnictwem min. Gayla.

Załamanie się strajku

Łódź, 22. 6. (Tel. wł.) Załamał się również strajk robotników sezonowych wobec oświadczenia magistratu, że wskutek trudności finansowych nie może zwiększyć stanu zatrudnienia robotników sezonowych.

Przepowiednia pogody na czwartek: Powolne wypogodzenie się, temperatura jednak w dalszym ciągu zmienna, naogół chłodno, w ciągu dnia ciepłej, miejscami jeszcze pochmurno i dżdżysto.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.891 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 m. niem. w dewizach 210.50 zł., gotówką 208.50 zł., za 100 guld. gd. w dawizach 174.06 do 174.32 zł., gotówką 173.72 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 22. 6. 1932 r.
Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.

Z pożyczek państw. płacono w dalszym ciągu za 5 proc. Poż. konwers. 33.50. Mniejszą ilość 4 proc. Poż. inwest. handlowano po 85.— w płaconiu. Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 4 proc. listami zast. konwert. po 25—25½ w transakcjach, jak również 6 proc. listami zysniemi po 12½ oraz 8 proc. listami dol. amort. po 53. Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych ofiarowano Bank Polski po 70.—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 33½% P.
8% listy dolarowe w złocie amortyzacyjne 53% +
4% listy zast. konw. Pozn. Ziemstwa Kred. 25—25½% +
(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 12.25 +
Tendencja utrzymana.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 22. 6. 1932 r.
Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierc-litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71.3 kg. (121 f. w. h.); 2) żyta pomorskiego 69.95 kg. (119.1 f. w. h.); 3) pszenicy poznańskiej 74.8 kg. (127.1 f. w. h.); 4) pszenicy pom. 74.35 kg. (126.4 f. w. h.); 5) jęczmienia poz. i pom.: a) 64 do 66 kg., b) 68 kg.; 6) owsa poz. i pom. 43.55 kg. (74.1 f. w. h.).

Ceny orientacyjne	
Zyto	23,00—23,50
Usposobienie stałe	
Pszenica	23,75—24,75
Usposobienie stałe	
Jęczmień 64—66 kg.	19,00—20,00
Jęczmień 68 kg.	20,00—21,00
Usposobienie słabe	
Owies	20,00—20,50
Usposobienie spokojne	
Mąka żytnia 65% wł. work.	35,00—36,00
Usposobienie stałsze	
Mąka pszeniana 65% wł. work.	38,00—40,00
Usposobienie stałsze	
Otreby żytnie	14,00—14,25
Otreby pszenne	12,25—13,25
Otreby pszenne (grube)	13,50—14,50
Łubin niebieski	11,00—12,00
Łubin żółty	14,00—15,00

Słoma:
pszeniana i żytnia luzem 4,25—4,75
pszeniana i żytnia prasowana 5,25—5,75
owsiana i jęczm. luzem 4,75—5,25
owsiana i jęczm. prasowana 5,75—6,25

Siano stare:
zwykle luzem 5,75—6,25
zwykle prasowane 6,75—7,25
nadnoteckie luzem 7,00—7,50
nadnoteckie prasowane 8,00—8,50
Makuch lniane 36—38% 22,00—24,00
Makuch rzepakowy 36—38% 17,00—18,00
Makuch słonecznik. 46—48% 18,00—19,00

Ogólne usposobienie stałsze.
Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 105 tonn, pszenicy 75 tonn.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 22. 6. 1932 r.

	Dewizy:		
	trans.	sprzed.	kup
Belgia	124,25	124,56	123,94
Holandja	360,55	361,45	359,65
London	32,45	32,61	32,29
Nowy Jork czek	8,916	8,936	8,896
Nowy Jork kabel	8,921	8,941	8,901
Paryż	35,08	35,17	34,99
Szwajcaria	173,80	174,23	173,37
Berlin	212,10		

Tendencja niejednolita.
Papiery wartościowe i obligacje:
5% poż. konw. 35,00 35,50
4% poż. dolarowa 47,75 47,90
7% poż. stabil. 43,88 44,00
Tendencja mocniejsza.
Akcje w złotych:
Bank Polski 0,00—70,00
Tendencja utrzymana.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 22. 6. 1932 r.

Pszenica march.	75—76 kg.	252,00—254,00
Tendencja mocniejsza.		
Zyto march.		185,00—187,00
Tendencja stała.		
Jęczmień pastewny i przemysłowy		162,00—172,00
Tendencja mocniejsza.		
Owies march.		157,00—161,00
Tendencja mocniejsza.		
Mąka pszeniana		30,75—34,75
Tendencja cicha.		
Mąka żytnia 70%		25,10—27,10
Tendencja spokojna.		
Otreby pszenne		9,90—10,50
Tendencja cicha.		
Otreby żytnie		10,10—10,50
Tendencja utrzymana.		
Groch Victoria		17,00—23,00
Groch drobny jadalny		21,00—24,00
Groch pastewny		15,00—19,00
Peluszka		16,00—18,00
Bób		15,00—17,00
Wyka		16,00—18,00
Łubin niebieski		10,00—11,00
Łubin żółty		14,50—16,00
Kuchy lniane 37%		10,30—10,90
Kuchy z orzecha ziemnego		10,60
Kuchy mielone (mączka)		10,80
Wyłoki suche paryt. Berlin		8,70
Srót Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg		10,00
Srót Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin		10,90
Ogólna tendencja umocniona.		

Postanowienia karne i końcowe

nowej ustawy o zgromadzeniach

Do orzekania o przekroczeniach ustawy o zgromadzeniach powołane są powiatowe władze administracji ogólnej w trybie postępowania karno-administracyjnego. Przeciw orzeczeniom tym przysługuje w terminie siedmiodniowym prawo żądania skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Ta okoliczność spowoduje, że w licznych sprawach dotyczących zgromadzeń będziemy w przeciągu niezbyt długiego czasu mieli orzecznictwo sądowe, które może nie tylko stanowić wykładnię ustawy dla władz administracyjnych, lecz zawierać również wskazówkę dla działaczy społecznych. W innych kwestjach wątpliwych dadzą wyjaśnienia dopiero wyroki Najwyższego Trybunału Administracyjnego, na które poczekamy kilka lat.

Przekroczenia postanowień ustawy o zgromadzeniach ulegają karze grzywny do 500 złotych lub aresztu do 6 tygodni, jednakże karę surowszą, a mianowicie grzywnę do 1000 złotych lub areszt do 6 tygodni przewiduje ustawa dla tego, kto:

1) bezprawnie zajmuje lub wzbrania się opuścić miejsce względnie lokal, którym inna osoba prawnie rozporządza jako zwołujący zgromadzenie lub jego przewodniczący;

2) zwołuje zgromadzenie, zjazd lub zebranie z naruszeniem przepisów ustawy o zgromadzeniach;

3) kieruje zgromadzeniem, zjazdem lub zebraniem, zakazanym przez władzę;

4) kieruje zgromadzeniem, zjazdem lub zebraniem po rozwiązaniu go przez przewodniczącego lub przedstawiciela władzy;

5) będąc wezwany do opuszczenia miejsca zgromadzenia przez przewodniczącego, nie uczyni temu zadość lub nie opuści miejsca zgromadzenia po rozwiązaniu go przez przewodniczącego lub przedstawiciela władzy względnie po zamknięciu zgromadzenia;

6) bierze uzbrojony udział w zgromadzeniu, nie będąc osobą urzędową.

W rozdziale końcowym zawiera ustawa o zgromadzeniach szereg postanowień, które mają dla życia społecznego duże znaczenie. A mianowicie ustawa ustala te rodzaje zgromadzeń, zebrań i pochodów, które nie podlegają ustawie o zgromadzeniach i wolne są od wszelkich krepujących ograniczeń ustawy. Przepisy ustawy o zgromadzeniach nie mają zastosowania:

a) do wszelkiego rodzaju zgromadzeń, zwoływanych w wykonaniu przepisów ustawowych lub przez właściwe władze i urzędy publiczne (np. zebrania samorządów terytorjalnych, gospodarczych i zawodowych, ankiety zwołane przez władze);

b) do religijnych zebrań i pochodów (procesje kościelne, pochody błagalne), urządzanych przez związki religijne, prawnie uznane, o ile odbywają się w sposób tradycyjnie ustalony lub przewidziany w akcie, uznającym dane wyznanie, do pielgrzymek oraz do pochodów weselnych i pogrzebowych;

c) do zgromadzeń i zebrań towarzyskich, rodzinnych i szkolnych;

d) do zebrań rozrywkowych, odbywających się w lokalach (natomiast zebrania rozrywkowe pod gołym niebem wymagają zezwolenia władzy);

e) do zgromadzeń i zebrań akademickich, odbywających się na terenie szkół akademickich oraz innych wyższych szkół, które uzyskały uprawnienia szkół akademickich.

Dla zgromadzeń, za wyjątkiem kategorii pierwszej i ostatniej, przewiduje ustawa o zgromadzeniach uprawnienie władzy wydania odpowiednich zarządzeń, jeżeli by te zgromadzenia mogły zagrazać bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu. Prawo tego rodzaju nie ma charakteru uprawnienia władzy, wynikającego z ustawy o zgromadzeniach, lecz jest to jej prawem i obowiązkiem, opierającym się na przepisach ogólnych, u nas na przepisach pruskiego powszechnego prawa krajowego.

Ustawa o zgromadzeniach zapowiada wydanie osobnego rozporządzenia ministra spraw wojskowych, normującego sprawy zwoływania, przewodniczenia i uczestnictwa osób wojskowych w zgromadzeniach i zebrań. Rozporządzenie to, ogłoszone równocześnie z ustawą o zgromadzeniach, zawiera tylko ograniczenia prawa zgromadzania się dla osób wojskowych, nie wywiera jednak dalszych skutków w dziedzinie zgroma-

żeń. Przekroczenia tego rozporządzenia mają wyłącznie odpowiedni wpływ dla stosunku służbowego danej osoby wojskowej, lecz nie mogą spowodować żadnych innych skutków. Tak np. nie może przedstawiciel władzy rozwiązać zgromadzenia z tego powodu, że osoba wojskowa bierze udział w zgromadzeniu lub przewodniczy wbrew przepisom wspomnianego rozporządzenia. Rozporządzenie ministra spraw wojskowych zawiera następujące ograniczenia prawa zgromadzania się dla osób wojskowych:

1) osoby wojskowe w służbie czynnej i w stanie nieczynnym, z wyjątkiem piastujących mandat do Sejmu lub Senatu, tudzież sprawujących urząd ministra względnie podsekretarza sztabu innego resortu, niż ministerstwo spraw wojskowych, lub wojewody, nie mogą zwoływać zgromadzeń publicznych, zebrań osób, znanych osobiście zwołującym lub przewodniczącemu zebrania, oraz zgromadzeń przedwyborczych, względnie im przewodniczyć lub w nich uczestniczyć. Wolno im natomiast to czynić w stosunku do zebrań członków tych legalnie istniejących zrzeszeń, do których mogą należeć na podstawie uprzednio wydanego zezwolenia właściwych władz wojskowych, a w stosunku do zjazdów tylko za zezwoleniem ministra spraw wojskowych;

2) osoby wojskowe w stanie spoczynku, osoby wojskowe piastujące mandat do Sejmu lub Senatu, osoby wojskowe sprawujące urząd ministra względnie podsekretarza stanu innego resortu, niż ministerstwo spraw wojskowych, lub wojewody, tudzież

oficerowie rezerwy i pospolitego ruszenia nie mogą zwoływać zgromadzeń publicznych, zebrań osób, znanych osobiście zwołującym lub przewodniczącemu zebrania, oraz zgromadzeń przedwyborczych, względnie im przewodniczyć i w nich uczestniczyć, jeżeli występują w mundurze wojskowym. Mogą zaś te czynności spełniać, jeżeli występują w mundurze wojskowym za zezwoleniem dowódcy okręgu korpusu, o ile idzie o zjazdy krajowe, a za zezwoleniem ministra spraw wojskowych przy zjazdach międzynarodowych.

Oprócz powyższych postanowień pozostają również w mocy prawne ograniczenia osób wojskowych co do brania udziału w życiu politycznym i publicznym, zawarte w innych obowiązujących przepisach.

Ustawa o zgromadzeniach w osobnym postanowieniu podkreśla, że ustawa ta niczem nie narusza ograniczeń, wynikających z przepisów sanitarnych, budowlanych, ogniowych i drogowych. Przepis tego rodzaju był zawarty również i w niemieckiej ustawie o stowarzyszeniach, gdyż należy wyjść z założenia, że uprawnienia obywateli, wynikające z prawa zgromadzania się, nie mogą ograniczyć praw i obowiązków władzy, istniejących na podstawie innych ustaw państwowych.

Przy końcu należy zauważyć, że ustawa o zgromadzeniach, znosząc dotychczasowe przepisy niemieckiej ustawy o stowarzyszeniach, o ile dotyczy zgromadzeń, nie zniosła postanowienia paragrafu 24 o ograniczeniach zgromadzeń w niedzielę i święta. Wobec tego, tak jak dotąd, ważne są nadal ograniczenia policyjne, zakazujące urządzania zgromadzeń i pochodów w niedzielę i święta aż do odprawienia głównego nabożeństwa.

Faszyzm a Garibaldi

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“).

Rzym, 19 czerwca.

Uroczystości, związane z 50-leciem śmierci Garibaldi, które Włochy w tym roku obchodzą znalazły wyraz w potrójnej manifestacji: w wystawie pamiątek po Garibaldi, w wydaniu narodowym jego „Pamiętników“ i odsłonięciu pomnika Anity, jego żony i towarzyszkę wypraw wojennych.

Masy włoskie, które w ruchu narodowym „risorgimento“ nie wzięły udziału i pozostały mu obce, a nawet wrogie, wydały ze siebie typowego bohatera ludowego. Garibaldi pochodził, jak wiadomo, z Nicei, z rodziny marynarzy i wraz z Mazzinim, zamyślonym prorokiem i wychowawcą narodu oraz z Cavourem, uśmiechniętym ironicznie i tajemniczo dyplomata, tworzy trójcę budowniczych Italii zjednoczonej i niepodległej. Mazzini, idealista, przedstawiał w tym ruchu doktrynę i ideę, Cavour, realista, czyn polityczno-dyplomatyczny, zaś żywiłowity Garibaldi, czyn wojskowy. Do nich przyłącza się Wiktor Emanuel II jako czwarty niezbędny czynnik, przedstawiający dynastję t. j. spójnię i zwornik jedności narodu.

Ci trzej ludzie wzajemnie się uzupełniają, to trzy metody, trzy odrębne drogi, wiodące do wspólnego celu. Garibaldi zaś między nimi, to nie tylko czyn niezbędny, ale zarazem symbol tego ludu, którego w ruchu brakło, a który on sam musiał zastąpić i sobą wypełnić. Bez Garibaldi „risorgimento“ włoskie byłoby bez treści. Tu leży sekret jego popularności i siła jego legendy, pomnożonej jeszcze przez osobisty urok, pierwotność i prostotę charakteru, a przede wszystkim przez łączenie wolności Włoch z wolnością i ze sprawą innych narodów oraz stałe apelowanie do tego hasła. Młode Włochy, to także Młoda Polska, Młode Węgry itd.

Tak powstał garibaldiizm, który oznaczał nie tylko udział ludu włoskiego w życiu narodowym, ale także w szerszym znaczeniu — walkę o wolność innych ludów. Ojcem duchowym jednak tej idei był Mazzini, a Garibaldi jej ramieniem i wykonawcą. Jako przymusowy emigrant walczył Garibaldi na czele szczupłego legjonu włoskiego o wolność republik południowo-amerykańskich i tam w Brazylii w stanie Santa Caterina poznał 18-letnią Kreolkę, Annę Marię Riveiro da Silva. Odtąd ich wspólne, zresztą krótkotrwałe pożycie stało się jednym pasmem przygód iść romantycznych. W dniu ślubu Garibaldi jest tak ubogi, że nie ma czym opłacić taks kościelnych. Jedyną rzeczą wartościową jaką posiada jest zega-

rek i ten chce oddać księdzu. Niezamożnym pozostał zresztą całe życie.

W r. 1848 zdawała się wybijać decydująca godzina dla Włoch. Garibaldi wraca z garstką swych towarzyszy do ojczyzny, wstawiony już walką na drugiej półkuli. Anita z trojgiem dzieci poprzedza go o parę miesięcy. Gdy latem tego roku Garibaldi walczył pod Rzymem przeciwko Francuzom, broniącym wiecznego miasta pod wodzą generała Oudinota, a wkrótce potem jest zmuszony szukać ocalenia w ucieczce, Anita, złożona ciężką chorobą, towarzyszy mu i w drodze, w przygodnie napotkanej chacie wiejskiej, umiera z wycieńczenia. Garibaldi, uchodząc przed pościgiem niema możności nawet złożyć do grobu zwłok ukochanej żony.

Na pomniku odsłoniętym przed kilku dniami na Janikule, rzeźbiarz Rutelli przedstawił Anitę jako amazonkę w pełnym galopie z dzieckiem u boku, bo w burzliwych czasach, przez które błyskawicą mignęła, (umarła mając zaledwie 28 lat) umiała zawsze połączyć obowiązki matki z obowiązkami odważnej towarzyszkii narodowego wodza. Ale też Anita była nade wszystko kochającą kobietą, włącznie do zazdrości, tak dalece, że wymogła na Garibaldi, by sobie ostrzygił długie blond włosy z jakich słygał, bo zwracały one uwagę czarnobrewych Brazylijanek. W przeddzień odsłonięcia pomnika, w uroczystym pochodzie, prochy Anity zostały złożone na wieczny spoczynek w cokole pomnika.

Pokolenia włoskie, które żyły i działały pod koniec ubiegłego i z początkiem obecnego stulecia aż do wzbuchu wielkiej wojny, pozostawały pod wpływem Garibaldi i jego hasła. Hasła te oraz sama postać wodza włoskiego były też popularne w Polsce. Faszyzm, wyprowadzając się z wielkiej wojny, która dopełniła dzieła zjednoczenia Włoch, uważa się za dalszy ciąg „risorgimento“, za dalszy ciąg dzieła Garibaldi i dlatego go sławi i wynosi.

Wystawa pamiątek po Garibaldi obejmuje: dokumenty i papiery odnoszące się do jego życia; osobny dział dokumentów o charakterze wojskowym; autografy, pamiętniki i pisma polityczne, sztychy, obrazy, dzienniki itd. S. M.

Zapłać się na członka wspierającego
T. C. L., roczna składka 12 zł
kwartalna 3 zł.

Rejestracja pracy społecznej i przekonani

Kurator okręgu szkolnego lubelskiego wydał okólnik, nakazujący rejestrację społecznej pracy nauczycieli wszelkich szkół, a „Dzien. Urz. Kuratorjum Okr. Szk. Lub.“ (nr. 37) tak to objaśnia:

„Zarządzona okólnikiem Pana Kuratora O. S. L. („Dz. Urz. Kuratorjum“ z grudnia 1931 r. poz. 130) rejestracja nauczycielstwa szkół powszechnych, średnich i zawodowych pod kątem jego udziału w pracy społecznej, jest w dziedzinie tej pracy przedsięwzięciem pierwszorzędnej doniosłości. Stanowi ona pierwszy planowy krok w kierunku ujęcia rozproszonych poczynań społeczno-oświatowych nauczycielstwa w bardziej racjonalny i jednolity system. Celem jej jest dostarczenie zasadniczych danych, które pozwoliłyby władzom szkolnym z większą skutecznością współpracować z nauczycielstwem na polu społeczno-oświatowym.

„W dziale III — „Udział w pracy społecznej“ — wymienić instytucje i organizacje społeczno - oświatowe i społeczno - gospodarcze, w których dana osoba pracuje, podać spełniane funkcje i w miarę możliwości czas trwania pracy...

„Punkt 6 działy IV, którego tytuł brzmi: „Współpraca z organizacjami młodzieży wiejskiej“ należy rozumieć w ten sposób, iż chodzi tu o wszystkie organizacje, których członkowie rekrutują się ze sfer młodzieży środowiska wiejskiego, a nie tylko o te, których większość już w samej nazwie została wydatniona. Będą tu więc należały nie tylko Związki Młodzieży Wiejskiej, ale także Związek Strzelecki i inne organizacje, skupiające w sobie młodzież wiejską.“

Trzeba sobie uprzytomnić, jak wygląda poszczególne kartki nauczyciela, który ma to wypełnić. Poprostu, jeżeli bierze udział w pracy społecznej i wymieni organizacje lub towarzystwa, w których pracuje, podaje urzędowo do wiadomości, czy bliższy jest obozu rządzącego, czy Stronnictwa Narodowego, czy Ludowego, czy Socjalistycznego. To będzie jasne jak na dłoni i stwierdzone w ankiecie urzędowej. Równocześnie wskazuje mu się wyraźnie drogę do „Strzelca“.

Pod mianem rejestracji udziału w pracy społecznej robi się rejestrację przekonani ludzi. Dla pracy społecznej karteczki te są narzędziem nacisku, by ludzi ująć do współpracy z obozem rządzącym, jak niedwuznacznie stwierdzono w przytoczonych wynurzeniach urzędowych.

Wszystko to, razem wzięwszy, ma wieść do „zgody wewnętrznej“...

Z Pozn. Ziemstwa Kredyt.

Wczorajszy sejmik Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego uchwalił projekt zmiany statutu, któremu w ostatnich dniach poświęciliśmy krytyczne uwagi.

Uwolnienie członków O. W. P.

Ostrów, 21 czerwca.

W poniedziałek odbyła się rozprawa karna przed sądem grodzkim w Ostrowie przeciwko 3 członkom O. W. P., a mianowicie Nyskiemu Marjanowi, Pawlakowi Edwardowi oraz Kajzerowi Narcyzowi.

Akt oskarżenia zarzucał im, że dn. 20 marca b. r. podczas defilady na Rynku z okazji imienin Piłsudskiego w chwili przemarszu „Strzelca“ mieli przeskakać w uroczystości, „urządzać gwizdy, i ryki“.

Sąd przesłuchał w charakterze świadka poster. Kulikowskiego, który stwierdził, jakoby widział, że oskarżony Nyske odejmował rękę od ust, czy jednak gwizdał, tego nie zauważył. Sąd, widząc bezpodstawnosć oskarżenia, uwolnił wszystkich oskarżonych od winy i kary, nakładając kosztą na skarb państwa.

Jako oskarżyciel występował przedstawiciel policji p. przodownik Michaś. Rozprawę prowadził sędzia Wilczak. (or)

Pomnik pułk. House

Warszawa, 22. 6. (PAT.) W parku im. Paderewskiego odbywa się obecnie pod kierunkiem artysty rzeźbiarza Blacka ustawianie pomnika pułk. House. Wysokość pomnika wynosi 12 metrów.

Generał Kazimierz Dzierżanowski

Ustupający obecnie ze stanowiska dowódcy O. K. VII generał dywizji Kazimierz Dzierżanowski należy do nielicznych już w służbie czynnej wyższych oficerów, którzy przed wojną nosili mundur wojskowy. Urodzony w r. 1872 w Hahuszczyńcach pow. skałackiego, w Małopolsce wschodniej, od lat najmłodszych przeznaczony został przez rodziców do kariery wojskowej.

Matką generała była Marja z Federowiczów, a ojcem Zygmunt Dzierżanowski, uczestnik powstania z roku 1863, który w roku ubiegłym zmarł w Poznaniu i został pochowany na tutejszym cmentarzu wojskowym. Do szkół wstąpił gen. Dzierżanowski w Zbarażu, dokąd przenieśli się po zlikwidowaniu majątku rodzice. Do gimnazjum wstąpił w Tarnopolu, ale już od drugiej klasy przenosi się do szkół wojskowych, najpierw w Koszycach, na Węgrzech, potem w dzisiejszej Hranicy, w Czechach. Wyższe studia wojskowe odbył w wojskowej akademii technicznej w Wiedniu na oddziale artylerji. W roku 1893, jako nowomianowany podporucznik, zostaje przydzielony do pułku artylerji we Lwowie i pozostaje tutaj aż do wybuchu wojny w roku 1914, awansując do stanowiska dowódcy dywizjonu. Pierwsze dwa lata wojny spędza na froncie austriacko-rosyjskim, w roku 1916, jako dowódca pułku artylerji, zostaje przeniesiony na front włoski.

Od listopada 1918 roku tworzy oddziały polskie na terenie Czech i Moraw, kwaterując w Olomuńcu. Ukończywszy to odpowiedzialne zadanie, dostaje przydział do generalnego inspektoratu artylerji. W roku 1920 walczy na odcinku Mołodeczno — Mińsk — Borysów, jako dowódca 2-giej brygady artylerji w 4-tej armji gen. Szeptyckiego, później zostaje przeniesiony na front południowo-zachodni, pod dowództwo gen. J. Hallera, gdzie pełni funkcję inspektora artylerji frontu.

Po zakończeniu działań wojennych gen. Dzierżanowski otrzymuje przydział do ministerstwa spraw wojskowych, początkowo, jako szef wydziału artylerji, później, jako szef departamentu artylerji i uzbrojenia. W międzyczasie zastępuje gen. Hallera, jako generalnego inspektora artylerji. W roku 1924 otrzymuje dowództwo dywizji warszawskiej. W roku 1925/6 jest komendantem wyższej szkoły wojskowej. W roku 1926 zo-

staje mianowany dowódcą O. K. III w Grodnie, a w roku 1927 — O. K. VII w Poznaniu.

Generał Dzierżanowski posiada liczne odznaczenia wojskowe zarówno polskie, jak i zagraniczne m. in. „Virtuti Militari”, „Polonia Restituta” III i IV klasy, francuską „Legję Honorową” III i IV klasy, kilka wysokiej klasy orderów papieskich, rumuńskich, belgijskich i jugosłowiańskich.

Gen. Kazimierz Dzierżanowski odchodzi ze stanowiska O. K. VII w pełni sił, mimo, że spędził kilkadziesiąt lat w mundurze wojskowym. Żegna go szczerzy żal współpracowników i podwładnych oraz pełna sympatja społeczeństwa wielkopolskiego, które umiał sobie ująć nieskazitelną swego charakteru, czysto wojskowym, bezstronnym nastawieniem umysłu i wielkim taktem, jakim się odznaczał na odpowiedzialnym swym stanowisku w dzisiejszych warunkach tak trudnych. Poznań i cała Wielkopolska żegnają w nim gorącego Polaka, przekonanego katolika, żołnierza, dzierżącego wysoko sztandar swych obowiązków oficera, generała wojsk polskich.

Sprawozdanie Komitetu dla spraw bezrobocia na miasto Poznań

Wobec ogólnej depresji gospodarczej i klęski bezrobocia okazało się konieczne bliższe porozumienie społeczeństwa z instytucjami, prowadzącymi akcje pomocy biednym i bezrobotnym. Po uzgodnieniu metod w przeprowadzeniu akcji z Naczelnym Komitetem w Warszawie i Wojewódzkim Komitetem do spraw bezrobocia Tymczasowy Komitet walki z bezrobociem, składający się z sześciu osób, zaprosił na zebranie na dzień 2 października poważniejsze Związki i Cechy, celem przygotowania wspólnej akcji. Wytworzony Komitet niesienia pomocy biednym i bezrobotnym na zebraniu konstytucyjnym dnia 19 października 1931 r. wyłonił z siebie Wydział wykonawczy z podziałem na poszczególne sekcje. Protektorat nad Komitetem objeli: J. Eksc. ks. biskup Dymek i p. prezydent Ratajski. Do prezydium zaś weszli jako prezes: p. prezes Samulski, jako wiceprezesi ks. prałat dr. Taczak i radca Nowicki, jako skarbnik ks. dyr. Wołkowski, oraz jako sekretarz p. decernent Świtka, a po ustąpieniu p. dec. Motyliński (Magistrat, Wydział Opieki Społecznej). Utworzono poszczególne sekcje: I. organizacyjna z 1) podsekcjami: organizacja akcji, 2) wyszukiwanie pracy, 3) dożywianie dzieci. II. sekcję finansową oraz III. propagandową. Poza tym ukonstytuowano Komisję rewizyjną.

Celem niesienia pomocy racjonalnej i skutecznej utworzyły się w każdej parafji, jako jednostce stojącej najwyżej pod względem organizacji charytatywnej, Komitety Parafjalne z proboszczem jako prezesem na czele. Komitet Parafjalny miał zadanie przeprowadzać akcje pomocy na terenie danej parafji. Administrację zaś całej akcji przejął na siebie Poznański Okręg „Caritas”. Instytucja ta od Komitetu najzupełniej niezależna, podjęła się strony administracyjnej celem zaoszczędzenia Komitetowi znacznych wydatków administracyjnych.

Akcja Komitetu dla spraw bezrobocia na m. Poznań miała przez ofiarność społeczeństwa uzupełnić braki, które na akcję pomocy bezrobotnym przeznaczał rząd. Kwestowaniem zaś wśród społeczeństwa zajęli się członkowie Komitetów Parafjalnych z pomocą Centralnego biura, które apelowało poza to do wszystkich większych instytucji pisemnie. Akcja Komitetu dla spraw bezrobocia na miasto Poznań obejmowała: w październiku i li-

stopadzie rodz. 3 897, osób 14 171; w grudniu rodz. 5 475, osób 21 452; w styczniu rodz. 7 239, osób 26 702; w lutym rodz. 7 824, osób 28 154. Obiadami zaś dożywiano w kuchniach: w październiku i listopadzie dziennie 1 745, razem 52 348 osób; w grudniu dziennie 4 039, razem 121 168; w styczniu dziennie 4 101, razem 123 006; w lutym dziennie 3 769, razem 109 346. Węgłe rozpoczęto wydawać od dnia 19 listopada 1931 r. Wydano: w listopadzie i grudniu 13 272 ctr., w styczniu 7 652 ctr., w lutym 9 244 ctr., razem 30 168 ctr. Drzewa wydano: w październiku i listopadzie 134 m³, w grudniu 474 m³, w styczniu 479 m³, razem 1 087 m³.

Jedenaste kuchnie, w których bezrobotni otrzymywali pożywienie, działało z ramienia Komitetu Tanich Kuchni im. Ks. Kard. Dalbora, trzy kuchnie prowadził Zw. Pr. Obyw. Kobiet, oraz jedną kuchnię Narod. Org. Kobiet. Równocześnie z największym uznaniem należy podkreślić udział wojska, które w kuchniach garnizonów wojskowych wydawało 500 obiadów dziennie. Oprócz żywności, węgla i drzewa otrzymywali bezrobotni odzież, ofiarowaną przez obywatelstwo na skutek urzędzonej przez Komitet zbiórki ulicznej w grudniu i styczniu. Do zbiórki tej ustosunkowało się jak najzręczniejsze wojsko, udzielając zaprzęgów, żołnierzy i trębaczy. Rzeczy nowe, zakupione przez Komitet, wydawano bezrobotnym częściowo za opłatą 50% ceny zakupu. W ciągu działalności Komitetu szatnia zaopatrzyła 3 378 osób 24 213 sztukami odzieży.

Centralne biuro P. O. „Caritas” wysłało wzgl. odebrało 6 102 korespondencji w czasie od 10 października 1931 r. do 31 marca 1932 r. Personalu dostarczała bezpłatnie centrala „Caritas” i jej 15 Wydziałów Parafjalnych w liczbie 39 osób. Tak samo biura, światło i opał, co ogółem wyniosło 5 150,— zł miesięcznie, P. O. „Caritas” ofiarował na rzecz Komitetu. Wobec tak licznego zainteresowania i udziału całego aparatu biurowego i urzędniczego kosztów P. O. „Caritas” i licznego oraz ochoczości udziału społeczeństwa, koszty administracyjne (rzeczowe i osobowe) kalkulowały się bardzo nisko, tak, że wynoszą zaledwie 2,9%. Z pośród społeczeństwa pracowało bezinteresownie dla Komitetu 410 pań i 89 panów z organizacji św. Wincentego à Paulo. Z innych organizacji katolickich pracowało 186 osób. Z Rodzi-

ny Policijnej 1 osoba, z Urzędu Poczowego 12, Nar. Org. Kobiet 11, z innych organizacji 28, niestowarzyszonych 57; razem 852 osoby.

Lekarze, zrzeszeni w Związku Lekarzy Zachodniej Polski, udzielali bezpłatnych porad lekarskich dla wszystkich bezrobotnych. Związek aptekarzy na miasto Poznań opodatkował się kwotą ryczałtowa 500,— zł miesięcznie przez bezpłatne udzielenie lekarstw. Magistrat miasta Poznań dał poza subwencją w gotówce pomoc chorym bezrobotnym przez leczenie amu-

bulatoryjne, szpitalne i pokrywanie kosztów pólógów i pogrzebów.

Badanie ksiąg i zestawień kasowych przeprowadzała co miesiąc spółka rew. powiernicza „Powiernik”, Thiel & Marciński, bezinteresownie, co również należy podkreślić z największym uznaniem.

Zestawienie finansowe przedstawia się następująco:

Sprawozdanie kasowe za czas od 15 października 1931 r. do 31 marca 1932 r. potwierdzone przez biuro rewizyjne „Powiernik”:

Dochody:		
1) subwencje Magistratu m. Poznań		105.000,—
2) subwencje społeczne, banków, przemysłu i osób prywatnych		188,—
3) przekazy Komitetu Woj. w gotówce		74.611.60
4) przekazy Kom. Wojew. w węglu ui mące		145.200,—
5) ofiary urzędników państwowych, samorządowych i pryw.		59.732.64
6) zbiórki Komitetów Parafjalnych		44.449.92
7) kwesty publiczne		33.696.59
8) sprzedaż szatni rzeczy po cenach zniżonych		1.636.68
	razem zł.	446.279.39

Rozchód:		
1) na dożywianie bezrobotnych		447.165.62
2) na zasiłki w naturze		
a) w drzewie		20.064.50
b) w węglu		40.806.59
c) w odzieży i obuwiu		9.433.36
d) za przewóz węgla		9.719.41
3) zapomogi w gotówce		2.409.82
4) koszty administracyjne		
a) place robotników i stróży		6.235.60
b) personel biurowy, koszt biur., świadczenia socjalne		2.115.00
c) druki, książki, plakaty, materj. piśm., zwózki, podróże		7.251.43
5) Zwrot rewanżu węgla do Kom. Wojew.		15.602.03
		18.924.05
	Razem zł.	564.128.38

Dochód wynosił 466.279.39
Rozchód 564.128.38

Niedobór 97.848.99

składa się z pozycji:
wierzyciele za żywność 112.828.42
P. O. Caritas za wyłożone świadczenia 265,—

zasoby gotówki 15.056.43

98.036.99

dłużnicy 188,—

zł. 97.848.99

Księga szatni wykazuje 34 płaszcze.

Brak potrzebnych subwencji czynników do tego powołanych na pokrycie z miesiąca na miesiąc wzrastających zaległości w płatności rachunków skłonił Komitet do oddania całej akcji w ręce Województwa z

dnem 29 lutego 1932 r. mocą rezolucji, uchwalonej na zebraniu przedstawicieli społeczeństwa w dniu 25 lutego 32 r. Zatem działalność Komitetu ustała z dniem 29 lutego br. a ostateczna likwidacja nastąpiła 31 marca 1932 r.

Prezydium:

(—) Prezes Samulski (—) Ks. dr. Taczak (—) Radca Nowicki
(—) Decernent Motyliński (—) Ks. dyr. Wołkowski

Złot Sokolstwa Dzielnicy Śląskiej

Katowice, w czerwcu.

Oddawna przygotowany i przez Sokolstwo dzielnicy śląskiej oczekiwany złot odbył się w ubiegłą niedzielę w Krywałdzie w powiecie rybnickim na ślicznie położonym wśród lasu i wzorowo urządzonej, zaledwie o 1000 m. od granicy pruskiej oddalonem boisku.

Pobudka o godz. 6 rano, odegrana przez straż pożarną, zastała mieszkańców już na nogach. Po wydaniu ćwiczącym śniadania, rozpoczęły się ćwiczenia próbne Sokolów i Sokolic, po których padł rozkaz ustawienia się do pochodu. Pochód uformowano okręgami, na czele sztandary w ilości 27-miu.

Po złożeniu raportu prezesowi Związku hr. Zamoyskiemu z orkiestrą na czele wyruszone do kaplicy fabrycznej, gdzie odprawił uroczyste nabożeństwo, ks. proboszcz Koziółek i wygłosił patryjotyczne kazanie. Następnie uformował się pochód, liczący conajmniej 5 000 ludzi i udał się na udekorowane w biało-czerwone chorągiewki boisko, gdzie przeciwczono mustre. Po musztrze oddziały stanęły na baczność, a prezes Kowalczyk wygłosił krótkie przemówienie, witając prezesa Związku, władze i braci sokola. Z kolei zabrał głos prezes Zamoyski.

Podczas przerwy rozdano pomiędzy wszystkich ćwiczących obfite i smacznie przygotowane obiady. Dla gości i wybitniejszych przedstawicieli Sokolstwa odbył się obiad w sali kasyna fabrycznego.

Popołudniu rozpoczęły się ćwiczenia wolne Sokolów i Sokolic, w których brało udział około 600 osób. Ćwiczone obrazy na złot do Pragi. Wypadły znakomicie, wywołując zachwyt u licznie zebranych widzów. Również ćwiczenia na poręczach i drążku, jak i piramidy na drabinach wypadły okazale. Pod koniec odbyły się jeszcze zawody lekkoatletyczne jak bieg na 100 m, 1 500 m, 5 000 m i sztafeta olimpijska 4x100 m. Poza tem skok w wyż i rzut oszczepem.

Organizacja zlotu spoczywała w rękach prezesa gniazda krywałdzkiego, inż. Wierzbickiego, który jest równocześnie prezesem okręgu VIII. Z obo-

wiązków swych wywiązał się wzorowo. Pomagali mu w pracy chętnie członkowie gniazda, jak wiceprezes Rzepczyk, Sikora, Szczeń, Szeja, Michalski i wielu innych. Złot jako całość wypadła imponująco, świadcząc o tężyznie i sprawności naszego Sokolstwa. Z. R.

„Awangarda”

Ukazujący się w Poznaniu miesięcznik Obozu Wielkiej Polski, „Awangarda”, wywołuje coraz większe zainteresowanie wśród szerokiego rzesz społeczeństwa dzięki żywotności poruszanych w niej zagadnień i odwadze, z jaką są w niej one traktowane. Miarą zainteresowania, jakie poczyna budzić „Awangarda” zarówno wśród swych zwolenników jak przeciwników ideowych, był choćby szereg przedruków, omówień i polemik, jakie wywołał zeszyt majowy tego pisma.

Zeszyt czerwcowy pod względem treści nie ustępuje zupełnie swemu poprzednikowi. Na wstępie spotykamy artykuł p. Nemo o fermentach komunistycznych w młodej „sanacji”, przy czym autor przy tej okazji charakteryzuje oblicze ideowe dzisiejszego młodego pokolenia, porównując je z pokoleniami dawniejszemi. Następuje cenne studjum pośła Ryszarda Pietryńskiego, poświęcone nowoczesnemu rurom narodowym, i zawierające wiele nowych zupełnie ujęć i spostrzeżeń.

W uwagach p. t. „Młodzi w służbie wojskowej” p. Feliks Fikus podkreśla, jak dodatnim i twórczym czynnikiem jest ruch narodowy młodych pokoleń w dziedzinie przysposobienia narodu do odparcia wrogich zakusów na jego całość i niepodległość. Bardzo interesująca jest pierwsza część artykułu p. Romana Fenglera, poświęcona „Jutru nowego człowieka” — w dziedzinie gospodarczej i zawodowej. Cykl artykułów zamyka piękne wspomnienie p. W. W., poświęcone pamięci „wielkiego biskupa”, ś. p. ks. Łozińskiego.

Numer zamykają „Uwagi”, pełne życia, jak zwykle, „Gawęda obozowa” F. Fikusa, dział organizacyjny i omówienie dziesięciolecia Młodz. Wszepolskiej.

Adrs redakcji i administracji „Awangardy”: Poznań, św. Marcin 65. Prenumerata roczna 5 zł, półroczna 2 zł, 50 gr. Konto P. K. O. nr. 203 851.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

160 000 osób zwiedziło Zwierzyńiec poznański

986 okazów w 288 gatunkach wartości blisko 200 tysięcy zł posiadał nasz Zwierzyńiec w końcu ub. roku — Cyfry sprawozdawcze za rok 1931-32

Wzmagająca się z miesiąca na miesiąc ogólna depresja gospodarcza kraju wpłynęła bardzo ujemnie na dochody Ogrodu Zoologicznego. Celem podniesienia wpływów z wstępnego obniżono w wszystkie niedziele i święta w miesiącach maju i czerwcu opłatę biletów do połowy. Poza tym urządzono kilka tanich niedziel w sierpniu i wrześniu. Na czas od 2 do 28 lipca wynajęto 11 tresowanych białych niedźwiedzi, które na ujeżdżalni ogrodu popisywały się swymi akrobatycznymi sztuczkami. Jednakże wspomniane ulgi w opłacie wstępnego oraz imprezy niedzielne polarnych, pomimo częstej reklamy we wszystkich miejscowych pismach, nie zdołały podnieść dochodów ogrodu. Wpłynęła na to także bardzo niekorzystna pogoda.

Za opłaceniem wstępnego zwiedziło Ogród 141 525 osób. Dzieci szkolnych było bezpłatnie w zwierzyni 11 488 i za opłatą 20 gr. 3 595 z prowincji czyli ogółem 15 083 dzieci. Poza tym za opłatą 20 gr. zwiedziło ogród 2 077 żołnierzy.

Kart głównych wydano 601 sztuk, kart pobocznych 2 259, kart bezpłatnych 337 sztuk. Ogólna liczba zwiedzających wynosiła więc: 161 882.

Dochody i rozchody całego roku balansują w sumie 200.140,44 zł.

Z większych zwierząt nabyto: 1 parę jeleni aksis, 1 lamę z miodem, 1 parę strusi nandu. Wartością dwóch młodych tygrysów bengalskich pokryto 5 460 zł długów za zwierzęta z lat poprzednich, a za resztę 4 260 zł otrzymano 1 wołu tybetańskiego i 40 drobnych ssaków i ptaków. Za oślicę kiang, wysianą do zwierzynca w Monachjum, otrzymał Ogród 1 wołu szerokoczelny i 26 rozmaitych ptaków drapieżnych i brodzających.

Jako część należności za 1 parę żubrów sprzedanych ministerstwu rolnictwa dla Białowięży odebrał Ogród od naczelnej dyrekcji lasów państwowych 1 żubra 5-letniego.

Z przychowku uzyskano 1 bizonię, 8 tygrysów bengalskich, kangura, ocelota, jelenia aksis, 1 owcę grzywiastą, małpę, 3 pekari obrożne, muflona, konika bilgorajskiego, poza tym kilkanaście ptaków wodnych. W darze otrzymano 40 różnych zwierząt jak łanie, orla żółwia, małpę i t. d.

Wskutek rozmaitych chorób zeszło 37 ssaków i 79 rozmaitych ptaków. Bardzo niekorzystnie na stan zdrowia, mianowicie małp, wpłynęła dżdżysta i zimna pora miesiąca września. Pod koniec roku było 986 okazów w 288 gatunkach wartości 193 835 zł. (z)

OSOBISTE

W Gimnazjum Męskim Zgromadzenia Księży Marjanów na Bielanych Warszawskich odbył się egzamin maturalny. Na 34 kandydatów złożyło egzamin 28, pomiędzy nimi następujący z Wielkopolski: Michał Nowakowski i Walenty Panieński z Poznania, Witold Pałowski z Gołunia, Ksawery Speichert z Popowa Starego.

ZEBRANIA, ZJAZDY

Ze Stow. Chrześ. Narod. Naucz. Szkół Powsz. Koło Poznań. Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, dnia 25 bm. o godzinie 18 w I szkole wydz. Ze względu na ważne sprawy organizacyjne uprasza się członków o liczne przybycie.

WYKŁADY

Zwolennicy Ententy w Krakowie w czasie wojny światowej. Pod takim tytułem wygłosi w czwartek 23 bm o godz. 17 p. prof. dr. Tadeusz Grabowski interesujący wykład w lokalu odbywającej się w Poznaniu wystawy plakatów wojennych. Jest to pierwszy wykład z cyklu prelekcji, które zorganizowało Two Wyd., „Polska Armia Błękitna” w ostatnich dwóch tygodniach trwania wystawy. Tematem tych prelekcji będą poszczególne części i zagadnienia wystawy plakatów. Specjalnych opłat za słuchanie prelekcji nie pobiera się. Może z nich korzystać każdy, kto przyjdzie na wystawę plakatów, wykupując normalny bilet wstępu, w wysokości 50 gr. i 30 gr. (dla uczącej się młodzieży, wojskowych i bezrobotnych oraz większych grup, liczących ponad 30 osób zwiedzających).

ŻYCIE SOKOLE

Żeńskie Tow. gimn. „Sokol” w Luboniu obchodzi w niedzielę, dnia 26 bm. o godz. 10 na boisku Sokola uroczystość odebrania przysięgi młodzieży sokolej.

WYSTAWY

Dyrekcja Państwowej Szkoły Zdobniczej w Poznaniu urządza wystawę prac uczniów od 25 do 27 czerwca włącznie. Wystawę tą urządza się w tym roku w gmachu szkolnym przy ulicy Jezwickiej 5 w godzinach od 10 rano do 5 wieczorem.

WYCHOWANIE, KURSY

Kurs dla księży i kleryków harcerzy. W łączności z kursem instruktorskim odbędzie się w Sierakowie n/Wartę od 8-22 sierpnia b. r. kurs dla księży i kleryków harcerzy, prowadzony przez ks. dr. Werbla z Rogoźna (Sem Naucz.), do którego należy skierować zgłoszenia z terminem do 15 lipca.

KOMUNIKATY RÓŻNE

Dziś pierwszy dzień lata. Kto pierwszy uczyje jego powitanie? Związek Harcerstwa Wlkp. i Tow. „Warta” (Opieka nad dziećmi szkoln.) Gdzie? I kiedy?

O zwrot książek T. C. L. Tow. Czytelnia Ludowych w Winiarach prosi tą drogą wszystkich czytelników dzielnicy Winiar o zwrot książek wypożyczonych z biblioteki. — Chodzi o reorganizację. — Biblioteka mieści się w sali Sokola i otwarta w każdą niedzielę od godz. 11,30 do 12,30.

W Państw. Gimn. im gen. Zamoy-

Dla oczyszczenia krwi pije rano przez kilka dni z rzędu szklankę naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa”, nw 11281

skiej egzamin wstępny nowych uczniów do klas II-VII odbędzie się w dniach 23 i 24 bm. od godz. 8 rano.

W Prywatnym Gimnazjum human. i neohum. i Szkole Przygotowawczej im. Królowej Jadwigi w Poznaniu, plac Świątokrzyski 4, II. p. egzaminy do wszystkich klas gimnazjalnych i to klas Szkoły Przygotowawczej odbędą się 23 i 24 b. m. Początek egzaminów w czwartek 23, o godz. 3.

Popisy uczniów Poznańskiego Instytutu Muzycznego. Przypominamy, że pierwszy popis uczniów odbędzie się dzisiaj w śróde w sali Amarantowej (Stowackiego 19/21) o godz. 20, zaś drugi popis w sobotę 25 bm. na sali Domu Ewangelickiego o godz. 20. Na obydwóch reprezentowane będą klasy fortepianu, skrzypiec i śpiewu. Bilety w firmie A. Szejbrowski i w kancelarii P. I. M. (Ogrodowa 4) oraz przy wejściu na salę. Dochód z wieczorów przeznaczony jest na Bratnią Pomoc Uczniów Poznańskiego Instytutu Muzycznego.

Pokazy robót dziecięcych. W dn. 27 i 28 bm. urządza ją ochronka miejsk. im. St. Jachowicza ul. Zwierzyniecka 18, oraz ochronki na Pewcu, w Urbanowie i na Winiarach pokaz robót dziecięcych, wykonanych w bieżącym roku szkolnym. Jestto owoc rocznej pracy najmniejszych naszych pociech, bo dzieci w wieku od lat 3-7. Wszystkich miłośników dzieci, oraz osoby zainteresowane sprawą wychowania przedszkolnego zaprasza się na ten pokaz. Zwiedzać można w poniedziałek i wtorek od godz. 10-16.

Wystawę tegorocznych prac uczniów Państwowej Szkoły Budownictwa i Mierniczo - Meljoracyjnej w Poznaniu zwiedzać można w piątek 24 bm. od godz. 15-18, oraz w sobotę 25 bm i niedzielę 26 bm. od godziny 9-tej do 18-tej w gmachu szkoły przy ulicy Łąkowej 11. Wstęp bezpłatny.

KRONIKA MIEJSCOWA

Z targu. Dnia 22. bm. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 2,60-2,80 zł; masła mleczarskiego 3,00-3,20zł; twarogu 0,80-1,00 zł; mendel jaj 1,10-1,30 zł, litr śmietany 1,80-2,00 zł; litr mleka pełnego 20-22 gr; za mięso: 1 kg słoniny świeżej 1,60-1,80 zł; słoniny wędzonej 2,00 do 2,20 zł; wieprzowiny 1,40-2,00 zł; wołowiny 1,20 do 1,80 zł; cielęciny 1,20-1,80 zł; skopowiny 1,60-2,60 zł; koziny 0,90-1,40 zł; smalcu 2,60-2,80 zł; za drób: kura 2,50 do 4,00 zł; perlica 3,00-3,50 zł; kaczka 3,00 do 5 zł; gęś 7-11 zł; para gołębi 1,20 do 1,40 zł; królik 1,30 do 1,60 złotych; bażant 4,50 zł; para kurcząt 2,50-3,00 złota za ryby: 1 kilogram karpia 3,00 do 3,20 zł; lina 2,00-2,40 zł; okonia 1,20-1,60 zł; karasia 2,00-2,80 zł; białych ryb 0,80 do 1,60 zł; sandacza 4,00-4,60 zł; 1 kg leszcza 2,40 zł; 1 kg. suma 3,60-4,00 zł; 1 kg. szczupaka 3,40-3,80 zł; 1 kg. węgorza 4,00-4,40 złotych; za ryby śnięte 60-80 gr; mniej. Płacono za jarzyny: 1 kg ziemniaków 8-10 gr; cebuli pęczek 10 groszy; szpinaku 40-60 gr; 1 kg. jarmużu 30-40 gr; 1 kg bobu 1,20 zł; 1 kilogram seleru 40-50 gr; pietruszki 30-50 gr; porę 40-30 gr; szcawiu 10-20 gr; owoce: 1 kilogram jabłek 2,00-2,80 złotych; owoców suszonych 0,80-2,00 zł; grzybów suszonych 4,00-8,00 zł; 1 kg. rabarberu 20-40 gr; 1 pęczek rzodkiewek 10-25 gr;

Wizyta w obozie p. w. pod Stęszewem

Poznańskie hufce szkolne, istniejące przy szkołach średnich, wymaszerowały w tym tygodniu na trzydniowe ćwiczenia obozowe przysposobienia wojskowego. Obóz rozbito w lesie pod Stęszewem nad brzegami jeziora Lipno.

Ćwiczenia odbywają się pod kierunkiem oficerów, którym powierzono przeprowadzenie przysposobienia wojskowego w szkołach. Chłopcy śpią w namiotach żołnierskich, zbudowanych przez siebie, mają kuchnię obozową itd. Jedni kopią okopy i odbywają ćwiczenia polowe z bronią w ręku, zaś drudzy przechodzą specjalny kurs przeszkolenia służby saperskiej.

Dzień obozowy uczniów szkolnych odpowiada też całkowicie żołnierskiej służbie, w jakiej zaprawiają się młodzieńcy naszych szkół. O godz. 5 następuje pobudka, gimnastyka poranna, potem mycie się w jeziorze, następnie

modlitwa i śniadanie. O godz. 6,30 następuje zbiórka i wymarsz na ćwiczenia polowe w lesie względnie ćwiczenia saperskie. Zajęcia te trwają do godz. 11 wgl. do 11,30, potem obiad żołnierski z kuchni polowej, najcieśniej grochówka, krótki wypoczynek do godz. 14. Po południu dalsza służba, jak ćwiczenia strzeleckie, pokazy itp. Pod wieczór odbywają się ćwiczenia pływania. Potem chłopcy spożywają kolację, mają krótki czas do własnej dyspozycji, a o godz. 21 wszyscy udają się na spoczynek.

We wczorajszy wtorek odwiedzili obóz członkowie miejskiego komitetu wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego, przedstawiciele władz wojskowych i przedstawiciele prasy poznańskiej. Uczestnicy tej wycieczki zapoznali się z życiem obozowym młodzieży i nabrali przekonania o pożyteczności tego rodzaju ćwiczeń. (kl)

Wygrali wielki los

W ostatniem ciągnięciu loterii państwowej padła wielka wygrana w sumie 100 tys. zł. łącznie z premjami w Poznaniu. Szczęśliwymi posiadzicielami połowy wielkiego losu są dwaj wspólnicy, właściciele przedsiębiorstwa handlowego. Grali oni do spółki na jeden numer loterii i to tak szczęśli-

wie, że na numer ten padła nietylko wielka wygrana, ale również obie wielkie premje. Szczęśliwi właściciele połowy losu, po potrąceniu podatku i kosztów, otrzymują 40 tys. zł. w gotówce. Pieniądże te właściciele wygranej zamierzają zużyć na powiększenie kapitału swego przedsiębiorstwa. (kl)

Transmisja koncertu Paderewskiego

Megafony na pl. Wolności w Poznaniu

Jak już donosiliśmy, w dniu 25 bm. w godzinach od 15 do 17 odbędzie się w Paryżu koncert naszego genialnego artysty mistrza Ignacego Paderewskiego. Koncert ten będzie transmitowany wyłącznie na wszystkie stacje polskie.

Radjo poznańskie uruchamia w czasie koncertu na placu Wolności

megafony, tak że grze mistrza będą mogły przysłuchiwać się całe rzesze tych, którzy nie mają w domu radjoaparatu.

Do władz zwraca się Radjo Pozn. z prośbą, aby w czasie koncertu ograniczyły możliwie ruch kołowy na pl. Wolności. (z)

KALENDARZYK

Środa, 22 czerwca 1932.

Słońce: wschód 3,30; — zachód 20,19; — długość dnia 16 godz. 49 min.

Księżyc: wschód 23,08; — zachód 7,46; — przed ostatnią kwadrą.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska plus 12 st. Cels. Pochmurno. Wiatr północno-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne 748 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 22 st. Cels., najniższa plus 12 st. Cels. Ilość opadu 30 mm.

Stan wody w Warcie według notowań Inspektoratu Dróg Wodnych: wczoraj plus 0,27 m, dziś plus 0,36 m.

Kal. rzk.: Paulin B.; jutro Zenon.

Kal. słow.: Broniwoj; jutro Wanda.

Nocna służba aptek

Sródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka im. K. Marcinkowskiego w „Bazarze” przy ulicy Nowej. — Apteka 27 Grudnia 18.

Wilda: Apteka „Pod Koroną”, G. Wilda nr. 61.

Jeżyce: Apteka „Pod Gwiazdą”, ul. Kraszewskiego 12.

Lazarz: Apteka Łazarska, ul. Małeckiego nar. ul. Strusia.

W innych dzielnicach miasta pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

KRATKI SĄDOWE

Przed Sądem Apelacyjnym

W celi więziennej, wspólnie ze znanym „fabrykantem” fałszywych banknotów, Piesowockim, siedział jakiś jegomość. Jemu to, gdy opuścił więzienie, Piesowocki dał zlecenie, by odwiedził jego żonę i zażądał wydania przechowywanych w domu fałszyfkatów. Tajemniczy jegomość wypełniając zlecenie współwzięcia, opowiedział Piesowockiej, że siedział razem z jej mężem, a teraz, gdy progi więzienne opuścił, przychodzi do niej na prośbę męża, by zabrać schowaną paczkę fałszyfkatów celem pozbycia się ich w mieście. Piesowocka, nie przecuwając podstęp, chętnie wydała ukrywane dotąd banknoty. Tajemniczy jegomość wyszedł z oczywistym dowodem w ręku i zawiadomił o wszystkim władze policyjne, które zajęły się w tej chwili Piesowocką.

Sąd okręgowy wymierzył jej karę więzienia przez pół roku. Sąd apelacyjny, który rozpatrywał sprawę wczoraj pod przewodnictwem sędziego Wonscha, biorąc pod uwagę fakt, że Piesowocka znajduje się w nędzy, była stale przez męża terroryzowana i ma na wychowaniu dwoje nieletnich dzieci, nie zmniejszył wprawdzie kary, ale odroczył ją na przeciąg 5 lat. (z)

Na terenie naszego miasta grasowała nieuchwytna, dobrze zakonspirowana szajka, której włamania i kradzieże długi czas uchodziły bezkarnie. Między innymi „odwiedzili” oni także mieszkanie adw. Hejnowskiego, którego okradli z różnych przedmiotów. Po mozołnych dochodzeniach ujawnieni zostali tylko paserzy, małżonkowie Skrzypińscy, którzy nabywali łup. Sprawa oparła się o sąd okręgowy i Skrzypińscy zasądzeni zostali po 3 miesiące więzienia, przyczem żonie S. zawieszono karę warunkowo. Wczoraj odbyła się rozprawa odwoławcza w sądzie apelacyjnym. Oskarżeni twierdzili, że nie wiedzieli, iż przedmioty, przez nich nabyte, pochodziły z kradzieży.

Sąd odrzucił apelację Natalji Skrzypińskiej z uwagi na to, że nabyła ona cenny, luksusowy pierścionek, o którym, wnioskując z niskiej ceny, musiała wiedzieć, że pochodził on z kradzieży. W rezultacie sąd zasądził Skrzypińskiego na 2 miesiące więzienia, którą to karę po myśli § 29a zamieniono na grzywnę w wysokości 300 zł, względnie na więzienie — 1 dzień za każde 5 zł. Przy wymiarze kary sąd brał pod uwagę jego 65-procentowe inwalidztwo, brak nogi i sparaliżowaną rękę oraz okoliczność, że posiada czworo dzieci. (z)

główka zielonej sałaty 5—10 gr; 1 kg. szparagów 0,30—1,20 zł; 1 pęczek młodej marchewki 10—20 gr; kalarepy 10—25 gr; ogórek 0,60—1,00 zł; kalafior 0,40—1,50 zł; agrest 60—80 gr; truskawki 0,60—0,80 zł; 1 kg; czereśnie 1,40—1,80 zł; poziomki 2,40 zł; pomidory 6,40 zł za kg; kurki 1,40—1,60 zł; młode kartofle 0,20—0,40 gr; raki 1,00 do 1,50 mendel; groszek w strączku, 0,80 zł; główka kapusty zwykłej 0,50—0,60 gr; 1 l. czarnych jagód 1,00 zł. Z powodu niepogody targ mało ożywiony. Ceny bez zmian. (hn)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Utonął przy kąpieniu.** Podczas ką-

pania w Warcie w pobliżu Nowego Mostu utonął 13-letni Stefan Pruszek z Poznania (Wielkie Garbary 5). Zwłok nieścieżliwego chłopca nie zdołano jeszcze wydobyć. (kl)

KRONIKA SĄDOWA

— * **4 miesiące więzienia za „grę w blaszki“.** Wacław Bleszcz, stanął przed sądem za uprawianie t. zw. gry w blaszki. Przy grze tej sprytny Bleszcz oszukiwał naiwnych, za co sąd wymierzył mu karę 4 miesięcy więzienia. (z)

— * **Nowemiasto n. Wartą.** W nocy na czwartek włamali się niewyśledzeni złodzieje do składu p. Leona Szymankiewicza i skradli z pokoju wyszynkowego wszelkie napoje wysokowe, a z składu kolonialnego wszystkie papierosy, czekoladę i cukierki i około 25 zł drobnych pieniędzy. Poszkodowany ocenia swą stratę na 700 zł. Złodzieje prawdopodobnie najpierw unieszkodliwili psa, a później zabrali go z sobą, gdyż nigdzie nie można było go odszukać. — Miejscowemu inw. wojennemu Romanowi Tyszerowi, który jest zatrudniony w magazynach kolejowych w Poznaniu, gdy udał się do Poznania po małe zakupy, przy okazji czytania gazety na ul. Św. Marcina wyciągnięto z kieszeni zegarek srebrny wartości 35 zł. (i)

— * **Obrzycko.** (Pierwsza Komunia św.) W niedzielę, dnia 12 bm. zgromadzili się o godz. 9 dzieci, mając przystąpić po raz pierwszy do Komunii św. w liczbie około 100 na placu przed szkołą, skąd po pokropieniu ich święconą wodą wprowadził je ks. prob. Dziubiński w procesji przy śpiewie pieśni „Kto się w opiekę“ do kościoła parafjalnego. W czasie mszy św. wygłosił do nich ze stopni ołtarza duszpasterz piękną naukę, poczem dzieci przy stały do Stołu Pańskiego i obdarzone zostały pamiątkowymi obrazkami.

— (Kradzież). W ubiegłym tygodniu zakradli się nocą nieznanymi sprawcy do kostnicy na cmentarzu obok kościoła parafjalnego i zabrali stamtąd nakrycia na katafalk wartości około 200 zł. Zamierzali oni następnie wtargnąć do stojącego obok kościoła probostwa. Wskutek ujadania psów zbudziła się matka ks. proboszcza i zapaliła światło elektryczne, wobec czego oprysk drapnęli.

— (Z Stow. Mł. Polek). W ubiegłą niedzielę odbyło Stow. Mł. Polek. swe miesięczne zebranie, na sali p. Króla, na którym postanowiono między innymi wziąć udział w zlocie Stow. Mł. Polek, odbyć się mającym dnia 29 b. m. w Szamotulach. Na zlot ten wyruszy około 100 członków w dniu powyższym o godz. 6,30 rano trzema drabiami wozami, stawionymi im do dyspozycji przez Ordynację w Kobylnikach.

— * **Ostrów.** (Zjazd rzeźnicki). W niedzielę obradował w naszym mieście zjazd delegatów cechów rzeźnicko-wędliniarskich z Poznańskiego i Pomorza. Delegatów z obu województw było 117, ponadto wiele gości, sztandarów 20. Po wysłuchaniu mszy św., którą odprawił miejscowy ks. prob. Zamysłowski, udano się w pochodzie do Strzelnicy miejskiej, gdzie odbyły się obrady przy udziale władz państwowych i miejscowych. Wygłoszono 5 referatów ściśle zawodowych i omówiono sprawy zwłazkowe. Po zebraniu odbył się koncert w ogrodzie, następnie wspólny obiad i na zakończenie zabawa.

— (Budowa Przytułku pod dachem). Rozpoczęta zaledwie przed paru tygodniami budowa nowego przytułku dla starców przy drodze Wrocławskiej obok parku 3-go Maja stanęła już pod dachem. W sobotę odbyły się wieńcowiny.

— * **Strzelno.** (Rzadki wiek.) W Bielsku 12 km od Strzelna, mieszka gospodarz Jan Walczak, który skończył już 101 rok życia. Urodził się w Bielsku i stale przebywa w swej wiosce.

— * **Zbąszyń.** (Z życia towarzyszt). Towarzystwo Przemysłowców odbyło walne zebranie. Wybrano na rok przyszedł następujący zarząd: L. Caliński, prezes, St. Rogacki, sekretarz; W. Cieśliński, skarbnik; A. Stachowiak i Kramski, ławnicy; do komisji rewizyjnej zostali wybrani pp.: M. Kastzelańczyk i K. Olejniczak. Walnemu zebraniu przewodniczył p. Filipowski.

Tow. Właścicieli Nieruchomości zwołało na 18 bm zebranie, na którym wybrano nowy zarząd, którzy tworzą pp.: em. major W. Eckert, prezes; Binder, sekretarz; A. Koehler, skarbnik.

— (Prace miejskie) Przedsięwzięte roboty miejskie, iak przebudowa rynku oraz nowopobudowanych łazienek, wykonywane przez bezrobotnych naszego miasta, dobiegły końca. Rynek jak i łazienki miejskie, zostały w niedzielę, dnia 19-go czerwca h. r. oddane do publicznego użytku.

— (Poświęcenie pomnika). W niedzielę odbędzie się poświęcenie pomnika Najśw. Serca Jezusowego. Uroczystość rozpocznie się o godz. 4 po poł. nabożeństwem do Serca Jezusowego w Farze, o godz. 4,30 po południu zbiórka przedstawicieli władz i urzędów, oraz towarzyszt z sztandarami na rynku i pochód pod pomnik. Tamże uroczystość odsłonięcia i poświęcenia.

— (Osobiste). Długoletni członek magistratu i zastępca burmistrza p. Franciszek Niedbał, przed dwoma laty zawie-

Dolsk

Agencję Kurjera Poznańskiego przejęła p.

Rozalja Neymann

Dolsk

Zamówienia oraz przedpłatę na li-piec i dalsze miesiące prosimy usku-teczniejszą odłąd tylko u p. **Neymannowej**. — Powyższa agencja przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat.

Dostawa jeszcze tego samego dnia.

szony w drodze administracyjnej, zrehabilitowany, wchodzi znów w urząd celem dalszego urzędowania jako członek magistratu. Równocześnie drugi członek magistratu, p. Leon Niezieliński został zrehabilitowany i powraca do dalszego urzędowania w magistracie.

Z Pomorza

— * **Chełmno.** (Zabójstwo). W dniu 19 bm. w Nowej Wsi Chełm. odbywała się zabawa urządzona przez ochotniczą straż pożarną. Późno w nocy wynikła między uczestnikami zabawy sprzeczka, w czasie której zabity został 20-letni Franciszek Wojdanowski, Chełmno. Zabójca Bronisław Zakrzewski z Małych Lunaw, został aresztowany. — Też samej nocy również podczas zabawy w Lisewie, pow. chełmińskiego na tle sporu o kobietę zabity został przez Waldemara Hermana z Malonkowa 21-letni Arno Redun z Trzegnonia. Dalsze dochodzenia w toku. (wd)

— (Morderstwo rabunkowe). W Kałdunie, pow. chełmińskiego, w dniu 18 bm., do mieszkania rolnika p. Franciszka Kwiatkowskiego wdarli się 3 nieznani

osobnicy, którzy zamordowali właściciela mieszkania, 71-letniego starca i zrabowali 56 zł gotówki i 3 weksle po 1000 zł uciekli, przeprowadzając się lodziami na lewy brzeg Wisły. Natychmiast zarządzony pościg nie dał żadnych wyników. (wd)

— * **Starogard.** (Z Bractwa Strzeleckiego). Odbyła się tu doroczna uroczystość najstarszego towarzystwa naszego miasta, Bractwa Kurkowego. Bracia zebrali się przed ratuszem, i przy dźwiękach orkiestry, wojskowej przeszli pochodem głównymi ulicami miasta, udając się na strzelnicę. Strzelanie konkursowe trwało przez dwa dni. Królem kurkowym został dyr. Pow. Kasy Chorych p. Szczodrowski. Pierwszym rycerzem został p. Trałowski, drugim p. Wejherowski. Na zakończenie całej uroczystości odbył się wieczorem bal królewski. Podczas tejuroczystości został udekorowany medalem jubileuszowym 90-letni brat p. Frampa, który już od 60 lat jest członkiem Bractwa; oprócz niego udekorowany został także medalem p. Boelke za 25-letnią przynależność do Bractwa.

— (Z Męskiego Chóru Kościelnego). W niedzielę obchodził tu Męski Chór Kościelny piękną uroczystość poświęcenia sztandaru. Poświęcenia sztandaru dokonał ks. administrator Dahlman podczas uroczystej mszy św. w kościele parafjalnym. Kazanie okolicznościowe wygłosił ks. patron Lemeńczyk, a pień kościelnie wykonała „Cecylja“ pod batutą p. Lesińskiego. Po nabożeństwie odbyła się na rynku przed przedstawicielami duchowieństwa, władz i społeczeństwa defilada, potem udano się do Hotelu Wielkopolskiego, gdzie nastąpiło wręczanie gwoździ i składanie życzeń. Ogółem wręczono około 20 gwoździ pamiątkowych, przy udziale 18 sztandarów różnych towarzyszt i korporacji. Po pocho-dzie odbył się wspólny obiad, podczas którego otrzymali pp.: Szróder, Kamiński i Ludka artystycznie wykonane dyplomy za długoletnią pracę w chórze. Uroczystość zakończyła się wieczorem zabawą taneczną. (as)

Członek bandy Al Capone'a w Kaliszu

Sukces policji kaliskiej — Ujęcie trzech groźnych bandytów — Niezwykła przeszłość Józefa Pacholka — Wzburzenie w Kaliszu

Nasz korespondent kaliski donosi: Kalisz stał się w ostatnim czasie terenem licznych rabunków i włamań, dokonywanych przez dobrze zakonspirowaną szajkę, która w ciągu krótkiego stosunkowo czasu „wystąpiła“ w Kaliszu i okolicy (nie w Łodzi, jak mylnie podano — red.) z niezwykłą zuchwałością 7 razy, rabując sklepy, i w jednym wypadku raniąc w głowę posterunkowego Luczyńskiego. Ostatni, 8 z rzędu napad na szosie Ostrów—Kalisz, w którym zginął od kuli bandytów strażnik s. p. Grabowski z Ostrowa i Żyd Wolff Ehrlich z Kalisza, naprowadził wreszcie władze śledcze na ślad zbrodniarzy.

Policja pod kierownictwem p. Gabulskiego urządziła obławę, która skończyła się pełnym sukcesem.

W niedzielę rano policja wkroczyła do mieszkania niejakiego Józefa Pacholka, którego ubezwładniono w chwili, kiedy, widząc niebezpieczeństwo, zamierzał strzelać z dwóch rewolwerów. W toku dalszego śledztwa przychwycono pozostałych członków bandy: brata Pacholka — Kazimierza i Franciszka Maćkowskiego. Bandyci przyznali się do popełnienia 8 napadów. W trakcie przesłuchania, herszt bandy, Józef Pacholek, stracił mowę tak, że dalsze zeznania składał na piśmie.

W przyszłym tygodniu spodziewany jest sąd doraźny nad bandytami, którym grozi kara śmierci.

Herszt bandy Józef Pacholek, ma, jak się dowiadujemy, niezwykle bujną przeszłość za sobą. Urodził się w roku 1890 w Słuszkowie pod Kaliszem. Od 13 roku życia jeździł do Niemiec na roboty sezonowe. W roku 1912 zdezer-tował z wojska rosyjskiego i uciekł najpierw do Niemiec i Belgii, poczem

wyjechał na statku handlowym do Ameryki Półn.

Pod nazwiskiem „John Góra“, mając na sumieniu już cały szereg przestępstw i mandatów karnych, Pacholek otwiera w Chicago zakład fryzjerski, aby pod takim pozorem móc uprawiać swój nieczyny proceder. Tutaj staje się „współpracownikiem“ bandy Al Capone'a.

Ścigany za przemyt, handel żywym towarem i inne sprawy, ucieka do Polski i osiedla się w Kaliszu u swego brata. Tu wdaje się początkowo z komunistami, a ostatnio zorganizował szajkę w celach rabunkowych.

Policji kaliskiej należy się uznanie za to, że skończyła z groźną bandą, która, według zeznań współników Pacholka vel Góry, zamierzała dokonać jeszcze szeregu napadów i mordów na zamożniejszych obywateli kaliskich i potem wyjechać zagranicę.

Bandyci planowali m. in. napad i zamordowanie bogatego kupca kaliskiego Dawida Perla z rodziną i zamordowanie przedsiębiorcy budowlanego Kicala. Po dokonaniu tych napadów, szajka zamierzała zamordować przodownika p. p. Drytkiewicza, znanego ze spraw przeciwko komunistom, oraz st. post. Szulca.

Dalsze śledztwo wykaże, czy zamordowanie swego czasu proboszcza Żurawskiego w Giżycach było także dziełem Pacholka i towarzyszy.

W Kaliszu panuje niezwykle wzburzenie. Przed komisariatem policji gromadzą się tłumy publiczności.

Fotografia nasza przedstawia (od lewej): Władysław Pacholek, Józef Pacholek vel John Góra i Franciszek Maćkowski. Po prawej: herszt bandy, Józef Pacholek w masce, zrobionej z damskiej pończochy. W masce tej występował on przy napadach. (r)

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

PARYŻ OCZEKUJE „POLSKICH DNI”

Paryż, 18 czerwca.

Stulecie przyjazdu Chopina do Paryża dało polskim sferom muzycznym asumpt do zorganizowania wielkiej uroczystości, która odbędzie się w stolicy Francji w ciągu ostatnich dni czerwca. Urządzony już jesienią obchód francuski ku upamiętnieniu tej ważnej rocznicy, był tylko skromnym preludjum, ograniczonym do jednego koncertu. Obecnie program obejmuje dwie wielkie imprezy: wystawę pamiątek chopinowskich wraz z cyklem wykładów, oraz festival muzyki polskiej, złożony z trzech wielkich koncertów.

Wystawę organizuje Biblioteka Polska w Paryżu i umieszcza ją w swoich salach. Będzie to wszechstronny pokaz pamiątek: portrety, listy, dokumenty i wiele rękopisów kompozycji Chopina, wśród których znajdują się w gablotkach niezwykle ciekawe szkice, świadczące o procesie powstawania niektórych utworów, a są to częściowo nieznane rękopisy z posiadania prywatnego. Ozdobą wystawy będą też ekspozycje z Warszawy, które zobrazują, jak rozległa była twórczość Chopina jeszcze na ziemi ojczystej i jak następnie nierozdzielna pozostała jego łączność z krajem. Bodaj też po raz pierwszy zobaczyć będzie można kompletną literaturę, odnoszącą się do Chopina, a częściowo nieznaną u nas, przyczem niewątpliwą atrakcją stanowić będzie szereg pięknych fascimile rękopisów Chopina a zwłaszcza dwa ich tomy, świeżo wydane w Anglii. Dokładny katalog wystawy obejmie szczegółowe dane co do pochodzenia ekspozycji oraz wstęp objaśniający, pióra dyrektora Biblioteki Polskiej prof. Pułaskiego.

Wstępne prelekcje wygłoszą: prof. E. Ganche prezes francuskiego Stowarzyszenia chopinowskiego oraz p. Binental z Warszawy, współorganizator wystawy. W ciągu następnych dni wygłoszone zostaną cztery wykłady o Chopinie i to przez znanych autorów dzieł o naszym genialnym kompozytorze pp. Henri Bidou, Guy de Pourtalès, Henryka Opieńskiego oraz przez prof. Zygmunta Zaleskiego, delegata ministerstwa oświecenia.

Na najszerszą również skalę zakrojony jest trzydniowy festival muzyki polskiej, rozpoczynający się recitalem chopinowskim Ignacego Paderewskiego w wielkiej sali teatru Champs-Élysées. Zbyteczne byłoby dodawać, jakiego splendoru i wagi dodaje festiwalowi współdziałanie genialnego muzyka, z takim uwielbieniem i z ciężką przyjmowanego na całym świecie. — Był tego dowodem występ Paderewskiego w Brukseli, odbyty w tych dniach, na który specjalnie wrócili do stolicy z Londynu król i królowa belgijska.

Drugi koncert będzie poświęcony współczesnej polskiej muzyce symfonicznej w wykonaniu orkiestry Lamoureux pod dyrekcją Grzegorza Fitelberga. Program obejmie dzieła Karłowicza, Paderewskiego (Fantazję polską), Szymanowskiego oraz młodych naszych muzyków: Perkowskiego, Maklakiewicza, Palestra i Kondrackiego. Poza tym wystąpią jako soliści p. Tarlewski (uczeń Paderewskiego), Artur Rubinstein i Paweł Kochański. Jakkolwiek będzie to szeroki przegląd naszej muzyki symfonicznej, obawiać się należy, że udział solistów przeciąży program, a poza to dobór ich jest nieco jednostronny, choć dla zagranicy bardzo typowy. — Zakończy festival recital Wandy Landowskiej, która na klawiesynie odegra szereg nieznanych polskich dzieł.

Zainteresowanie polskim obchodem chopinowskim jest w Paryżu bardzo wielkie i można być pewnym, że udział publiczności, zwłaszcza w koncertach, będzie tłumny. Wydaje tu też owoc świetna propaganda głębokich wielbicieli Chopina jak Ganche i słynnego pianisty Cortot'a, którzy nieustannie propagują polskość Chopina i podkreślają w swych publikacjach jego patriotyzm.

Z racji tych uroczystości wydał paryski miesięcznik „Bravo” pięknie ilustrowany zeszyt, poświęcony Chopinowi, ze wstępnym artykułem prezydenta francuskiego gabinetu Herriota. Od kilku tygodni można też słyszeć tu recitale chopinowskie wybitnych pianistów, ostatnio zapowiedziano je Cortot, Rubinstein i Casadesus.

Warto w związku z tem powszechnym zainteresowaniem muzyką polską w Paryżu wspomnieć o ożywionej działalności młodych naszych muzyków, zgrupowanych w Stowarzyszeniu paryjskim. Dział nasz przynosił stale wiadomości o koncertach, w których brali udział nasi młodzi artyści, jak np. chlubnie znana pianistka p. Wanda Piasecka i skrzypek Niemczyk, dalej o kompozycji orkiestrowej p. Roderyka Łabuńskiego, graney z wybitnym powodzeniem przez orkiestrę Lamoureux. Na jed-

nym z koncertów kameralnych Société Musicale Indépendante słyszałem kwartet smyczkowy Wojtowicza w wybornym wykonaniu zespołu Calveta. Jest to utwór o wysokiej dojrzałości technicznej, utrzymanej w stylu politonalnym, pełen rytmicznej żywości, o pięknym prowadzeniu głosów. Z tego dzieła sądząc, można się po Wojtowiczu spodziewać, że stanie on niebawem w przednich szeregach twórczości polskiej, docierającej do Europy.

Zygmunt Latoszewski.

ŻYCIE KULTURALNE

W NAUKOWYM POZNANIU

Oddział Poznański Polskiego Towarzystwa Fizycznego odbędzie posiedzenie naukowe w czwartek, dn. 23. bm., o godz. 18.00, w Zakładzie Fizyki Teoretycznej (ul. Słowackiego 4/6). Na porządku obrad odczyt prof. Kalandyka pt. „Jonizacja par przy eksplozjach stałych materiałów wybuchowych” oraz sprawy Sekcji Pedagogicznej.

Wydział Lekarski Tow. Przyjaciół Nauk odbędzie posiedzenie naukowe wspólnie z Pol. Tow. Ginekologicznym w piątek, dn. 24. bm., o godz. 20 m. 15, w sali wykładowej Kliniki Demartologicznej U. P. (Szpital Miejski). Na porządku dziennym: komunikaty Zarządu, wybór nowych członków, pokazy oraz referaty: dr. E. Stöckla: „O przypadku ciąży pozamacicznej, rozpoznanej drogą próby króliczej” i „Wykazanie hormonu ciążyącego u królika”, doc. dr. J. Bajonowski: „Leczenie w gorączce płożowej” i dr. W. Majera: „Rola przedmuchiowania jajowodów w operacyjnym leczeniu niepłodności pochodzenia jajowodowego”.

Uroczystość ku czci s. p. Bolesława Erzepkiego, urządzona w wielkiej sali Tow. Przyjaciół Nauk przez poznańsko-pomorskie Koło Związku Bibliotekarzy Polskich, zgromadziła licznych przedstawicieli świata naukowego. Zagałę ją dyrektor naszej Biblioteki Uniwersyteckiej prof. dr. Stefan Wierczyński, zapraszając desygnowanych mówców aby zechcieli wygłosić objęte programem charakterystyki działalności naukowej nieodżałowanego pracownika.

Pierwszy wstąpił na mównicę prof. U. P. dr. Józef Kostrzewski, aby przedstawił zasługi s. p. Erzepkiego w dziedzinie prehistorji. Przypomnił, że zmarły uczony już za swoich studenckich czasów żywo zajmował się prehistorją, dokonywał wykopalisk i składał je w zbiorach Tow. Przyjaciół Nauk. Zostawszy kustoszem T. P. N. po s. p. Feldmanowskim, poświęcił prehistorji mnóstwo pracy i umiłowania, tak że imię jego jest na zawsze związane z uporządkowaniem, klasyfikacją i wzrostem tych największych w Polsce zbiorów prehistorycznych, jakie Poznań posiada i przechowuje. Zasłużył sobie tem s. p. Erzepki na najwyższą wdzięczność u współczesnych i u potomnych.

Stanowisko naukowe s. p. Erzepkiego jako badacza literatury określił prof. U. P. dr. Tadeusz Grabowski. Przypomnił, że Erzepki był jednym z ogniw w szeregu, jakiego tworzą wybitni poloniści-językoznawcy pochodzący z Wielkopolski. Jako uczeń Nehrunga, odznaczał się ścisłą metodą naukową, którą w cennych wydawnictwach swoich stosował, a jako istny polihistor w zakresie dawnej i nowszej literatury polskiej, był niewyczerpanym źródłem wiadomości i informacji. Na zakończenie charakteryzowała s. p. Erzepkiego jako bibliotekarza p. dr. Dobrzyńska-Rybicka, przedstawiając jego działalność na tem polu w żywych słowach i wspomnieniach osobistych długoletniej współpracownicy. S. p. Erzepki był bibliotekarzem-bibliofilem, to też stosunek jego do książki miał tyle bezpośredniości i życia. Najsympatyczniejszy jako kierownik pracy i zwierzchnik — acz wielce wymagający — zostawił po sobie i w tym zakresie pamięć człowieka fenomenalnej wiedzy, pracowitości i zasług.

Uroczystość odbywała się pod przyzdobionym zielenią portretem s. p. Erzepkiego. Uczestnicy, którzy bez wyjątku mają żywo w duszy wspomnienie szlachetności, dobroci i osobistego uroku, jakim zmarły uczony jednał sobie serca ludzkie, wynieśli z tych chwil wspomnienie rzewne i trwałe. (In)

RUCH REGJONALISTYCZNY

O czasach kulturkampfu w Gostyniu pisze w swym pamiętniczku gospodarz z Kosowa Józef Gano. Urywek tego pamiętnika został zamieszczony w świeżo wyszłym z pod prasy 3 zeszyty „Kroniki gostynskiej”. Wspomniany pamiętnik nie przedstawia szerokiego horyzontów i nie dotyka ówczesnej polityki. Omawia tylko odcinek swej wsi i Gostynia, ale właśnie dlatego pozwala wnikać w stosunek naszego ludu do rządu pruskiego i do przesładowanych księży. Obok tych ciekawych zapisek, podaje Ira Stableska wspomnienie o arcybiskupie Stableskim, a ks. Kozirowski zamieszcza trzy „szkice z dziejów Gostynia” o Skoczylasach w Gostyniu, Skrobiszewskich z Brzezia i o szkołach w Gostyniu. (J. St.)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Wystawa sztuki polskiej XIX wieku odbędzie się w Poznaniu w Muzeum Wielkopolskim, urządzona staraniem komitetu obywatelskiego na rzecz bezrobotnych. Obejmuje 90 artystów od epoki postanistawowskiej do okresu polskiego impresjonizmu, t. j. do końcowych lat zeszłego wieku. Bliższe szczegóły będą podane później.

Z WYSTAWY W TOWARZYSTWIE PRZYJACIÓŁ SZTUK PIĘKNYCH

Zamknięto już w Towarzystwie Przyjaciół Sztuk Pięknych wystawę Wyczółkowskiego. Zwiedziło ją prawie 4500 osób. Jest to cyfra rekordowa, jaką Towarzystwo wogóle osiągnęło, a świadczy chlubnie o zainteresowaniu naszego społeczeństwa twórczością wielkiego artysty. Sprzedano kilka obrazów, w tem 2 zakupił jeden z poznańskich artystów, nie odsłaniając swego „incognito”; jest piękny hold złożony mistrzowi.

Po takim jubileuszu i wystawie silnie uderza poziom wystawy obecnej. „Jury” Towarzystwa musiało kierować się specjalną pobłażliwością tak wobec starszych jak i młodszych artystów. Rozpoczynając od tych ostatnich, trzeba by spytać, czy kolekcja pracy Tomaszewskiego powinna wogóle znaleźć się w Towarzystwie? Raczej nie! Chyba że chodzi o to, aby młody adept, stawiając w sztuce pierwsze kroki, obejrzał sobie dokładnie swoje prace na ścianach wystawy — co i dla dojrzałych artystów bywa pożyteczne — aby zapoznał się z błędami i zabrał się do ich gruntownej korekty. Gdyby tak stać się nie miało, cel nie zostałby osiągnięty. Bezsprzecznie nie można p. T. odmówić talentu, zapału i pracowitości, lecz jest na fałszywej drodze. Paraliżuje go w tematach tania literatura i teatralna poza, w rysunku i w stosowaniu koloru maniera i szablon (kolory wprost grzące się ze sobą, jak np. ultramaryna z chromami, czy z zielenią itp.). Ta manierczność występuje nie tylko w traktowaniu figur, lecz także i w krajobrazach (np. „Zima w Puszczykowie”). „Lot przez życie” cechuje spokojniejszy koloryt, lecz znowu raz manierczny rysunek twarzy. Miły szkic „Chrystus zaglądający do dzieci bogaczy”, świadczący o dążeniach dekoracyjnych młodego malarza, podobnie „Wnętrze katedry w Pelpinie” jest szczerem i bezpretensjonalnym studjum wnętrza architektonicznego. Trzy te prace dowodzą, że artysta ma dane na to, aby wyzbyć się szablonu i manieri a przejść do rzetelnego i szczerego studjum natury.

Osceki wystawił dwa studja portretowe, Maszkowski martwe natury, M. Nehring dał m. in. dwie słoneczne sceny uliczne z Tunisu, zaś p. Wodziński kolekcję słodko-ekliwnych i drobiazgowo traktowanych wnętr.

J. M.

VARIA

Mszal Rzymski. Odrodzenie życia religijnego, które świat przechodzi od czasu soboru watykańskiego, ożywiło również ruch liturgiczny w całym świecie. W różnych krajach europejskich rozpowszechniły się bardzo mszały, pozwalające brać udział we wszystkich obrzędach kapłana w czasie Mszy św. Mszały te ułożone były w dwu językach: łacińskim i języku danego kraju. Dotąd brak było mszału polsko-łacińskiego, a teraz został opracowany przez O. G. Lefebvre'a Benedyktyna z opactwa św. Andrzeja Bruges i wydany staraniem O. O. Benedyktynów. Mszał jest kompletny; zawiera teksty liturgiczne na każdy dzień roku kościelnego ze specjalnym uwzględnieniem świąt czysto polskich oraz rytuał kościelny w języku polskim z dodatkiem kilkunastu pięknych polskich pieśni religijnych. Ukazanie się polskiego wydania mszału rzymskiego powitać należy z radością. Pobożni napewno rozmiłują się w tekstach, zaczerpniętych ze wszystkich ksiąg Pisma św. i tradycji Kościoła Katolickiego. Mszał ten pozwoli rozszerzyć idee Mszy św., śpiewanych przez wszystkich obecnych w kościele, pozwoli przeżywać w zjednoczeniu z Kościołem odnawiającą się ciągle Tajemnicę. Liturgia bowiem, według słów Piusa X, „jest źródłem pierwszorzędem i niezbędnym wzrostu prawdziwego oducha chrześcijańskiego”. Dodać należy, że „Mszał Rzymski” wydany jest bardzo starannie. Język polski poprawny i piękny. Inteligencja katolicka zaznajomi się z nim chętnie i zastąpi nim dotychczasowe książeczki do nabożeństwa. (bo)

POZNAWANIE POLSKI ROZSZERZAJMY LUDOZNAWSTWO

Łódź, 20 czerwca.

Istnieje w naszym mieście, od początku roku ubiegłego, Muzeum Etnograficzne miejskie, posiadające także oddział archeologiczny. Powstało w ten sposób, że wydzielono i usamodzielniono administracyjnie zbiory etnograficzne i prehistoryczne, jakie posiadało dawne ogólne Muzeum Miejskie. Nie ogranicza się ono do zbierania okazów. Właśnie organizuje się przy niem Towarzystwo opieki nad zabytkami etnograficznymi i prehistorycznymi, a równocześnie zaczęły się ukazywać „Wiadomości Ludoznawcze”, które wzięły sobie za cel popularyzować zarówno wiedzę o ludzie (folklor) jak ochronę zabytków — i to tak nowszych, jak prehistorycznych.

Praktycznie biorąc, „Wiadomości Ludoznawcze” zamierzają uzyskać sobie sieć korespondentów, którzyby donosili o takich czy innych zabytkach i patronowali zbieraniu ich a przede wszystkim chronieniu przed zagładą, jaka im grozi przez nieświadomość czy złą wolę jednostek. Idzie tak o zabytki nowsze, jak zwłaszcza prehistoryczne. Ciągłe czyta się o wykopywaniu z ziemi różnych przedmiotów przy budowach czy przy robotach rolnych. Zabytki takie podlegają jak wiadomo ochronie prawnej, lecz niezawsze, a raczej rzadko kiedy znajdzie się zaraz na miejscu ktoś, kto by im tej ochrony udzielił. „Wiadomości” mają takich opiekunów gromadzić, wynajdywać i niejako szkolić. To by był pierwszy namacalny rezultat zainteresowania folklorem, dzisiejszym czy prehistorycznym, jakie zamierza szerzyć to pożyteczne zapowiadające się pismo. Zamieszkały na prowincji inteligent, abonując „Wiadomości” będzie wciągnięty w ludoznawstwo, zacieka wi się nim i otrzyma zasadnicze, naukowo utwierdzone, poglądy na różne z niem związane kwestje.

Takich zachęt i wskazówek nie brak już w pierwszym numerze. Opisując różne obrzędy ludowe, jak „Podkociołka”, „Kłody” i maskarady karnawałowe, zwraca p. J. Manugiewicz uwagę czytelników na to, aby np. podczas Wielkijnoy gromadzili rekwizyty obrzędów ludowych, z jakimi się spotkają, by notowali ich nazwy i dokładne miejsce pochodzenia, zachowując ten materiał dla muzeów etnograficznych. Dodaje nawet, że zbierając pisanki trzeba notować sposób sporządzania barwników i nazwy ornamentów. Przeczytawszy artykuł p. J. Krajewskiej o cmentarzyskach lużyckich w powiecie łęczyckim, znajduje czytelnik na końcu wskazówkę, aby natknąwszy się na odkrycie lub niszczenie zabytków prehistorycznych natychmiast zawiadomił najbliższe muzeum archeologiczne (adresy są podane). Temat inny, garncarstwo ludowe, również jest poruszony w tym celu, aby czytelnicy nadsyłali wyroby garncarskie, rysunki kół garncarskich i plany pieców, zaopatrując je w nazwy i szczegóły konstrukcyjne, przy czem kosztą będą przez Muzeum zwrócone.

„Wiadomości Ludoznawcze” są wydawnictwem taniem. Jako kwartalnik, kosztują rocznie 4 złote. Nie obciąża to budżetu domowego tych, którzy mają z niego czerpać wskazówki, a ile korzyści stąd może odnieść ludoznawstwo i kultura wogóle, zbytecznym byłoby wykazywać. Z. Ł.

Pisma nadesłane

„Przewodnik Bibliograficzny”. Zesz. 5. Maj, Serja III. Rok IV. Og. zb. r. LV. Adr. Red. Warszawa, Okólnik 9, m. 10.

„Młody Technik”. Nr. 1. Treść: Od Redakcji. — W. Przanowski: „Techniczne wykształcenie młodzieży i potrzeby Państwa”. — L. R.: „Jak wykonać narty?”. — K. Karolczak: „Jak zbudować akwarjum?”. — Inż. Wallis: „Teoria i budowa płatowców-modeli”. — Dr. T. Cyprian: „Miniaturowe aparaty fotograficzne”. — St. Maliec: „Wstępna pogadanka o wynalazkach i wynalazcach”. — Adr. Red. Poznań, Aleja Marcinkowskiego 22.

Jutro:

FRANCUZ Z POZNANIA
O JANIE KOCHANOWSKIM
przez

dr. Tadeusza Grabowskiego.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Moralność podatkowa

Władysław Grabski w swym pamiętniku opowiada historię pewnego znajomego, który uznał za punkt honoru i ambicji własnej: nie tylko podać swoje własne zeznanie podatkowe zgodnie z istotnym stanem rzeczy, ale dopilnować i nalegać, by inni to samo robili. Władysław Grabski śledził w latach 1924—25 borykanie swego znajomego i jednym z faktów, które na jesieni 1925 r. najbardziej przysiębiająco oddziaływały na ówczesnego ministra skarbu była wizyta owego fanatyka uczciwości podatkowej, który oświadczył ministrowi, że został przez wszystkich zniechęcony i że wszyscy czekają na jego własną zgubę. Znajomy dodał, że jest zupełnie wyczerpany i do dalszej walki z usposobieniem całego społeczeństwa, do walki z nieuczciwością podatkową niezdolny.

Szkoda, że zrezygnowanemu fanatykowi nie można było wcisnąć do ręki niewielkiej, ale treściwej broszury p. Stanisława Latanowicza n. t. „Moralność podatkowa”. Broszura ta wyszła w tych dniach z pod prasy; zawiera ona zdrowe myśli znanego praktyka na temat stanowiący jej tytuł. Autor, czerpiący doświadczenie ze swej bogatej praktyki na stanowisku zaprzysiężonego rewizora ksiąg i nadzorca sądowego, przedstawia w bardzo jasny sposób źródła nieuczciwości podatkowej.

P. Latanowicz, w przeciwieństwie do większości publicystów, piszących na temat niemoralności podatkowej, bynajmniej nie twierdzi, jakoby największym sprzymierzeńcem psychiki antypodatkowej w Polsce była chciwość ludzka („jeno swego grosza nie dać, ze swego nie popuścić!”). Autor omawianej broszury wskazuje na system podatkowy, jako na główne źródło podatkowej „insanity”.

Prawa skarbu państwa są znacznie większe, w porównaniu z prawami podatnika. Jedyną ochroną obywatela jest: odwołanie od decyzji władzy wymiarowej. Gdyby chociaż rozstrzygnięcia odwołań wyglądały, jak wyroki sądowe, więc gdyby przynajmniej zawierały odpowiednie uzasadnienie! — woła autor. — Niestety jednak...

...podatnik odbiera tylko lakoniczną odpowiedź, że odwołanie odrzucono wzgl. uwzględniono w tej a w tej wysokości podatku. Podatnik nie dowie się nietylko nie o powodach, lecz nie wie nawet, kto był sędzią, kto świadkiem, a kto znawcą”.

Rozgorzenie podatnika powstaje z powodu tajemniczego ukrywania nazwisk członków komisji szacunkowych. W sądzie nawet sędzia, który przecież posiada studia prawnicze i składa przysięgę, musi uzasadnić swój wyrok. Tymczasem postępowanie władz skarbowych owiane jest tajemniczością, której — jak trafnie wskazuje p. Latanowicz — nie rozproszą teoretyczne postanowienia dot. prawa wglądu podatnika do akt i t. p., praktycznie nie wartę przepisów.

Inna rzecz: ocena ksiąg handlowych przy wymiarze podatku przemysłowego należy do rewidenta skarbowego (rozp. z dn. 13. IV. 1932). Czyż nie jest to pole dla aktów samowoli urzędniczej?

Te i tym podobne, wylęczone przez autora braki i usterki systemu podatkowego, zdemoralizowały społeczeństwo. Po ich usunięciu podniosłaby się nietylko moralność podatkowa, lecz także wpływy z podatków wzrosłyby w poważnym stopniu. I jeden i drugi cel przyświecały autorowi przy pisaniu pożytecznej broszurki.

Krótkie informacje gospodarcze

— W dniu 28 sierpnia br. zostaną otwarte Targi Rówieńskie. Udział wystawców spodziewany jest duży.

— Z dniem 15 czerwca rb. utworzony został na Łotwie monopol zbożowy, który obejmuje żyto, pszenicę, jęczmień i kukurydzę.

— Ukazało się królewskie rozporządzenie uzależniające import przetworów kukurydzy do Belgii od uzyskania odpowiedniego zezwolenia.

— Konsorcjum francuskie rozpoczął ma niebawem wydobywanie węgla na wyspach Faroe. Zapasy węgla są tu oceniane na 120 milionów tonn, a gatunek jego ma być równy angielskiemu.

— „Wiener Allgemeine Zeitung” donosi, że rząd austriacki planuje znaczne podwyższenie podatku od obrotu w rozmiarach 50 do 100 procent.

1-szy lipca

„Wakacje polityczne”, przypadające na czas od czerwca do września należą do pięknych wspomnień dyplomatów i mężów stanu. W ostatnich latach rozstrzygnięcie najdonioślejszych problemów międzynarodowych dokonywuje się podczas kanikuly lata. Nie lepiej zapowiada się tegoroczne lato:

Niepokój budzi dzień 1 lipca — początek drugiego półrocza, ale co ważniejsze termin, po którym kończą się dobrodziejstwa moratorium Hoovera. Jeżeli bowiem moratorium dłużnicze nie będzie przedłużone, Niemcy powinny po tym dniu przystąpić do płacenia odszkodowań wojennych. Oczekują tego od Niemiec Francja, Anglia i Belgja. Wtedy też dopiero państwa te będą skłonne regulować swoje długi w Ameryce, zaciągnięte na koszty prowadzenia wojny i restaurowania gospodarstwa narodowego po wojnie.

Paragraf 233 traktatu wersalskiego postanawiał powołanie do życia komisji, mającej za zadanie określić wysokość odszkodowań. W pierwszych kalkulacjach ustalono je na 120 miliardów dol. Suma ta ulegała ciągłemu redukowaniu. Plan Dawesa z r. 1924 przewidywał roczną ratę odszkodowań w wysokości 2 i pół miljarda marek; już jednak w r. 1930 planem Jounga zmniejszono ją do 2 miliardów, płatne aż do 1966 r. Ale i ta kwota okazała się nierealną w płaceniu, gdyż rozdzielono ją na dwa tytuły: warunkowej i bezwarunkowej w wysokości 660 milj. RM. Wreszcie w ub. roku Niemcy uchyliły się od zapłacenia i tej kwoty, zasłoniwszy się widmem ruiny gospodarczej. Usankcjonowało to moratorium prezydenta Hoovera.

Niepłacenie odszkodowań ugodziło w interesy Francji, Anglii, Belgii i in.

Z kwoty odszkodowań przystępuje bowiem Francji 52 proc., Anglii 23 proc. itd. Odpowiada to w przybliżeniu ofiarom i kosztom, jakie te państwa poniosły w zbrojnym wysiłku. Pośrednio jednak placą rachunek niemieckiej niewypłacalności Stany Zjednoczone A. P., które aljantom udzieliły kredytów towarowych i pożyczek. — N. p. Anglia zadłużyła się w U. S. A. z tytułu dostaw towarowych na 7 miliardów dol. Wzbranianie się dalszego uiszczania rat amortyzacyjnych długów wojennych łączą aljanci ze stanowiskiem Ameryki wobec kwestii odszkodowań niemieckich.

Natomiast dla Stanów Zjed. punkt ciężkości nie leży w odszkodowaniach, które byłyby nawet skłonne całkiem skreślić, lecz w otrzymywaniu rat amortyzacyjnych długów wojennych. Sprawy zaszyły jednak tak daleko, że trudno rozpatrywać jedno bez drugiego.

W rozmowach lozańskich dyskusja toczy się teraz dokoła rozwiązania dylematu. Wikła się on tem bardziej, że w grę wchodzi atuty ekonomiczne. Ameryka potrzebuje na gwałt pieniędzy, bo deficyt budżetowy rośnie zastraszająco (2,5 miliardów dol.), bezrobocie rozrasta się do potwornych rozmiarów. Ale to, co dzieje się w U. S. A., nie oszczędziło również Europy. Niewypłacalność państw bałkańskich, trudności finansowe Rumunii, Węgier, Austrii, Niemiec są tego świadectwem. Nie dziwi przeto, że meżowie stanu głowią się teraz tylko nad tem, jak przerwać dyskusje nad Le-manem i przenieść je nieco dalej w czasie — do konferencji gospodarczej świata, zwoływanej jesienią.

Ale tymczasem zbliża się, nieubłagane 1 lipca... co on przyniesie?

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) Zakup węgla polskiego przez zarząd kolei szwedzkich. W przetargu na zakup węgla dla szwedzkich kolei państwowych kopalnie polskie otrzymały zamówienie na dostawę 108.000 tonn węgla, podczas gdy reszta zamówienia w wysokości 72.000 tonn przypadła Anglii, Niemcom, oraz Norwegii.

(k) Znowa nowelizacja ustawy o funduszu drogowym. Na konserwację i remont dróg państwowych wydano w ostatnich latach 30 — 40 milj. rocznie. Tymczasem z przewidywanych na podstawie ustawy o funduszu drogowym 40 milj. zł., z trudem osiągnięto niespełna 10 milionów zł. Wobec tego stan robót konserwacyjnych na drogach publicznych jest rozpaczyliwy. Wszelkie zakupy materiałów ustawy. Min. robót publicznych przygotowuje gruntowną nowelizację ustawy o funduszu drogowym, a odnośny projekt ma wejść do Sejmu w jesieni br. Projekt ten ma się podobno oprzeć głównie na opodatkowaniu materiałów pędnych, a więc benzyny i smarów, przy znacznym zmniejszeniu lub całkowitem zniesieniu podatku od wagi samochodów. Zasada opodatkowania materiałów pędnych, jako głównego źródła alimentacji funduszu drogowego, jest przyjęta w wielu krajach zagranicznych.

(k) Instytucje powołane do nadzoru nad przymusowym zarządaniem gospodarstw rolnych. W Dzienniku Ustaw R. P. nr. 50 z 21 czerwca br. ogłoszone zostało rozporządzenie ministra sprawiedliwości z 7 maja br. wydane w porozumieniu z minist. spraw zagranicznych, rolnictwa i reform rolnych w sprawie określenia instytucji, powołanych do pełnienia nadzoru nad przymusowym zarządaniem gospodarstw rolnych, poręczanym dłużnikom, oraz do wydawania opinii o ich stanie gospodarczym. Na mocy tego rozporządzenia do pełnienia nadzoru nad przymusowym zarządaniem gospodarstw rolnych poręczanym dłużnikom, powołane są izby rolnicze, organizacje rolnicze, zarządy gmin miejskich i wiejskich, wydziały powiatowe, nadleśnictwa państwowe, urzędy ziemskie lub osoby prawne, zajmujące się podobnymi czynnościami, — z listy, którą dla każdego sądu ustalać i uzupełniać będą prezesi sądów apelacyjnych w Krakowie, Lwowie, Poznaniu, Toruniu i Katowicach, w porozumieniu z własnymi wojewodami, po zasięgnięciu zdania wojewódzkich komitetów do spraw finansowo - rolnych. Do wyrażenia zdania o stanie gospodarczym dłużnika powołane są izby rolnicze, organizacje rolnicze, lub inne odpowiedzialnie organizacje z listy, którą prezesi sądów apelacyjnych, w porozumieniu z właściwymi wojewodami, ustalać lub uzupełniać będą dla każdego sądu po zasięgnięciu zdania wojewódzkich komitetów do spraw finansowo - rolnych. Za organizacje rolnicze w rozumieniu powyższego rozporządzenia należy uważać przede wszystkim wojewódzkie komitety do spraw finansowo-

rolnych oraz założone przez nie biura. Rozporządzenie powyższe weszło w życie z dniem ogłoszenia.

(k) Nowe rynki dla polskich wędlin. Zakazy przywozu wędlin do wszystkich prawie państw europejskich zmuszają Polski Zw. wytwórców i eksporterów wędlin do szukania nowych rynków zbytu. Nawładzano kontakt z importerami w Stanach Zjedn., Brazylii, Algierze, Abisynji i in. Oczywiście, że będą to przeważnie transakcje kompensacyjne, to znaczy, że kraje te zgodzą się na wózw polskich wędlin w zamian za pozwolenie przywozu do Polski swoich artykułów po ciele ulgowem, przewidzianem dla towarów wchodzących przez porty polskie. Hiszpanja również czyni u rządu polskiego zabiegi w tym kierunku, aby za wywóz do siebie polskich przetworów mięsnych uzyskać zezwolenie na przywóz do Polski owoców południowych. Należy mieć nadzieję, że transakcje te dojdą do skutku. Rozpoczęcie jednak eksportu polskich wędlin do wskazanych wyżej krajów uzależnione jest od opracowania specjalnych metod opakowania towaru, nad czem Związek pracuje.

(k) Przemysł i koleje a zbyt węgla. Zmniejszenie zbytu węgla nie można tłumaczyć wyłącznie względami sezonowymi. W parze z tem, idzie zmniejszanie produkcji węgla, które w kwietniu 1931 r. wyniosło 2.902 tys. tonn, w marcu b. r. — 2.379 tys. t., a w maju b. r. już tylko 1.940 tys. t. W porównaniu do kwietnia wydobycie węgla w maju zmniejszyło się o 12,91 proc. Zbyt węgla dzieli się według trzech grup: przemysł — 488,5 tys. t. (w stosunku do kwietnia mniej o 13,3 proc.), kolej — 216,5 tys. t. (10,4 proc.), i pozostali odbiorcy — 227,7 tys. t. (18,3 proc.) Całość zbytu węgla w maju w porównaniu z kwietniem zmalała o 14,1 proc. Otóż momenty sezonowe odegrały pewną rolę w trzeciej grupie: pozostałych odbiorców. Zmniejszenie chłonności na węgiel w przemyśle i kolei świadczy natomiast o dalej postępującem kurczeniu się produkcji i przewozów kolejowych.

(k) Organizacja eksportu polskiego we Francji. Z inicjatywy konsulatu generalnego Rzeczypospolitej w Paryżu powstał Związek syndykalny przedstawicieli polskich firm eksportujących, mających swą siedzibę w Paryżu. Związek grupuje przedstawicieli niemal wszystkich gałęzi polskiego eksportu. Do zarządu weszli: prezes Marek Chojecki — redaktor Agence Economique et Agricole, przedstawiciel toruńskiego Związku Ziemniaczanego — pierwszy wiceprezes Krzemieniowski, przedstawiciel firmy Jan Jozas (buraki cukrowe), drugi wiceprezes Chądzyński, przedstawiciel firmy Scheibler i Grohman (konfekcja), sekretarz Karasiewicz, przedstawiciel firmy Gothelf (drób), skarbnik Merhoz, przedstawiciel 2 firm mięsnych Jaugsch i Caro.

(k) Możliwość eksportu do Mandżurji. Pomimo niepewnej sytuacji politycznej ry-

nek mandżurski interesuje się nadal w dużym stopniu importem z zagranicy. Ostatnio zwracano się do Państw. Instytutu Eksportowego o oferty na artykuły ogzewnicze, jak piece i radjatory. W latach 1929-30 artykuły te były w poważnych ilościach eksportowane na rynek mandżurski przez odlewnie polskie.

(k) „Brzeskiauto”. Walne zgromadzenie akcjonariuszów sp. akc. „Brzeskiauto” odbyło się dnia 21 czerwca pod przewodnictwem wiceprezesa rady nadzorczej dr. St. Celichowskiego. Reprezentowany kapitał zakładowy wynosił 745.410 zł, czyli około 85 proc. Sprawozdanie za rok operacyjny 1931 przedstawił zgromadzonemu członkowi zarządu dr. Smoluchowski, stwierdzając, że praca w warunkach panującego kryzysu gospodarczego była nadzwyczaj utrudniona a nadomiar złego dała się we znaki specjalnie branży samochodowej ustawa o państwowym funduszu drogowym. Należało wyteżyć wszystkie siły, aby znaleźć mimo stagnacji odpowiednią klientelę, z drugiej strony trzeba było dostosować do zdolności kredytowych nabywców samochodów jak największy krytycyzm, wobec czego tylko część zapoczątkowanych transakcji mogła być ukończoną. W tych warunkach obroty spółki w porównaniu z 1930 r. spadły znacznie. Ubytkowi temu starano się przeciwdziałać przez maksymalne ożywienie wszystkich dziedzin, związanych z branżą samochodową, jak sprzedaż części zamiennych, akcesoriów itd. Udoskonalono dział budowy karoseryj, produkujący bardzo udatne i przez klientelę cenione nadwozia, na które w dzisiejszych warunkach niestety zbyt mało znajduje się reflektantów. Ponadto zastosowano jak największą oszczędność w kosztach administracji, jednak bardzo znaczne obciążenie stanowiły podatki, wynoszące około 270 tys. zł. Również poważnym obciążeniem była konieczność dokonania odpisów na dłużnikach i towarach, odpowiadających dzisiejszym warunkom gospodarczym. Bilans zamykający się sumą 468.010 zł. 18 gr. zatwierdzono i udzielono pokwitowania zarządowi i radzie nadzorczej. Stratę bilansową uchwalono pokryć z kapitału zapasowego. Po przeprowadzonych wyborach w skład komisji rewizyjnej wchodzi: pp. Andrzej Thiel, dr. Kazimierz Celichowski, dr. Kazimierz Palacz, adw. Celestaw Paul i Stanisław Latanowicz. W skład rady nadzorczej wchodzi pp.: dr. Jan Sławski, dr. Stanisław Celichowski, przem. Zygmunt Stabrowski, dyr. Leon Szczepanowski, arch. St. Mieczkowski i Maciejewski. (PAT)

Z ZAGRANICZY

(z) Giełda wieczorna w Paryżu? Donoszą z Paryża, że tamtejsze sfery giełdowe zastanawiają się nad możliwością odbywania sebrań giełdowych również w godzinach wieczornych, t. j. od godziny 14.45 do 15.30. Wprowadzenie notowań wieczornych jest konieczne ze względu na duże różnice czasu odbywania sebrań na głównych giełdach świata.

(z) Pokrycie kruszców Banku Holenderskiego przeszło 100 proc. Ostatni wykaz Banku Holenderskiego stwierdza pierwszy raz od chwili istnienia Banku nadwyżkę zapasu kruszców nad obiegami banknotów. Obieg banknotów wynosił bowiem 989,5 milj. hfl., gdy zapas złota i srebra 994,4 milj. hfl., z czego na samo złoto przypada 872,4 milj. Pokrycie banknotów złotem wynosi przeto 98 proc. a pokrycie złotem i srebrem 100,5 proc.

(z) Nafta sowiecka za saletrę chilijską. Według doniesień z Sant Jago podjęte zostały ostatnio rokowania z sowieckim monopolem naftowym w sprawie transakcji zamiennej znaczniejszych ilości nafty za saletrę chilijską. Jakkolwiek rozmiary tej transakcji nie zostały dotąd ustalone, kontrahenci chilijscy podkreślają, że będzie to jedna z największych transakcji wymiennych, jakie ostatnio zostały dokonane.

(z) Likwidacja handlu terminowego w U. S. A.? W Stanach Zjednoczonych farmerzy podjęli obecnie propagandę za wnieśieniem pod obrady kongresu projektu ustawy, zakazującej wszelkiego handlu terminowego. Przedstawiciele rolnictwa motywują konieczność wprowadzenia takiego zakazu dążeniem do położenia kresu spekulacji na rynku surowej bawełny.

Z WYDAWNICTW

(w) Mały Rocznik Statystyczny 1932. W połowie czerwca 1932 r. ukazał się „Mały Rocznik Statystyczny” na rok 1932, wydawnictwa rok III, nakładem Głównego Urzędu Statystycznego. Mały Rocznik Statystyczny 1932, jak i poprzednio jest krótkim wszechstronnym informatorem liczbowym o życiu gospodarczym, społecznym i kulturalnym Polski, przedstawionem na tle stosunków międzynarodowych. Niezbędny jest dla wszystkich, którym potrzebne krótkie a ściśle informacje o Polsce zwłaszcza zaś dla szkół średnich, wyższych, instytucji oświatowych, społecznych, gospodarczych itd. — Objętość 166 + XVIII stron drugą z mapką podziału administracyjnego w dogodny kieszonkowy format. Cena i egzemplarza w okładce półsztywnej wynosi 2,00. W celu spopularyzowania Małego Rocznika Statystycznego 1932 zagranicą, wydawnictwo to ukaże się jak i poprzednie wydania w języku francuskim oraz angielskim.

Kozioł, dziewica i przepiękny młodzieniec

czyli zabobon średniowieczny w Anglii

„Uczony” angielski Harry Price, przewodniczący londyńskiego towarzystwa psychologicznego, znalazł się pewnego dnia w posiadaniu średniowiecznej księgi, zawierającej różne przepisy i recepty z zakresu czarnej magii. Podczas studium tej księgi czarnoksiężnika średniowiecznego, zainteresował się szczególnie jedną receptą: — przemiany kozła w nadnaturalnej urody młodzieńca. Eksperyment ten postanowił „zrealizować” z całą powagą i wiarą w powodzenie.

Jak postanowił, tak i uczynił. W towarzystwie swoim wygłosił wykład czarnoksiężski, który rozentuzjazmował wszystkich członków. Następnie wyznaczył — według owej księgi czarnoksiężskiej — jako miejsce eksperymentu najwyższą górę w Harzu-Brocken, gdzie znajduje się legendarny plac „sabat czarownicy”.

Zgodnie z tem wyruszył w towarzystwie „wajemniczonych” do Wernigerode, położonego u stóp Harzu (w rej. magde-burskiej), a w ślad za nim pospieszili liczni entuzjaści z nad Tamizy, panowie i damy. Data eksperymentu noc z 18 na 19 czerwca.

Mistrz Price i jego współpracownicy udali się w towarzystwie „dziewicy czystego serca”, p. Urty Bohn z Wrocławia, o godz. 11 na „plac czarownicy”. Panna Bohn była „przepisowo” ubrana jedynie w białą koszulę lnianą, w której wytrzymać musiała przez cały czas trwania eksperymentu, a więc przez 25 minut przy temperaturze zaledwie 5 stopni powyżej zera. Nie też dziwnego, że przez cały czas drżała z zimna. — Na miejsce sprowadzono też młodego kozła, który w owym eksperymencie odgrywał główną rolę. „Dziewica czystego serca” trzyma go na sznurku.

Magik Price narysował następnie wielkie koło magiczne, dokola którego stanął murem panowie we frakach i smokingach, oraz damy w wielkiej toalecie. A wśród

nich operatorzy filmowi. Zaczyna się ceremonjal.

Zapalono stos. Mr. Price pyta się, w którym kierunku leży Kassel i zapala kadzidła, mrużąc przytem przepisany werseł łaciński. Potem następuje punkt kulminacyjny: „dziewica o czystym sercu” namaszcza czystego kozła. Maść składa się z krwi nietoperzy, pochwyconych o północy, ze sadzy, miodu i pyłu kwiatów. Dziewica mruży wiersz łaciński, a potem mr. Price oblewa kozła winem czerwonym. Wedle recepty średniowiecznej miało się w tym momencie pokazać światło z Kassel. Mr. Price pyta, czy ktoś to światło zauważył, ale nikt go nie zauważył. Następnie kozioł znika pod olbrzymim białym płótnem, które trzyma dziewica. Po kilku minutach mr. Price liczy głośno do dziesięciu, a następnie dziewica zwinia płótno i zamiaszt upodziwego młodzieńca, w którego kozioł miał się przemienić, widać znowu tylko kozła.

A więc czary się nie udały? Mr. Joad, profesor psychologii na uniwersytecie londyńskim oświadczył, że urządzono ten eksperyment, by raz wreszcie zdemaskować jeszcze wciąż utrzymujące się zabobony o możliwościach stworzenia sztucznego homunkulusa. Chciano ten zabobon rzekomo ośmieszyć i cel ten w zupełności osiągnięto. Chciano równocześnie uczcić jeszcze pamięć Goethego, który napewno korzystał z tej średniowiecznej książki, pisząc swój znany fragment w „Faustcie”.

Jakkolwiek by było, jedno nie ulega wątpliwości, że mamy do czynienia z prawdziwym diwactwem. Miano walczyć z zabobonem, w gruncie rzeczy jednak, ma się wrażenie, że się pogłębiło tylko zabobon w szerokich masach ludowych, które tylko tyle się dowiedziały, że na górze Brocken zjawili się uczeni, by hołd złożyć czarnej magii.

„Żywy trup” przed sądem

Przed sądem karnym w Ljonie rozegrał się w tych dniach proces niezwykle, budzący niepokojącą wesołość nie tylko wśród przysłuchującej się rozprawie publiczności, lecz także wśród najpoważniejszych członków trybunału. Proces dotyczył „żywego trupa”, Ludwika Duranda, który rok po swym zgonie cieszy się jak najlepszym zdrowiem, oraz jego „wdowy”, która, nawiasem mówiąc, nigdy jego żoną nie była.

Sprytny oszust w 1930 r. porzuciwszy swą prawowitą żonę i dzieci, opuścił Isère, gdzie zamieszkiwał, i udał się wraz ze swą przyjaciółką Janiną do Algieru. 8 czerwca 1931 r. zabezpieczył się na życie, na korzyść Janiny, która uchodziła za jego żonę, na sumę 150 tys. franków. Przy końcu tegoż miesiąca „zachorował”, polykając 20 pastylek chininy. Kobieta pobiegła do lekarza, któremu oznajmiła, „żeby pospieszyl do jej męża, gdyż nagle ciężko zachorował”. Lekarz stwierdził u chorego „galopujący tyfus”, i z całą ostrożnością przygotował „żonę”, że pacjent nie dożyje rana. Po wyjściu lekarza Janina posmarowała oblicze Duranda zieloną farbą, nadającą twarzy prawdziwie trupi wygląd. Gdy lekarz przybył na drugi dzień, stwierdził już tylko „zgon” Duranda i to tem łatwiej, że sam przecież przepowiedział, że chory nie przeżyje nocy.

Po otrzymaniu urzędowego aktu zgonu, Janina ustawiła koło łoża „nieboszczyka” palące się lichtarze i przywołała znajomych, wylewając przytem istne potoki łez rozpaczy. Duranda umieszczono w trumnie, a gdy grabarze mieli wynieść ciało z mieszkania, wdowa tłumacząc im, że obrządek chrześcijański wymaga, by niektóre przedmioty, należące do zmarłego, towarzyszyły mu do grobu, wyprosiła ich na chwilę z pokoju.

Gdy została sama, „trup” zwawym susem wyskoczył z trumny i z pomocą swej współpracownicy wyciągnął z pod łoża manekin wypchany piaskiem, owinał go w całun i włożył na swe miejsce do trumny. Sam zaś schował się do szafy, podczas gdy Janina izami zaiana, otworzyła drzwi gra-

barzom i udała się za trumną na cmentarz.

W taki to sposób, dla całego otoczenia, Ludwik Durand, zmarły w 32 roku życia, został pochowany na cmentarzu w Algierze, podczas gdy w dwa dni później wyjechał wraz ze swoją „wdową” do Konstantyny, gdzie za uzyskane pieniądze z premii ubezpieczeniowej, pod fałszywym nazwiskiem Gauthier, kupił sobie gospodarstwo.

Dziwnym zbiegiem okoliczności cała sprawa po roku się wydała. Przeprowadzone śledztwo, po ekshumacji pogrzebanego manekina, ujawniło oszustwo, powodując aresztowania „żywego trupa” Duranda i jego pomysłowej współpracownicy Janiny, która w międzyczasie stała się matką „cudownego, nadnaturalnego” dziecka, gdyż przyszło ono na świat w jedenaście miesięcy po „śmierci” swego ojca. Niezwykłą tą parę oszustów skazano na 4 lata więzienia i zwrot nieprawnie pobranej premii ubezpieczeniowej. S. F.

Hodowca olbrzymów

Znane jest upodobanie XVIII wieku dla ludzi olbrzymów. Książęta, którzy mieli środki po temu, zbierali olbrzymów niby filizanki chińskie albo fajki. Rozkoszowanie się żywymi zabawkami było w Europie wówczas tak powszechne, że cała armia agentów zajęta była skupowaniem lub wykradaniem mężczyzn, którzy na szczęście lub nieszczęście swoje osiągnęli długość dwóch metrów. Istnieli podobno handlarze, którzy olbrzymów mieli na składzie, natomiast pewnym jest, i są na to dokumenty, że ktoś wpadł na pomysł hodowania olbrzymów. Był nim nie kto inny, jak sławny filozof irlandzki i biskup w Cloyne, Georges Berkeley. Zastanawiał się on nad tem od dłuższego czasu, dla czego ludzie w Europie nie osiągnęli wzrostu, jakim według Pisma św., poszczycić się mógł Og, syn Enocha, mierzący więcej niż osiem stóp. Berkeley przeprowadzał ankiety co do wzrostu ludzi w związku z warunkami klimatycznymi i ichżywieniem. Przyjaciele jego z Kompanji wschodnio-indyjskiej musieli wypełniać

kwestjonariusze, zawierające następujące rubryki:

Jaki wzrost osiąga Hindus a) w okolicach lesistych, b) w okolicach bezleśnych, c) we wnętrzu kraju, d) nad wybrzeżem, e) przy zmianie miejsca pobytu, f) przed upływem i po upływie 10 roku życia itd. Po długoletnich, mozolnych dochodzeniach zdawało się Berkeleyowi, że wreszcie odkrył tajemnicę. Nie ulegało wątpliwości: wilgotne ciepło wpływało dodatnio na wzrost pod warunkiem, że udało się wykluczyć promienie słoneczne. Doświadczenie rozpoczęło się na 5-letnim chłopcu, który miał się stać sławnym. Nazwisko jego było Mac Grath. Umieszczono go w obszernej sali, w której rozpalono ogień na dwóch kominkach i ustawiono 10 płaskich kadzi z wodą, obstawionych roślinami. Przed promieniami słonecznymi zabezpieczono pokój niebieskimi zasłonami na oknach. Chłopca odżywiano ściśle podług przepisów Berkeleya. Główne pożywienie stanowiło mleko, jajka, miód i potrawy tłuste, możliwie gorące. Pieczę nad wychowaniem poruczono sekretarzowi prywatnemu, który równocześnie miał dopilnować, żeby wyobraźnia wychowanka niczem nie została zaprzątnięta. Wszelkie pożyźcie z obcymi i rówieśnikami było wykluczone.

O pierwszym wyniku tego eksperymentu świat dowiedział się po 11 latach. Pewnego jesiennego dnia rozeszła się biskawicznie wiadomość, że Berkeley wychowywał olbrzyma, który w 16 roku życia osiągnął wzrost 2 m i 9 cm. Wrażenie tej wiadomości było piorunujące. Nie mówiono o niczem innym, jak tylko o fenomenie Mac Grath. Każdy centymetr, który mu przybywał, podawano z Dublina do Londynu, a stamtąd na kontynent, jako wiadomość sensacyjną. Sława Berkeleya zdobyła szczyt, kiedy Mac Grath osiągnął miarę 2,42 m. Większym niestety już nie urosł. Jednostronne pożywienie spełniło swoje zadanie. Kości szybko się rozwinęły, lecz pozostały słabe, mięśnie nie miały prężności, głos z trudem dobywał się z głębi klatki piersiowej, ciało gięło się na wszystkie strony. Kiedy Mac Grath wreszcie utracił wzrok i słuch, wyzionął ducha.

Taki smutny koniec wzięcia niefortunna próba uczonego hodowcy olbrzymów. W i P.

Karjera i upadek „króla narkotyków”

Na Bliskim Wschodzie handel nielegalny narkotykami — kokaina, opium, heroina, etc. — kwitnie oddawna. Rozwinał on się ostatnio potężnie w Egipcie, tak iż stał się wprost niebezpieczeństwem społecznym. Wszyscy, cały Egipt wiedział że szmugiel narkotyków spoczywa w rękach znanego milionera, zwanego „królem szmuglerów”, Mohameda Mustafy Nafei. Ale „król narkotyków” urządził się tak sprytnie, że władzom nie udało się przez długi czas dobrać dowodów przestępstwa. Aż wreszcie „Napoleon narkotyków”, jak go nazwał „Times”, wpadł w sieć policji. Sąd egipski skazał go na pięć lat więzienia za „owocną” pracę na polu zatrucia społeczeństwa.

Karjera Mustafy Nafei jest zaiste fantastyczna. Młody, inteligentny i energiczny Nafei pracuje z początku na kolei, jako urzędnik. Mała pensja i perspektywa powolnego awansu nie zadowala go. Szuka zajęć, któreby pozwoliło mu zdobyć szybki majątek. Postanawia zająć się szmuglem narkotyków. Inicjatywa i pomysłowość odają rychło w jego ręce cały prawie szmugiel zabronionych trucizn. Staje się on dostawcą „koko” na cały Egipt i sąsiadujące kraje Bliskiego Wschodu. We wszystkich miastach Lewantu posiada Nafei swoich ludzi i swoje filje; w okolicach Aleksandrii i Kairu należą do Nafei wspaniałe wille, w

Souscrivez à l'Emprunt National
LES SOUSCRIPTIONS SONT REÇUES À PARIS ET EN PROVINCE
BANQUE NATIONALE DE CRÉDIT

Wycieczkom zwiedzającym Poznań zwracamy uwagę na Wystawę plakatów wojennych przy ul. Marszałka Focha narożnik ul. Bukowskiej, otwartą codziennie od godz. 10 do 19.

Nabywajcie książeczki premjowe

KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI
MIASTA POZNAŃA

w Oddziale przy ul. 27 Grudnia 19.

Wylosowanie 50 premij po 100 zł dnia 31. X. 1932.

których znajdują się ukryte składy narkotyków.

„Napoleon narkotyków”, aby ułatwić sobie szmugiel założył własną linję okrętową, w której brały również udział jako akcjonariusze znane osobistości ze świata finansów, nie podejrzewając celu przedsięwzięcia. Na okrętach przewożono świetnie ukryte i zamaskowane ładunki trucizn: opium, haszyszu, kokainy, heroiny. Nafei posiadał w Kairze laboratorium chemiczne, urządzone według najnowszych wymagań nauki i techniki, w którym produkowano w wielkich ilościach wszystkie środki odurzające.

Agenci Nafei, których utrzymywał setki w różnych miastach, portach, a nawet po wsiach, sprzedawali narkotyki w detalu i hurcie. Miliony płynęły szeroką rzeką do kas Nafei, który stał się jednym z najbogatszych ludzi w Kairze. Posiadał wspaniałe pałace, własny jacht, samochody, żył wystawnie, uprawiał nawet filantropię. Nafei był szalenie ostrożny: gdy podróżował w sprawach „handlowych” meldował się za każdym razem pod innym nazwiskiem, unikał jak ognia pisania listów własnoręcznie, aby nie dać w ręce władz dowodów przeciwko sobie. Tak żył „Napoleon narkotyków” przez kilkanaście lat, aż wreszcie powinęła mu się noga i karjera byłego urzędnicy kolejowego przecięta została nożycami sprawiedliwości. Or.

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Ruch statków w porcie gdynskim

Jak wynika z ostatnich danych, w ciągu pierwszych pięciu miesięcy roku bieżącego zawinęło do portu w Gdyni ogółem 1206 statków, pojemności 991.921 tonn. Statki te przywoziły ogółem 1976 pasażerów, oraz 94.546 tonn ładunków.

W tym samym okresie czasu odplynęło z portu gdynskiego 1.188 okrętów, ogólnej pojemności 988.564 tonn. Na statkach tych wyjechało 1.583 pasażerów, ponadto zaś wywoziły one 1.697.255 tonn ładunków, w tem 1.542.394 tonn węgla.

Walka dwóch włościan z wściekłym wilkiem

Niedaleko wsi Otrębniki gminy janowskiej na Wileńszczyźnie dwóch włościan Witold Krudno i Kazimierz Felicki, przechodząc przez las, zauważyli wilka, który na ich widok nietypowo, że nie uciekał, ale zaczął się ku nim zbliżać.

Nie mając broni, włościanie nie chcieli atakować zwierzęcia, lecz wilk w odległości około 15 kroków rzucił się w stronę Felickiego, wobec czego wyciągnęli oni z kieszeni noże i stanęli w pozycji obronnej. Wilk wpadł na Krudnę i usiłował pochwycić go za gardło. Felicki tymczasem przyskoczył i błyskawicznym ruchem wbił wilkowi nóż w gardło, a następnie grubym kijem dębowym zaczął go bić po łbie. W tej chwili Krudno przyszedł do przytomności i po raz drugi pchnął wilka nożem. Mimo dwóch otrzymanych ciosów wilk w dalszym ciągu atakował włościan. Dopiero po dłuższej walce udało się wilka uśmiercić.

Jak wykazały badania weterynaryjne, wilk ten był wściekły.

Polska posiada 51 kolejowych stacji pogranicznych

Polskie koleje państwowe łączą się z siecią kolei niemieckich w 17 miejscach w Poznańskim, i na terenie b. Kongresówki, oraz w 16 miejscach na terenie G. Śląska.

Z Czechosłowacją posiada Polska 9 stacji granicznych, z Rosją 8. Na linii Kowel—Ostki wcale niema połączenia z kolejami rosyjskimi. Z kolejami lotewskimi posiadamy jedną stację graniczną w Turmoncie. Z Litwą zato Polska nie posiada dotychczas bezpośredniej komunikacji kolejowej. (O.)

Dwa popisy

Poznańskiego Instytutu Muzycznego

odbędą się w tym tygodniu. Pierwszy odbędzie się dziś, w środę, o godz. 8 wieczorem. Drugi popis odbędzie się w sobotę, 25 b. m. również o godz. 8 wieczorem. Oba popisy w sali Domu Amantowego (ul. Słowackiego). Na bardzo ciekawy program obu wieczorów składają się klasy fortepianu, skrzypiec i śpiewu. Bilety w cenie zł 1 do 2,50 do nabycia w składzie Szejbrowskiego lub kancelarii Pozn. Inst. Muzycznego (ul. Ogrodowa 4) oraz przy wejściu na salę. Dochód z obu wieczorów przeznaczony na Bratnią Pomoc uczniów Pozn. Inst. Muzycznego.

Poznański Komitet
Tow. Wioślarskich
urządza
w sobotę, dnia

25 czerwca
b. r.
tradycyjne

„WIANKI“

NAD BRZEGIEM WARTY
OBOK SZELAĞA
Początek o godz. 20⁰⁰

P.w. 19 045-25-36

Wiece oświatowe T. C. L.

na Chwaliszewie, Winiarach i Starolece

W piątek 24 czerwca na sali p. Pohl, ul. Chwaliszewo 36, odbędzie się dla Chwaliszewa i Śródki o godz. 8 wieczorem Wiec oświatowy T. C. L. Na aktualny dziś temat „Niemcy a Polska w świetle ostatnich wydarzeń” przemawiać będzie p. dr. Leon Bochenek, delegat Zarządu Głównego T. C. L. Podobne wiece oświatowe odbędą się w sobotę, 25 czerwca na Winiarach o godz. 7,30 wieczorem na sali Sokoła, ul. Winiarska 52, oraz w Starolece w niedzielę, 26 czerwca o godz. 12 w pol. w sali parafjalnej. Przemawiać będzie p. dr. Leon Bochenek.

Aktualny temat, jak i możliwość zamianowania przeciw bezczelnym zakusom niemieckim na nasze ziemie zachodnie — ściągają niewątpliwie jak najszerszy ogół społeczeństwa danych miejscowości.

Wykład o pięknie Szwecji

Wykład p. K. G. Felleniusa „Szwecja z punktu widzenia turystycznego” odbędzie się nie dziś, w środę, lecz jutro, w czwartek, dnia 23 czerwca, o godz. 20, w sali 17 Coll. minus.

Zarówno osoba referenta, wielkiego przyjaciela Polski, który dla zrozumienia przez publiczność mówić będzie nie po szwedzku, lecz po niemiecku, jak i sam temat, ilustrowany filmem, przedstawiającym ciekawe cuda przyrody Szwecji, ściągają powinny do Coll minus jak największą liczbę słuchaczy. Dla licznych rzeszy tych, co w tym roku nie będą sobie mogli pozwolić na wyjazd zagranicę, jutrzejsza, bezpłatna wycieczka po pięknym kraju, związanym z Polską dawnymi węzłami historycznymi, będzie niewątpliwie pożądaną rozrywką.

SPORT

Lekka atletyka

Wiedeń i Poznań. Barw Wiednia brońc będą w dniu 29 bm. następujący zawodnicy: 100 m: Lechner, Plutner; 400 m: Gudenus i Rinner; 800 m: Rosenkrantz i Weigl; 5000 m: Schindler i Tuschek; 110 m pl.: Deschka i Langmayer; w dal: Bauer i Plutner; tyczka: Langmayer i Proksch; dysk: Füssel i Janausch; oszczep: Bezwo- da i Plutner; kula: Füssel i Janausch; Sztafeta: Rosenkrantz, Gudenus, Lechner i Rinner. Przypominamy, iż przedsprzedaż biletów już się rozpoczęła i wobec zniżki 10 proc. cen, cieszy się dużym zainteresowaniem. Zaznaczamy iż wojsko i szkoły w wycieczkach minimum 20 osób uzyskują dalsze zniżki.

Janusz Kusociński, którego start w zawodach Wiedeń i Poznań jest zapewniony, biegać będzie na 5000 m. Ze w granicach jego możliwości istnieje osiągnięcie rekordu światowego, o tem dowiódł nam bijąc na 3000 m. ostatnio jeden z najlepszych czasów Nurmiego.

Przed mistrzostwami Polski. W biegu na 1500 m, o ile Kusociński zgłosi się, zwycięzca z góry jest ustalony. Kuźmicki, Sidorowicz, Skowroński, Jaworski, Rakoczy (Śl.), Starosta (Łódź), Kocur (Śl.) znajdują się

za nim przypuszczalnie w podanej kolejności. — 5000 m to znów domena Kusocińskiego. Zwycięży on bez wysiłku. Od ilości obsadzonych przez niego konkurencyj za- leżeć będzie, czy wysilił on się na dobry wynik, czy też zadowolony się wygraną. Czas ni- żej 16 min. uzyskali Hartlik (Stad.) i Pu- chalski (Leg.) Niedużo gorszy osiągał: Mialkas i Robiński (W). Z pozostałych wy- różnić należałoby jeszcze Kabuta (Śl). Wal- ka o miejsca od drugiego począwszy powin- na być bardzo ciekawa. — Czy Kusociński potatyguje się również na 10.000 m, albo czy obsadzi właśnie tę a nie inne konku- rencje — oczywiście nie wiadomo. Na dru- gie typujemy Mialkasa, który z Hartlikiem na bieżni powinien sobie poradzić. Do dal- szych miejsc oprócz wymienionych na 5000 m pretendować mogą Polak (ŁKS), Grajda (St.) i Kalbarczyk. (ig)

Piłka nożna

Po dłuższej przerwie odbędzie się znów w Poznaniu mecz ligowy. Spotykają się tym razem na boisku „Warty” drużyna gospodarzy z „Czarnymi” ze Lwowa. Goście są obecnie w świetnej formie. Mecz odbędzie się w niedzielę o godz. 18. Przedsprzedaż biletów codziennie w sekretarjacie klubu (Al. Marcinkowskiego 26) od godz. 10 do 14 i od 16 do 19.

„Rapid” i „ŁKS” 4:2 (1:2). W pierwszej części gospodarze byli równorzędnymi przeciwnikami, a nawet mieli lekką przewagę. Po pauzie nie wytrzymali poddyktowanego przez gości tempa.

Tennis

W drugim dniu turnieju w Wimbledonie Jędrzejowska pokonała Angielkę Law 6:3, i 6:4 i walczy obecnie z doskonałą Rid- ley. Wśród panów Tłoczyński pauzował i spotyka się dziś ze znanym Allissonem (Am), który z trudem pokonał przeciwnego Tucketa 6:3, 4:6, 6:1, 5:6, 6:2. Inne ciekawe wyniki były następujące: Boussus (Fr) i v. Cramm (N) 4:6, 8:6, 6:0, 6:4; Oliff (An) i Matejka (Austr.) 6:1, 6:4, 6:2(1); Borotra (Fr) i Ritchie (An) 6:4, 6:1, 3:6, 6:2; Perry (An) i Dawid (Am) 6:4, 6:3, 5:7, 6:1; Van Ryn (Am) i Kingsley (An) 6:2, 7:5, 8:6.

Wśród zawodowców

Sharkey pokonał Schmellinga we wtorek w Nowym Jorku w walce o mistrzostwo świata. Zwycięstwo było zasłużone i odnie- sione po 15 starciach na punkty.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Czwartek, dnia 23 czerwca 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 12.10 (Warszawa); godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pien.; godz. 17.00 (W); godz. 18.00 (W); godz. 18.20 „Z ruchu wojskowego młodzieży” (wygl. p. I. Male- szewski); godz. 18.30 lekcja języka angiel- skiego (lingwafon); godz. 18.45 feljeton rolniczy pt. „Wyniki dorocznych obrad w Ministerstwie Rolnictwa” (wygl. p. Szcze- sny Jaxa - Bykowski); godz. 19.00 roln. skrzynka radiowa; godz. 19.35 (W); godz. 19.45 płyty; godz. 20.00 koncert wieczorny; wyk.: Chór, prof. Marja Trampczyńska (alt), prof. Feliks Nowowiejski (organy) tr. z Auli U. P.; godz. 21.20 (W); godz. 21.50 (W); godz. 21.55 sygnał czasu — komunika- ty sportowe i polic.

Warszawa (1412 m) godz. 13.35, 15.10 i 15.35 płyty; godz. 16.05 audycje dla nauczy- cieli muzyki w szkołach ogólnie - kształca- cych, organiz. przez Muz. Ognisko Waka- cyjne Liceum Krzem. M. O. W.; godz. 16.35

kom. centr. biura hydr. dla żeglugi i ryba- ków; godz. 16.40 wśród książek — profesor Henryk Mościcki; godz. 17.00 koncert ka- meralny w wyk. ork. kameralnej Kaz. Wil- komirskiego; godz. 18.00 odczyt pt. „O wy- borze szkoły zawodowej” p. Janina Kącz- kowska; godz. 18.20 muzyka taneczna; go- dzina 19.35 prasowy dziennik radiowy; go- dzina 19.45 komunikat rolniczy Min. Rol- nictwa; godz. 20.00 koncert muzyki lekkiej pod dyr. St. Nawrota i Witold Elektorowicz (piosenki); godz. 21.20 transmisja „Wian- ków na Wiśle”; godz. 22.00 i 22.50 muzyka taneczna.

KRONIKA FILMOWA

Kino „Apollo” wyświetla film pod ty- tułem „Zbieg”. Założenie i węzeł intrygi streszcza się w początkowym napisie, który jest wyjątkiem z francuskiego kodeksu kar- nego: zbieg, który umknął sprawiedliwości odzyskuje prawnie wolność po 20 latach. Jeśliby go zaś schwytano choć kilka minut przed upływem tego terminu — musi od- siedzieć swą karę. W takiej sytuacji jest bohater filmu. Uciekł z galer, rozpoczął no- we życie, zdobył stanowisko i poważanie. Od tego czasu minęło 20 lat bez 24 godzin. I oto policja jest na jego tropie, bo wydała go kobieta, którą skrzywdził. Godziny się wloką, strzałki zegarowe zbliżają się do u- pragnionej godziny. Publiczność razem z zainteresowanym śledzi je niecierpliwie. Na tem polega moment emocyjny. R. K. Rogge w roli tytułowej jest dość bezbarwny, Francesca Bertini nie potrafi wzbudzić sympatii. Suzy Vernon jest miła w małej epizodycznej roli. Nadprogram — tygod- nik filmowy PAT, który z reguły przynosi zdjęcia starsze, niż w tygodnikach zagra- nicznych. Teraz dopiero oglądamy owości z początku zimy. ver.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Klub Introligatorów. Zebranie ple- narne odbędzie się 22 bm. w sali pose- dzeń przy pl. Bernardyńskim 2. Ze wzglę- du na wykład p. prof. Wł. Grabowskiego n. t. „Wytworne oprawy książek fran- cuskich w dobie obecnej”. przybycie po- żądane.

— Z Okręgowego Koła Związku Inwa- lidów Wojennych R. P. Plenarne zebranie członków odbędzie się w czwartek, 23 bm. o godz. 18 w sali Królowej Jadwi- gi, Al. Marcinkowskiego. Wstęp tylko za ważną legitymacją.

— Koło Absolwentek V Szkoły Wy- działowej. W czwartek, dnia 23 bm. o go- dzinie 17 odbędzie się ćwiczenia piłki siat- kowej, poczem krótkie zebranie informac-yjne, dotyczące wycieczek i wieczorku.

— Klub Sportowy „San”. Zebranie ple- narne odbędzie się w czwartek, dnia 23-go bm. o godz. 20 w lokalu p. Dusika, ulica Marsz. Focha 62.

— Sodalicja Pań Zawodu Kupieckiego. Biblioteka jest zwykle otwarta po 1 i 15 każdego miesiąca od godz. 18.30 do 19.30. Najbliższa wymiana książek w środę, 22 bm.

— Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincen- tego a Paulo przy parafji św. Wojciecha. W czwartek 23 bm. odbędzie się kwartal- ne walne zebranie na salce parafjalnej po mszy św., która się odbędzie rano o godz. 9.

— Koło Rodzicielskie XIII szk. powsz. Zebranie plenarne odbędzie się w czwar- tek 23 bm. o godz. 19.30. W programie re- ferat p. dr. Gorgolewskiej „Współpraca szkoły z domem rodzicielskim”.

— Klub Atletyczny-Sportowy „Zbyszko”. Plenarne zebranie odbędzie się w sobotę, dnia 25 bm. w lokalu p. Binertowej. Po- czątek o godz. 20,30

Medycyna dowiodła, że w czasie upału pić można bezpiecznie wodę, lecz tylko z naturalnym sokiem owocowym. Tylko Kantorowicza soki i oranżada są gwaran- towane i najlepsze. Pw 18833-23,1

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Józef Turguła, robotnik 60 l. Stefan Kliczbor, 3 godz. 45 m. Władysław Rych- ter, robotnik 41 l. Rosina Wehrauchówna, djakoniska 72 l. Marcin Dziekanik, robot- nik 58 l. Marjan Jakubowski 7 dni. 15 go- dzin. 15 m. Marja Palaczowa z d. Adam- ska, wdowa 69 l. Walenty Kazmierczak, cieśla 56 l. Irena Korzeniowska 6 m. 4 dni. Józef Korcz, strzelec 22 l. Stanisława Skar- bińska 60 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego zło- żono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: A. Woj- taszewski z prośbą o błogosławieństwo 2 zł; A. M. z podziękowaniem za otrzymane łaski 5 zł; N. N. Gosłyń 1 zł; Wł. Wolski 5 zł; T. S. 10 zł; Węgrzyn 2 zł; I. G. 5 zł; Podjaski, Gdańsk 10,05 zł, razem z po- przednio pokwitowanymi 703,15 zł.

Na chleb św. Antoniego: J. S. w pew- nej intencji 1 zł; razem z poprzednio po- kwitowanymi 74,— zł.

Na szpital św. Józefa: T. S. 5,— zł.

Na szpital św. Józefa: T. S. 5,— zł, ra- zem z poprzednio pokwitowanymi 10,— zł.

SKRZYNKA DO LISTÓW

- X Y. Nie było jeszcze. (K)
- A. K. Poznań. Wypowiedzenie może być również ustne, lecz musi być wyraźne i niedwuznaczne. Na urlop w czasokre- sie wypowiedzenia sądy zapatrują się roz- maicie; Sąd Najwyższy wydał kilka wy- roków nie dopuszczających urlopu w tym czasie. (K)
- Gruźlik bezrobotny. Nie wiemy na to rady. (K)
- P. W. Piłka. W Wilnie niema takie- go zakładu. Polecamy Gimnazjum Sa- lezjańskie w Marszałkach pod Ostreszco- wem. (K)
- Filmotwórnia Poznańska. W Pozna- niu niema. (K)
- K. W. Nie możemy na to poradzić. Najlepiej przedstawić sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu. (K)
- P. Jan Adamek. Antykwaryjatów takich jest bardzo wiele, lecz adresów nie znamy. (K)
- Roma. Poznań. 18 procent równo- wartości w złotych. (K)
- P. Sproll. Nikt Panu nie może za- bronieć; chyba przez uprzejmość mógłby Pan uwzględnić życzenie sąsiada. (K)
- Abonent L. S. Nie wiemy. (K)
- Fil. P. 2. Czynnym powinien wynosić 22,50 zł. Radzimy przedstawić sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu. (K)
- F. Z. Przez dowództwa formacji, w których Pan służbę odbywał. (K)
- Stały czytelnik z Poznania. Naszem zdaniem wypowiedzenie było w ten spo- sób dorozumiane. Wypowiedzieć można również 15, byle czasokres wypowiedze- nia obejmował trzy pełne miesiące kalendaryzowe i kończył się ostatniego dnia trzeciego miesiąca. (K)

Za ogłoszenia i reklamy odpo- wiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Dnia 22 czerwca 1932 r. zmarła w Poznaniu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa córka i siostra, s. p.

Irena Worsztynowiczówna

przeżywszy lat 18.

W ciężkim smutku pogrążeni
ojciec, matka, bracia i siostry.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 25 b. m., w Ostrzeszowie, o godzinie 4-tej. zw 15058

Dnia 21 czerwca, o godz. 6 rano, zasnął w Bo- gu po bardzo długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., nasz najdroższy i najukochańszy mąż, brat, kuzyn, wujek i szwagier, s. p.

Franciszek Luer

przeżywszy lat 53. Pogrzeb odbędzie się w pią- tek, 24 b. m., o godz. 6-tej, z kostnicy parafji Zmartwychwstania Pańskiego.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona i rodzina.

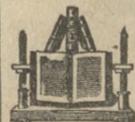
Osobne zawiadomienia rozsyłane nie będą.
Zakład pogrzebowy G. Wilda 56.

Za spójność duszy s. p.
Ignacego i Stanisławy
Milków
odprawi się

msza św.

w czwartek, 23 b. m. o godzinie 9 w kościele św. Marcina. Krewnych i Znajomych proszę o modlitwę za Zmarłych syn Władysław.
zw 15 057

Oprawy książek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
Drukarni Toruńskiej
T. A. w Torunlu
ul. św. Katarzyny 4.

Dnia 19 b. m. zmarł członek Towarzystwa naszego, s. p.
Marcin Dziekanik
 Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 23. VI. r. b., o godz. 6 po poł., z kościoła cmentarza Górczyńskiego. O liczny udział w pogrzebie prosi
Tow. „Pielgrzym“ pod wezw. Matki Boskiej
 Wypadek 218 zw 15060

KRYNICA SOPLICOWO
 Pensjonat i zakład dietetyczny
DR. E. ZARZYCKIEGO
 Ceny na maj, czerwiec znacznie niższe.
 dw 3 545

Na raty
 miesięcznie
EXPRESS 20 zł

Kromczyński, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 5.
 Agenci do sprzedaży maszyn do szycia potrzebni.

WIELKOPOLSKA WYTWÓRNIA CHEMICZNA „BLASK“, Sp. Akc., Poznań
 zaprasza P. P. Akcjonariuszy na Roczne Walne Zebranie, mające się odbyć w dniu 30 czerwca 1932 r., o godz. 11-tej, na salce posiedzeń firmy Dr. Roman May, S. A., Chem. Fabryka w Poznaniu, Plac Nowomiejski 4.
PORZĄDEK OBRADEK:
 1. Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej.
 2. Przedłożenie bilansu i r-ku strat i zysków oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
 3. Uchwała, dotycząca zmiany funduszy rezerwowych: funduszu specjalnego i funduszu rozbudowy.
 4. Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących wzgl. wybór nowych członków.
 5. Wolne głosy.
 Akcjonariusze, chcący brać udział w posiedzeniu, winni złożyć swoje akcje na 1 dzień przed zebraniem w Banku Gospodarstwa Krajowego, Oddział w Poznaniu, Banku Kratochwill & Pernaczyński w Poznaniu lub w firmie „Blask“, Sp. Akc. w Poznaniu.
Prezes Rady Nadzorczej
 (—) Dr. A. Rozmiarok.
 Pw 19050-25,44

BACZNOŚĆ **BACZNOŚĆ**
Właściciele domów!
 Dogodne warunki spłaty.
 Pokrywanie dachów papą, cynkiem, blachą ocynkowaną, dachówką i t. p. naprawę, smolenie, zakładanie i naprawianie gzymsów i rynien i wszelkie roboty budowlano-blacharskie. — wykonuje tanio znane z solidności przedsiębiorstwo
Przemysł Polski Pokrywania Dachów
IG. MANDOWSKI
 egz. mistrz blacharsko-dekarski
 Poznań, Grobla 3 Telefon 34-69
 Materiały fachowcom po cenach najkorzystniejszych.
 Pw 19 040-54,370

DROGERZYSTA
 Wielkopolanin, w 14 roku wszechstronnej praktyki w aptekach i drogeriach, **obeznany** dokładnie z fabrykacją specyfików farmaceut., preparatów galenowych i kosmetycznych,
biegły laborant w ciemnicy (amator fotogr.), zna zastosowanie wszelkich przyborów (chemikalii, utensylii) fotograficznych,
poszukuje do apteki, drogerii, laboratorium analitycznego, do fabryki chemik. resp. kosmet., hurtowni lub biura, stosownej **posady**. Łaskawe oferty uprasza przesyłać do administracji Kurjera Poznańskiego pod zw 14964.

REWOLUCJA CEN!!!
 Wobec kryzysu i fali zniżkowej postanowiliśmy obniżyć ceny do minimum 25 mtr. niekrochmalonego towaru tylko za 15 zł mianowicie: 5 mtr. materiału na ubranie męskie, 4 mtr. na suknie damską, 3 mtr. zefira na koszulę, 6 mtr. płótna kromowego na pościel i prześcieradła i 7 obcych rzeczy, wafliowych. Wszystko razem za 15 zł wysyłamy za zaliczką pocztową po otrzymaniu listownego zamówienia. Adresować „POLSKA POMOC“, Łódź, skrzynka pocztowa 549, zw 15 059

Cegłę
 dobrze wypaloną poleca tanio. Pniewy (ceglarnia) Wielkop. zd 71 658

PRZETARG na BUFETY
 Oddział Motocyklowy Tow. Sport. „Unja“ w Poznaniu ogłasza przetarg publiczny na **wydzierżawienie bufetów**
 na czas trwania międzynarodowych wyścigów motocyklowych o „Grand Prix Polski“ i mistrzostw Polski na r. 1932, które odbędą się w dniu 3 lipca na obwodzie szos za cyałada.
 Ref. ektaanci mogą zapoznać się z warunkami w godzinach od 11-tej do 14-tej w sekretarjacie przy ul. Kantaka 7, do dnia 25 czerwca b. r. Pw 19048-25,42

II. Nn. 1/31. W sprawie nadzoru sądowego nad firmą **W. Bukowski, tartak parowy, budownictwo, handel drzewa i obróbka drzewa, Oborniki**, wobec upływu 9-miesięcznego terminu odroczenia wypłat, postępowanie zapobiegawcze umarza się. Oborniki, dnia 11 czerwca 1932 r. nw 10882 **Sąd Grodzki.**

SAMOZATRUCIE
NA TLE WĄTROBY.
 SAMOZATRUCIE bywa przyczyną wielu dolegliwości (ból brzeczny, łamanie w kościach, bóle i zawroty głowy, wzdęcia, odbijania, bóle w wątrobie, niestrawność, brak apetytu, swędzenie skóry, skłonność do obrzęków, plamy, zmarszczki i wyrzuty na skórze, skłonność do tycia, podenerwowanie i bezsenność, nerwowe bicie serca, mdłości, język obłożony). TRUCIZNY wewnętrzne wytwarzające się we własnym organizmie, zanieczyszczają krew, niszczą organizm i przyspieszają starość. Choroby z samozatruciem i zalej przemiany materji LEŻĄ NIE LEKARSTWA A KREW CZYSTĄ. Wątroba i nerki są organami oczyszczającymi krew i sokli ustroju. Najracjonalniejszą i zgodną z naturą kuracją jest unormowanie czynności wątroby i nerek. 20-letnie doświadczenie i najwyższe odznaczenia wykazały że zieleni lecznicze „**CHOLEKINAZA**“ **H. Niemojewskiego** jako silnie-moczące i jedynym naturalnym czynnikiem odciążającym sokli ustroju od trucia własnych i zapewniających szybki powrót do zdrowia. Bezpłatne broszury Dr. med. T. NIEMOJEWSKIEGO otrzymać można w labor. fiz.-chem. „**CHOLEKINAZA**“ **H. NIEMOJEWSKIEGO**, Warszawa, N.-Świat 5- (L) na prowincję wysyłka pocztą.

Dr. T. Niemojewski przeniósł przyjęcia chorych w Warszawie z ulicy Litewskiej nr. 3 na ulicę Koszykowa nr. 1 (róg Alei Ujazdowskiej). nw 11 071

Ważne dla Gimnazjastów!
 Z dniem 1. IX. 1932 r. otwiera przy ulicy Wielkie Garbary w pobliżu trzech gimnazjów (dawniej pensjonat ks. Damsa) profesor gimnazjalny pensjonat dla gimnazjastów — z całkowitą opieką i pomocą w nauce. Zgłoszenia: **Stawek, Wielkie Garbary 8.** zw 15049

PRZETARG OFERTOWY
 na dostawę nasad kominowych systemu „Fanko“ dla budowy domów mieszkalnych Kasy Emerytalnej w Gdyni przy Szosie Gdańskiej.
 Warunki przetargu można nabyć za opłatą 5.— złotych w Zarządzie Kasy w Poznaniu, ul. Skarbowa 10, w godzinach od 9-tej do 12-tej; tamże do wglądu rysunki.
 Interesanci pozamiejscowi winni należytość za warunki przetargowe w kwocie 7,50 zł. przesyłać pocztą.
 Oferty należy składać w Zarządzie Kasy Emerytalnej w nieprzekraczalnym terminie do dnia 1 lipca 1932 r., godziny 11,30, w zapieczętowanych kopertach z napisem: „Oferta na dostawę nasad kominowych systemu „Fanko“ dla budowy K. E. w Gdyni“.
 Do ofert należy dołączyć pokwitowanie na zdeponowane w Banku Gospodarstwa Krajowego Oddział w Poznaniu, wadium w wysokości 1.600.— złotych.
 Za walory (wadjum) dołączone do oferty nie odpowiadamy.
 Otwarcie ofert nastąpi dnia 1 lipca 1932 r., o godz. 12, w obecności przybyłych oferentów.
 Zastrzegamy sobie prawo wyboru oferenta, ewentl. podziału robót lub nieuwzględnienie żadnej oferty.
 Zaznacza się równocześnie, że na zlecenie się mającą dostawę Zarząd Kasy nie będzie udzielał żadnych zaliczek, a warunki za wykonaną dostawę regulowane będą w myśl dołączonych do kosztorysu warunków przetargowych dw 3941 (—) **Dr. Postawa, przewodniczący.**

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE. Co do majątku Kazimierza Zenklera w Mieściskach, pow. Szamotuły, wdraża się z dniem dzisiejszym, t. j. z dniem 20 czerwca 1932 r., o godz. 10 przed połudn., postępowanie upadłościowe. Zarządca masy upadłościowej mianuje się p. adwokata Kierskiego w Szamotułach. Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 20 lipca 1932 r. Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dając celem ustanowienia wydziału wierzyteli i powzięcia uchwały co do kwestyj, wymienionych w § 172 ustawy o upadłościach i zbadania zgłoszonych wierzytelności wyznacza się w niżej wymienionym Sądzie termin na dzień 23 lipca 1932 r., o godz. 10 przed połudn. Wszystkim, którzy posiadają jakiegokolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakażuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu względnie uiszczać się z długu, a nadto poleca się im, aby najpóźniej do dnia 20 lipca 1932 r. donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. **Sąd Grodzki w Szamotułach.** nw 10884

Akwizytorzy
 potrzebni na wysoką prowizję.
 Wymagane: inteligencja, wymowa i dobra prezencja. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod dw 3945

Przedam swój majątek ziemski
 blisko Poznania z gorzelnią 2.100 lub w całości 3.300 mórg, pałac o 16 pokojach z komfortem, inwentarze kompl. i lub zamienię na majątek ziemski lecz większy.
 Pośredników wykluczam. Zgłoszenia upraszam do „PAR“, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 55,369. Pw 19047-55,369

OGŁOSZENIA DROBNE
 Ogłoszenia wśród drobnych:
 1-linowy milimetr 50 groszy
 Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1311 i t. d. = 1 słowo.
 Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE
Rowery
 „Lucznik“ i innych marek od zł 200 gotówka ratami. Rymkiewicz Wielkie Garbary 9. dw 3798

Gramofony — Płyty
Mechanizmy — Reparatce
 po cenach najniższych F. Balań, Woźna 12. Pw 18 614-25,2

Nadzwyczaj tanio
 1 młocarnia H. Lanc 60“ 1 młocarnia Marshall 60“ 2 lokomotywy Marshall rok 1904 i 1911. 1 elewator, 4 kółka oferuje F. Kujawski, Fabryka Maszyn, Toruń. Pw 19 034-64,156

Zabudowanie
 fabryczne z bocznica kolejowa z subhasty po byłej fabryce wódek likierów, octów, soków i tartaku firmy „Ostrowit“ na korzystnych warunkach zaraz na sprzedaż. Informacje udzieli: Kasa Pożyczkowa w Ostrowie. dw 3 935

40 gr
 parcele pomiędzy Bukowską, Dąbrowskiego, wpłata 100.— Antoniku, Starolece wszystkich dzielnicach Poznania. Kredyt Budowa De-Ka-Ha Aleje Marcinkowskiego 13.

Rzeźnictwo
 sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 105

Samochód
 limuzyna „Praga“ 9/30 w bardzo dobrym stanie gotów do jazdy, sprzedam 2.500 zł gotówka. Zgłoszenia telefon 7857, pomiędzy 4—5 po południu, zdw 74 419

Garnitur
 klubowy w dobrym stanie do sprzedania. Aleje Marcinkowskiego 1 III. piętro, mieszkanie 8, dom narożnikowy. zdw 71 389

Sypialnia
 mebla, debowa, jak nowa. Franciszka Ratajska 11a mieszkanie 69 wejście 8. zdw 71 406

Limuzyna
 Citroen ekonomiczna w najlepszym stanie na sprzedaż. Zgłoszenia Stanisławski, pl. Sapieżyński 2, tel. 15-30. zdw 71 247

Meble
 używane po znacznie niższych cenach i różne rzeczy sprzedaje i kupuje Piekary 5 zd 70 498

Parcele budowlane
 przy Szosie Warszawskiej w stronie Głównej bezpośrednio przy Osiedlach „Dom Własny“, „Praca“, wodociągi, kanalizacja, do rodnia komunikacja sprzedaje właściciel Małeki, Droga Dembińska, telefon 11-90. Pw 18 563-21,61

Walizy kolorowe
 od 90 groszy. W. Czysy, Szkolna 11 — naprzeciw Szpitala. Pw 18 587-22,180

Motocykle
 Motocochy modełe 1932 sprzedaje. Ceny niższe. Koszczyński, Okrodwa 15/16. Pw 16 045-16,42

Parasole ogrodowe
 balkonowe, deszczowe, słoneczne poleca Wytwórnia Parasoli, Wielka 27/29 telefon 3545. Pw 18 831-22,274

Parcele
 budowlane — leśne wraz drzewostanem 6 km od Poznania tanio, dogodne warunki. — Informacje Biuro Majętności, Aleje Marcinkowskiego 19 brama prawo, np 10 808

Części rowerowe
 po cenach niebawalnych, Kastor, Poznań, św. Marcin 55, dw 3 927

Dobre przedsiębiorstwo sezonowe
 Fabrykacja „Bezana Śniegu“. Kompletnie urządzenie wielkiej szki. Tanio sprzedaje Zawodny Hotel Polonia. Pw 411-53,553

Gwoździe
 Blachę cynkową Okucia budowlane Części piecownicze
 tanio rozsprzedaje „Przewodnik“ św. Marcin 30. Pw 18 604-23,49

Maszyna do fabrykacji lodu
 ca 300 lasek 10 kg dziennie. Komplet generator kompresor kondensator) prawie nowa tanio sprzedaje Zawodny Hotel Polonia. Pp 472-55,354

Drogerje
 w centrum z towarem lub bez sprzedam, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 341

Fiat 501
 limuzyna w dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Wielka 19, m. 11. zdw 71 518

Motocykl
 w dobrym stanie 500 cm sprzedam Zgłoszenia: św. Marcin 45 a. m. 2 zdw 71 510

Skład
 mieszkaniem nadający się na każdą branżę, ruchliwa ulica, tanio sprzedam, Adres Kurjer Poznański zdw 71 503

Skład
 papieru, duży, tanio gotówki 6 tys. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 480

Gospodarstwo
 92 morgi zamienie na mniejsze lub dom. Jaworowska Poznań, Chelmońskiego 10. zdw 71 494

„Expresso“
 aparat do parzenia kawy, typ Lilliput 81, mało używany, korzystnie na sprzedaż. 27 Grudnia 5, m. 6. zdw 71 624

Gospodarstwo
 z żywym i martwym inwentarzem, 90 mórg z powodu starości sprzedam, wyższe szkoły na miejscu. Rawicz, Półwiejska 8. nw 11 282

Najlepsze Słoje
Najlepsze Aparaty
Najlepsza Porcelana
Najlepsza Alpaka
 najtaniej tylko sprzedaje Hurt. Porcelany, Wronecka 24 podwórko. zdw 71 423

Maszyna
 do pisania „Underwood Portable“ korzystnie. Wskaże skład futer, Aleje Marcinkowskiego 21. zdw 71 421

Samochód
 Protos 6 osobowy nadający się na policznicarstwo. Tel. 37-75 zdw 71 459

Parcelacja
 22 osady od 10 do 15 hektarów, budynki szosa kolej w miejscu. Informacje Biuro Parcelacyjne P. Kulesza Jasna 16, tel. 61-25. zdw 71 452

Kolonjalka
 mieszkaniem maglem za 2 200 — dzierżawa 65 miesięcznie. Adres Kurjer Poznański zdw 71 444

Parcele
 sprzedam centrum, Oferty Kurjer Poznański zdw 71 439

Kawiarenka
 na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 71 433

Restauracje
 centrum Poznania, mieszkaniem, dwa bufety, egzystencja zapewniona sprzedam tanio. Adres Kurjer Poznański zdw 71 558

Korzystnie
 domek 3 pokoje kuchnia 2 000 ogrodu Poznaniem. Adres Kurjer Poznański zdw 71 491

Sypialnie
 obecnie najtaniej sprzedaje Stolarnia, Kwiatowa 6. /rw 6267

Sprzedam
 kawiarnię cukierki z pełną koncesją bez konkurencji od zarzą. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 563

Używane
 szafy, biurko umywalkę zegar, kuchnie, stoliki, rozmaiteści tanio. Kozłowski, Szewska 15. zdw 71 201,202

Meble kuchenne
 kupuje się najkorzystniej Łąkowa 4 a. Stolarnia. zdw 62 241

Pianino
 sprzedam. Podbielskich 12, m. 20 zdw 71 043

Sprzedam
 radio Telefunken 3 lampkowy, prąd zmienny lub zamienie na aparat niekoniecznie na prąd. — Wiadomość: Dąbrowskiego 30 od 4—7. zdw 71 432

Meble
 tanio naprawia, odnawia, również fortepiany polecuje Stolarnia, Górna Wilda 24. zdw 70 394

Powielacz
 marki „Stappeldruck“ oraz mape „Romera“ prawie nowe sprzedam oglądać można Kiosk, Marszałka Focha przy wieży Górnosławskiej. zdw 71 591

Sypialnie
 sprzedaje najtaniej stolarnia, Rybaki 15. zdw 71 619

Automobil
 „Cabriolet“ dla podróżujących. — Małeckiego 21, mieszkanie 3. zdw 71 535

Sypialnia — jadalnia
 eleganckie, solidne, korzystnie. Kochanowskiego 17, m. 4. zdw 71 629

Skład
 instrumentów muzycznych, 30 lat istniejący, sprzedam przy wpłacie 25 000. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 583

Gospodarstwo
 od właściciela, 50 mórg pszenno-buraczanej, budynek nowe I. klasy, sprzedam zaraz K. Hahnfeld, Chelmoński, poczta Pniewy, zdw 71 690

Nowa
 willa czyszowa korzystnie na sprzedaż. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 71 556

Wózek
 dziecięcy biały sprzedam. Małe Garbary 9 mieszka. 23. zdw 71 546

Futro
 męskie sprzedam. Małe Garbary 9, mieszkanie 23. zdw 71 541

Regał
 oszklony szufladami, dwa stoły składowe sprzedam. Pamiątkowa 15 zegarmistrz. zdw 71 679

Sprzedam
 skład cukierków, ruchliwa ulica do tego 2 pokoje kuchnia, do przejęcia potrzeba 8—10 000 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 668

Koncesja
 zegarem samochodowa, Skarbowa 2, mieszkanie 7. zdw 71 637

Sypialnie
 ładne, także nowoczesne, solidne, okazynie tanio sprzedam. Stolarnia, Kwiatowa 6. zdw 71 589

Wielki skład
 kolonialny delikatesowy sprzedaj wódek, dobre położenie, 3 pokojowe mieszkanie, obszerne piwnice, dla szybko decydujących się. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 638

Psa
 młodego szpica sprzedam tanio. Aleje Marcinkowskiego 23, mieszkanie 34. zdw 71 616

„Antyki“
 meble używane sprzedaje, kupuje Wielkie Garbary 9. Pw 18 615-55,361

3 sztucery
 dla Bractwa Strzeleckiego tanio sprzedam. Wodna 10 mieszkanie 3. rw 6 337

Maszyna
 do pisania, powielacz, biurka, szafka wystawowa. Wrocławska 13, m. 17. zdw 71 676

Sprzedam
elektryczna palarnia kawy na 12 1/2 kg. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 685

5 KUPNA

Urządzenie
do fabrykacji lemoniady kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 148

Parcele
nabele. dam natomiast skiad z urzadzaniem. Swiatowid. Poznan. Waly Krol Jadwigi 3. zdw 68 879

Krzesla dla chorego
na kolach dobrze utrzymanego poszukuje kupna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 883

Kupie
okazyjnie 3 metry plyt szklanych 4 do 6 m/m. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 478

Skład papieru
przyglajacem mieszkaniem kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 422

Transmisje
dlugosci 2 50 metr. grubosci 4 cm kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 464

Majatek
ziemski kupie przy wplacie 100 do 200 tys. z Warnem dobra gleba. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 463

Kupie
forda reklamowke tylna bagaznikowa dlugosc 2 mtr. X1.50 wysokosc 1.50 mtr. Goslinski. Lan-giewicza 2.

Maszyny
do pisania tylko w dobrym stanie kupię. Oferty prosze skierowac do Kurjera Poznańskiego zdw 71 447

Kupie
uzywana maszynke do mielienia kosci. Zlozenia do Kurjera Poznańskiego zdw 71 657

Domek
z ogrodem kupie wplacie do 4 000 Oferty Kurjer Poznański zdw 71 463

Pianino
kupie. Oferty z cena Kurjer Poznański zdw 71 630

Pianino
uzywana kupie. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 641

Kupie
wozek do mebli na resorach. „Antyki” Wielkie Garbary 39. Pw 19 046.55.363

Samochód
nowej konstrukcji, kryty, cztero-siecznosobowy malo uzywany. kupie zaraz gotowka. Oferty z szczegolowym opisaniem, cena pienennie: inzynier Okulicz. Poznan. Starostwo Krajeowe. zdw 11 284

Kupie
dom lub willa, ogrodem Poznania lub okolicy. Oferty Kurjer Poznański jw 3 471

Kupie
domek Poznaniu lub najblizszej okolicy, wplacie do 10 000. Szczegolowe podanie ubikacji do Kurjera Pozn. pod jw 3 472

Parcele
kupie place nowo-elegancka ja-dalka, wartosci 4 tysiece ewentl. do placce. Oferty Słowackiego 48. m. 6. jw 3 474

6 KAMIENICE

Kamienice
komfortowa Poznan Miekiewicza sprzedam za szesciokrotna dzier-zawe roczna dochod netto 12% rotowki 95 000 reszta hipoteczna amortyz. bez pozednikow. — F. Rolnik. Miekiewicza 17. I. zdw 71 424

Prawnik
dyplomowany, osmioletnia praktyka procesowa, przyjmie adm-inistracje kamienicy. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 466

Kamienice
nowa w Poznaniu sprzedam, do-chod roczny 10 000. cena 80 000, wplaty 40 000, reszta amortyzacja. Adres wskaze Kurjer Poznański zdw 71 539

Kamienice
nowoczesna z amortyzacja kupie, wplaty 35-40 tys. Oferty Kurjer Pozn. rw 6 342

7 PIENIADZ

Wspólnika
poszukuje zaraz lub pozniej ci-chemo lub czynnego z kapitałem 20.000 do 25.000 złotych do do-brze zaprowadzonego przedsie-biorstwa handlowego i fabryki cukierkow, które ma własne sa-mochody Przedsiębiorstwo miesci sie w własnych nieruchomościach i właściciel jest koncesjo-nariuszem Wolnego Składu Sól na wiekszy powiat który przynosi czystego zysku około 800-900- złotych miesięcznie, któ-ryby sie dzielił także do polowy. Jako zabezpieczenie wkładu może być dana pewna hipoteka. Zglo-szenia pod zdw 70 584 Kurjer Poznański.

5-8 000
poszukuje na gospodarstwo — pierwsze miejsce, wysoki procent Oferty Kurjer Poznański zdw 71 448

Pożyczki
50 lub 100 dwa miesiace, procent w obiadach lub pieniadz. — Oferty Oredownik zdw 71 523

Pożyczki
krótkoterminowej 700 zł poszukuje solidne przedsie-biorstwo pod zastaw. Procent 35 zł miesięcznie Oferty Kurjer Poznański zdw 70 564/5

8 DO WYNAJĘCIA

Chemiczna pralnia i farbiarnia
bardzo dobrze zaprowadzona, właściciel rutynowany fachowiec, poszukuje wspólnika z gotówką celem powiększenia lub urucho-mienia fabryki w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 656

5 pokojowe
komfort willa od 1 lipca. Infor-macjy udziela właściciel, ul. Ostrogoza 17. I. zdw 71 326

Dwupokojowe
kuchnia, pawna, górka natych-miast. Matejki 5. II. skrzydło Meble 500 zł. Wskaże mieszka-nie 14. zdw 71 306

Mieszkanie
kompletnie umeblowane 3 pokoje kuchnia lazienka słuźbowy balkon i dístico słońeczne Wilda, sprzedam korzystnie za gotówkę. Oferty Kurjer Pozn zdw 68 923

Mieszkanie
dwupokojowe balkon (Lazarz) kompletne umeblowanie, czynsz 40.— (dla nowozelców) korzystnie oddam. Spokojna 27. mieszkanie 20. dw 3 042

Trzypokojowe
dwupokojowe wskaze Jaskółca 10 a. m. 10. narożnik Szkolnej zdw 71 622

Pokój
dla małżeństwa — używaniem kuchni, wskaze Zielona 3. mie-szkanie 21. zdw 71 605

„Rex”
Stary Rynek 45. przyjmuje zle-cenia wolnych mieszkań. zdw 71 609

Mieszkanie
4 pokoje z urzadzaniem w tem pianino 4 000. z dzierżawa za 3 la-ta sprzedam za 15 000.— Oferty Kurjer Poznański zdw 71 584

Mieszkanie
umeblowane 2 względnie 3 poko-je ewentl. używanie kuchni śród-mieście, na parę miesięcy mał-żeństwu bezdzietnemu lub samot-nej osobie. Oferty Kurjer Poz-nański zdw 71 671

10 ZAMIANA MIESZKANIA

5
pokoje ul. Długa, komorne mie-szkanie 130 zł. zamienie na 3 lub 2 pokoje zaraz. Zgłoszenia Kur-jer Pozn. zdw 70 960

9 SZUKA MIEZR.

Poszukuje
3 pokoje umeblowanych lub bez używalności kuchni na cicha pracownie Podanie warunków. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 179

Mieszkania
4 pokojowego szukam od 1. 8. — śródmieście, czynsz zagwarantuje Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 508

3
dużych pokoi słońecznych z kuc-hnia, lazienka i słuźbowym po-szukuje wprost od gospodarza — zaplace dzierżawe za pół roku zgry. Pośrednicy wykluczeni. — Telefon 17-02. zdw 71 469

Młode
małżeństwo poszukuje 2 pokoi z kuchnia wprost od gospodarza za dzierżawę zgry nie wyżej drugiego pietra w okolicy śródmie-scia. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 467

Dwupokojowego
kuchni od gospodarza za mie-siecznym. Jezyce ewentl. zgry poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 473

Pokoju
lub pokoju i kuchni wprost od gospodarza poszukuje. — Oferty Kurjer Poznański zdw 71 445

Od zaraz
lub później szuka mieszkania 2-3 pokojowego starsze, spoko-ine małżeństwo, najchętniej przy centrum nie wyżej drugiego pietra, wprost od gospodarza. — Pewni płatnicy. Zgłoszenia Kur-rier Poznański zdw 52 118

Poszukuje
1 lub 2 z kuchnia od gospodarza, czynsz zgry. Oferty Kurjer Poz-nański zdw 71 571

Emerytowany
profesor seminarium poszukuje wprost od gospodarza od 1 wrze-snia 3-4 pokojowego mieszka-nia. Ewentualny czynsz 1/2 roku zgry. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 626

Małżeństwo
poszukuje pokoi wprost od go-spodarza. — Oferty Kurjer Poz-nański zdw 71 573

W śródmieściu
3-4 pokojowego, komfortowego mieszkania poszukuje wprost od gospodarza zaraz lub 1 września pewny i odpowiedzialny lokator. Oferty „Par.” Aleje Marcinkow-skiego 11. pod 25.37. Pw 19 041/2-25.39/40

Wdowa
po wyższym urzedniku szuka dwupokojowego mieszkania zaraz lub od września, wprost od go-spodarza. Oferty, cena Kurjer Poznański zdw 71 662

3-4
śródmieściu lub blisko, Dam rów-nież i rok naprzód, Spieszne ofer-ty Kurjer Poznański zdw 71 642

11 POKOJE UMEBL.

Klatki
elektryczność, słońeczny, fronto-wy I. ptr. jednemu, dwom pa-nom utrzymaniem, bez I. VII. Laków 21. m. 19 zdw 71 083

Małżeństwu
częściowem umeblowaniem. Fo-cha 100 VII. wejście mieszka-nie 14. parter. zdp 70 351

Pokój
dla 2 panów blisko dworca i po-czyty telefon do dyspozycji. Ga-siorowskich 10 II. zdw 71 577

Jeden lub dwuosobowy
zaraz lub od 1 lipca, Franciszka Ratajczaka 11 a wejście 3. mie-szkanie 69. zdw 71 409

Małżeństwu
pokój słońeczny balkon, piec do gotowania. Kanajowa 3. fryzjer. zdw 71 397

Balkonowy
panu paniom. Górna Wilda 17. mieszkanie 9. zdw 71 049

Pokój
Zygmunta Augusta 2. mieszkanie 4. front. zdw 71 524

Próżne
2 pokoje z używaniem kuchni. — Matejki 60 mieszkanie 7 zdw 71 521

Pokój
niekrepujący 1. 7. Szyperska 3. m. 13. zdw 71 520

Pokój
do wynajęcia. Marsz. Focha 55. m. 9. zdw 71 517

Pokój
dwa — jednoosobowy niekrepuja-cy, obiady, Słowackiego 35. m. 10 zdw 71 516

Mały
i 2 łączne używaniem kuchni. — Grunwaldzka 20 a. m. 7. od szó-stej. zdw 71 512

Słoneczne
Siemiradzkiego 2. m. 4. zdw 71 511

Pokój
Poznańska 59 I. piętro, narożnik Jasnej. zdw 71 507

Trzyosobowy
oraz pokoi. Wierzbiciego 39 a. mieszkanie 10. zdw 71 500

Pokój
Wrocławska 5. mieszkanie 5. zdw 71 493

Pokoik
bardzo miły elektryczność. Jezyca 41. m. 4. zdw 71 491

Słoneczny
elektryczność. Górna Wjda 49. m. 7. zdw 71 487

Ładny
pokój solidnemu. Matejki 6. m. 5 zdw 71 429

Pokój
1-2 osobowy umeblowany. Wiel-kie Garbary 5. m. 7. zdw 71 423

Pokój
Wierzbiciego 15. m. 4. zdw 71 425

Pokój
tanio. Woźna 7. mieszkanie 5. zdw 71 476

Pokój
próżny używaniem kuchni. Kłmi-ńskiego 15. m. 3. zdw 71 450

Pokój
frontowy z światłem elektrycz-nemu do wynajęcia. Kreta 24. m. 7. zdw 71 449

Dwa
próżne pokoje używaniem przy-należytościami, inteligencji bez-dzietnym. Grunwaldzka 33. m. 8. zdw 71 442

Komfortowe
nowym osobom 1-2. telefon. Waly Jana 9. m. 7. zdw 71 438

Pokój
elegancki gabinet frontowy, elek-tryka, telefon. Focha 73. mieszka-nie 8. zdw 71 570

Odnowiony
Wielkie Garbary 6. mieszkanie 5. zdw 71 599

2
pokoje umeblowane z używalno-scia kuchni. Matejki 57 — 4. zdw 71 598

Jasna 16
miesz. 7. wynajme. zdw 71 560

Krawcowej
śródmieście pokój dwa. Adres Kurjer Poznański zdw 71 561

Pokój
umeblowany utrzymaniem, elek-tryczność. Sw. Marcin 66/67. m. 10. zdw 71 532

Pokój
słoneczny dla dwóch osób wy-najme. Półwiejska 4. mieszka-nie 24. zdw 71 549

2
z kuchnia lub oddzielnie, oob-ne wejście. Skryta 14. m. 3. zdw 71 607

2
pokoje. Plac Nowomiejski 1 a. parter. zdw 71 621

Sołacz
słoneczny, frontowy tanio, uży-waniem kuchni, mniejszy zaraz. Malopolska 7. II. zdw 71 622

Dwuosobowy
jednoosobowy, elektryczność. — Strzelecka 20. II. 9. zdw 71 561

Dwuosobowy

Romana Szymańskiego 9. mie-szkanie 11. zdw 71 560

Przecznica
2. m. 4. pokoje. zdw 71 545

Wynajmę
pokój frontowy panu lub mał-żeństwu. Długa 13. m. 5. zdw 71 544

Odnajmę
pokój słońeczny, ciepły. Sw. Mar-cin 64. m. 13. zdw 71 538

Pokój telefonem
27 Grudnia 4. m. 4. II. piętro zdw 71 575

Przyjeźdnemu
elegancki, niekrepujący. Poczo-twa. Adres w Kurjerze Poznań-skim zdw 71 577

Panienska
wspólny. Sw. Marcin 21. m. 11 zdw 71 586

Pokój
małżeństwu. Laków 9. m. 9. zdw 71 587

Pokój
umeblowany, światło, elektryczne, wynajme. Sw. Marcin 4. wchód ul. Wysoka 1. m. 5. zdw 71 693

Niekrepujący
fortepianem. Dabrowskiego 23. mieszkanie 7. zdw 71 639

Czysty
miły. Strzelecka 14 Zalisz. zdw 71 646

Słowackiego
29. I. 7. jw 3 477

Pokój
czysty, dobrze umeblowany, elek-tryczność. Chwaliszewo 70. m. 3. rw 6 339

Niekrepujący
klatki schodowej, telefon, elek-tryczność. Wielkie Garbary 18. II. lewo rw 6 340

Pokoje
w centrum zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 693

Pokój
umeblowany klatki. I-go. Gwar-na 8. III. zdw 71 662

12 SZUKA POKOJU

Próżnego
pokoju poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 446

Pokoju
front. z maszyną Singera cen-trum. II. ptr. Cena Kurjer Poz-nański zdw 71 597

Pokoju
próżnego z możliwością gotowania poszukuje spokojne małżeństwo bezdzietne. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 71 542

Poszukuje
pokoju osobą samotną do 15 zł Jezyca. Zgłoszenia Kurjer Poz-nański jw 3 476

Eleganckiego
wygodnego pokoju dwuosobowe-go w pobliżu placu Działowego poszukuje na lipiec. Oferty Kur-rier Poznański zdw 71 664

Dobrem
utrzymaniem kulturalnego poko-ju okolicy Opery poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 713

13 LOKALE

Duże
ubikacje pierwsze piętro na cele handlowe lub przemysłowe. Wro-niecka 24 Dorozcy. zdw 71 430

Poszukuje
warsztatu rzemieślniczego z 1-2 po-koji ewentl. stosownej ubikacji na urządzenie warsztatu, Oferty Kurjer Poznański zdw 71 555

Na biuro
poszukuje od 1. 7. 2 pokoi, okoli-cka plac Wolności. Oferty Ku-rier Pozn. zdw 71 588

Ubikacje
dwa jasne, parterowe (Półwiejs-ka) na przemysł oddam, dzier-żawa miesięczna 60. Dukiewicz, Chwaliszewo 70. zdw 71 614

Ubikacje
na warsztat i biura wynajme. Skośna 17 (naprzeciw Zamku), Primarus. zdw 71 580

Skład z piwnicą
zaraz do wynajęcia. Kamfaka 7. Zgłoszenia A. Dziukowski, Leszno, Rynek 6. zdw 71 686

2 pokoje
dla lekarza lub adwokata. Tele-fon 3113. zdw 71 669

14 DZIERŻAWY

Dzierżawa
115 mórg 4 000 zł 50 mórg 2 500 zł. 40 mórg 2 000 zł. Pośrednicy wykluczeni. Redmann, Gniezno, Tumka 6. nw 11 275

Zadzierżawie
700-1 000 mórg. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 562

Tanio
w dzierżawie kiosk. Oferty Ku-rier Pozn. zdw 71 680

15 LETNISKA I UZDROWISKA

Słoneczny
frontowy, letnisko, Malopolska 7. II. zdw 71 627

Biały Dunajec
kolej w miejscu, poczta Poronin ad Zakopane, pensjonat Ludwika Cudziłcha. Pokoje z całem utrzy-maniem od 5 zł. zdw 71 296

Krynica

„Wielkopolanka”. Drów Molen-dów rendez-vous Ziemi Zachod-nich Odrebne; internat wzoro-woy panienek. Zadać prospektów. zdw 44 943

Zakopane — „Januszek”
Chalubińskiego, pensjonat ad-wokata Rychlickiej. Kuchnia obfita na masle. Piękny ogródzo-ny park świerkowy. Ceny niskie. dw 3816

Zakopane - Bristol
Najtańszy luksusowy hotel-pen-sjonat. Pokoje od 5.— z utrzy-maniem od 12. Idealne warunki wypoczynkowe W sezonie co-dziennie dancingi w ogrodzie lub na sali Chorych bezwzględnie nie przyjmujemy. dw 3 854

Rabka
Pensjonat „Helios” komfortowy. Ceny przystępne. Oktawia Pie-chocka. Telefon 70. nw 11 098

Rabka
Zródł Internat leczniczy dla dzie-ci i młodzieży Dra Zagoty. Ry-czałtowa opłata miesięczna z ku-racją od 200 zł. nw 10 831

Na wyjazd
niezbędne garsonki swetry, jum-pry, pulowery, kostiumy kapie lowe itp. również przeróbki wy-konuje „Tricot”. Poczta 23. Pw 18 612-23.144

Sopoty Willa „Halina”
Pensjonat przy plaży słońeczne pokoje kuchnia polska. Ceny u-miarkowane. dwp 3775

O Uzdrowiskach
warunkach pobytu i leczenia u-dziela informacji Związek Uzdro-wisk Polskich w Warszawie. ul. Swietokrzyska 17. m. 4. telefon 409-74 i 434-38. nw 11 255

Karpaty
Dwór Komarńki poczta Borynia w pięknej lesistej okolicy ponad 700 m nad rzeką Stryl pocią słońeczne pokoje, pieciorazowy wikt 3.— Studenci zniżka. Infor-macje godz. 14-16. Grobla 6 mie-szkanie 10. zdw 71 533

Letnisko
w Sierakowie piękna okolica. lasy jeziora tam pobyt. Adres Ku-rier Poznański zdw 71 534

2 pokoi
używaniem kuchni 4 osoby, las, woda niedaleko Poznania poszu-kuje na lipiec. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 477

Willka
wies las, woda blisko Poznania oddam umeblowany pokój 50. — wspólna kuchnia. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 456

Poszukuje
dla żony i 2 dzieci pokoju z utrzy-maniem na lipiec Puszczykowsku. Oferty cena Kurjer Pozn. zdw 71 595

Letnisko
wies las, jezioro, kuchnia obfi-ta pięć razy dziennie, cena ni-ska. Strzelecka 28. m. 6. zdw 71 574

Puszczykowo
domek, Poznańska 53, częściowo umeblowany, do wynajęcia. zdw 71 532

Żegiestów
Pensjonat Alina poleca tylko dla chrześcijan po-koje słońeczne z wykwinieniem u-trzymaniem, ceny zniżone. Sezon do końca września. Zadać pro-spektów. zdw 71 660

16 OSOBISTE

Cierpiącym
wskaze pewnego młodego pana, który magnetyzmem i homeopa-tią wylecza zaszczeraj najupor-czywsze choroby, niejednokrot-nie nawet w przypadkach, gdy wszelkie naukowe metody i środ-ki zawiody. O przyjęciu choro-ge w poczet kuracjuszy decydu-je próbne leczenie. Zgłoszenia należy nadsyłać do Kurjera Poz-nańskiego pod zdw 71 610

Szkoła Przygotowawcza

K. Raclawskiej

Wielkie Garbary nr. 53

przyjmuje zapisy chłopców i dziewczynek od lat 6 codziennie od 12-1.

Naukę prowadzi się według najnowszych wymagań przez doświadczone sily pedagogiczne. Z okazji dziesięciolecia istnienia szkoły 1922-1932 pod jednym kierownictwem obniża się opłatę: I. kl. - 12 zł, II. - 15 zł, III. - 18 zł, IV. - 21 zł, V. - 24 zł. zw 15045

25 MUZYKA

Pianino

do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 453

Fortepian

wolny do ćwiczeń. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 457

Strojenie fortepianów
i reparacje wykonuje fachowo i najkorzystniej St. Pajaczkowski. Pracownia Instrumentów Muzycznych Woźna 12. zdw 71 557

26 ROZRYWKA

Miły pobyt

Paryżanka, Półwiejska 30, koncert artystyczny. zdw 71 282

Czytanie!

W Wypożyczalni książek Z. Hulanickiej wszystkie nowości polskie, francuskie, książki dla młodzieży. Na wakacje abonament zmniejszony. Dąbrowskiego 1 nar. Jasnej otw. 9-6-tej. Pw 18 561-21.62

Kino Roxy

W pogoni za narzeczoną. zdw 71 553

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Inteligentna

gosposia z dobrem gotowaniem, w średnim wieku poszukuje samodzielnej posady, zajmie się wszelką pracą w domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 522

PP. Ziemianiel

Student U. P., energiczny korepetytor przygotowuje skutecznie do IV kl. gimn. włącznie. (Łacina niemieckie francuskie). Może równocześnie pracować w administracji majątku (ma 2-letnią praktykę). Wymagania umiarkowane. Polecenia bardzo dobre (Ziemianiel). Miejsowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 70 300

TEATRY

Teatr Polski: Dziś i codziennie rewja „Walter i Ska”, w wykonaniu zespołów „Morskiego Oka” i „Wesołego Wieczoru” z Warszawy.

Teatr Nowy: Dziś = „Bank Nemo” z Jerzym Leszczyńskim.

Czwartek, 23. 6. = „Bank Nemo” z Jerzym Leszczyńskim.

Piątek, 24. 6. = „Bank Nemo” z Jerzym Leszczyńskim.

Teatr Letni (Plac Nowomiej-ski 5, tel. 29-08). W czwartek, 23 b. m., otwarcie sezonu. Codziennie: „Teść szaleje”. Ceny od 1-3 zł.

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Zbieg”.
Aurora: „Klejnety Królewskie”.

Colosseum: Wiktor Mc. Log-len w „Czarnej Gwardji”.
Corso: „Złoto Kalifornji” i „Róża ulicy”.

Metropolis: „Tragedje amerykańskie”.

Muza: „Dzikuska”.

Odeon: „Trojka”.

Orzeł: „W niewoli u szeka” i „Na tropie przestępcy”.

Renaissance: „Kłamiesz ko-bieto” i „Djabelek”.

Roxy: „W pogoni za narze-czoną”.

Sfinks: „Giełda Miłości” Mar-lyne Dietrich.

Słońce: „Puszczka”.

Tęcza: „Na fali życia”.

Wilsona: „Narzeczoną nr. 68” (Kraj bez kobiet).

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem szuka posady 1. 7. do restauracji. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 531

Kucharka
samodzielną szuka posady tylko do lepszych państwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 527

Biuralistka
z dokładną znajomością księgo-wości podwójnej i amerykańskiej pisząca ortograficznie na maszynie po polsku i po niemiecku z ładnym charakterem pisma poszukuje posady w biurze lub w składzie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 462

Początkująca
panna szuka posady do bufetu lub piekarni. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 471

Absolwent
Państwowej Szkoły Mierniczej w Poznaniu z b. ładnym piśmem - przyjmie jakakolwiek posadę za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 475

Inżynier
poszukuje posady kasjera, przed-stawiciela i t. p. Gwarancja hi-poteczna do 50 000 zł. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 496

Skromna
panna szuka posady jako bufeto-wa zaraz lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 435

Skromna
dziewczyna szuka pracy do wszy-stkiego zaraz lub 1. Oferty Kur-jer Poznański zdw 71 434

Ekspedjentka
branży cukierniczej, poszukuje posady Oferty Kurjer Poznań-ski zdw 71 603

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkie-go. - Oferty Kurjer Poznański zdw 71 576

Sierota
lat 18, znająca cośkolwiek kra-wieczyzny, poszukuje jakiegol-wiek posady. Zgłoszenia - Sza-marzewskiego 18, m. 13. zdw 71 535

Dziewczyna
uczuwa a dobrmi świadectwami poszukuje posady od 1 lipca. - Oferty Kurjer Poznański zdw 71 528/9

Sekretarz
adwokacko-notarialny z długolet-nią praktyką poszukuje posady jako kierownik biura. Oferty u-praszam do Kurjera Poznańskie-go 71 631

Posługi
poszukuje dwa razy w tygodniu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 645

Która
dystygowana Polka lub Polak dopomoże mi do uzyskania stano-wiska w gospodarstwie domo-wem do starszych dzieci lub do towarzyszywa. abym się mogła na-uczyć języka polskiego. Mówię po niemiecku. Mam wykształcenie kupieckie. Jestem doświadczona w wychowaniu dzieci i prowadze-niu gospodarstwa domowego. - Oferty upraszam do Kurjera Po-znańskiego zdw 71 647

Dziewczyna
uczuwa szuka posady jako pokoj-owa lub do pomocy gospodyni z dobrmi świadectwami. Zgłosze-nia Kurjer Poznański zdw 71 654

Biuralista
młodszy szuka jakiegolwiekbadż pracy. gwarancja - kaucja. - Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 602

„Orędownik Wielkopolski“

istniejący od roku 1870, jest

najtańszym dziennikiem w Poznaniu.

Przedpłata miesięczna wynosi:

- W ekspedycji i agenturach prowincjonalnych . . . . . 1,95 zł
- W agencjach w Poznaniu . . . . . 2,20 zł
- Z odnośnieniem do domu . . . . . 2,30 zł
- Na prowincji na pocztach już z odnośnieniem do domu . . . . . 2,34 zł

Redakcja i administracja: Poznań, św. Marcin 70.

Telefony: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72.

Biuralista
młodszy, sierota, sumienny, pracowity szuka jakiegolwiekbadż posady. Kaucja 400 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 056

Posługi
poszukuje z gotowaniem od 1. - Oferty Kurjer Poznański zdw 71 501

Dziewczyna
lat 18 uczuwa, z dobrmi świadectwami poszukuje posady od 1. 7. cośkolwiek z gotowaniem. - Oferty Kurjer Poznański zdw 71 492

Sierota
inteligentna szuka posady od 1 lipca do wszelkiej pracy domo-wej. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 439

Służąca
uczuwa pracowita z długoletni-mi świadectwami cośkolwiek go-towaniem szuka posady 1. 7. - Oferty Kurjer Poznański zdw 71 438

Rolnik
kawaler trzydziestoletni, intelli-gentny, dziesięcioletnia praktyka w Poznańskim i Pomorzu obez-nany dobrze w hodowli i wetery-narii, oszczędny, energiczny, bez-względnie uczciwy, poszukuje po-sady. Wynagrodzenie względne, traktowanie lepsze. - Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 484

Sierota
lat 20 szuka posady cośkolwiek z gotowaniem od 1. Oferty Kur-jer Poznański zdw 71 530

Pierwszorządna kucharka
poleca się na wesela, chrzciny oraz wszelkie uroczystości. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 515

Służąca
z gotowaniem do wszystkiego po-szukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 509

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem po-szukuje posady od 1. 7. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 502

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kur-jer Poznański zdw 71 543

Dame
francuskie instruite cultivée cher-che situation ou demi-place auprès enfans âge scolaire à par-tir 1 Septembre. Offres Kurjer Poznański zdw 70 800

Poszukuję
posady do wszystkiego z gotowa-niem, świadectwa pierwszorząd-ne. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 71 554

Maturzystka
Miejskiej Szkoły Handlowej przy-jmie posadę jako początku-jącą biurową. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 550

Student farmacji
szuka praktyki bezpłatnej na czas wakacji w Poznaniu ewentl. pobliza. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 037

Młodsza
dziewczyna z dobrem gotowa-niem, świadectwami, praniem, przyjmie posadę od 1. Oferty Kur-jer Poznański zdw 71 594

Za
kaucja 1000 lub więcej poszu-kuje stałej, odpowiedniej posady woźnego lub inkasenta. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 536

Służąca
poszukuje posady od 1. 7. Zgło-szenia Kurjer Pozn. zdw 71 628

Panienska
z prowincji poszukuje zajęcia do dzieci, zna szycie i robótki. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 606

Inteligentna
sumienna panienska, z dobrmi referencjami, poszukuje posady bez wynagrodzenia w składzie cukierków celem wydoskona-lenia się. Oferty Kurjer Poznań-ski zdw 71 608

Służąca
starsza poszukuje posady do wszystkiego do 2 lub 3 osób od 1. lub zaraz. Oferty Kurjer Poz-nański zdw 71 540

Były
szef, kierownik warsztatu sto-larskiego zagranicą, absolwent szkoły sztuk pięknych, po powrocie szuka zajęcia w większym zakładzie przemysłu drzewnego. Świech Jan, Przybyszewo, Stare Długie, Leszno. Pw 19 049-55.871

Bufetowa
działa która posiada tysiąc zło-tych poszukiwana. Łaskawe zgło-szenia proszę kierować Urbania-k, Ostrów (Pozn.), Rynek 29. zdw 71 639

Dziewczyna
uczuwa do wszelkich prac domo-wych i gotowania szuka posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Po-znański zdw 71 655

Architekt
stolarz, wykształcony, szuka jak-iegolwiek pracy, udziela lekcji, wykonuje pierwszorządne projek-ty na wnętrza różnego rodzaju, kosztorysy. Przyjmie zastępczo firm zamiejscowych lub sfinansuje jakiegolwiek interes fachowy. Zgłoszenia Kurjer Pozn. jw 3 473

Wspólnika
dobrze prosperującego interesu rzemieślniczego z gotówką 3 000 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 667

Pracznia
czysta, oszczędna, poszukuje pra-cy. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 673

28 WOLNE MIEJSCA

Zaufana służąca
obezmana z dobrem gotowaniem, praniem i prowadzeniem gos-podarstwa na prowincji w okolicy Wrześni potrzebna od 1. lub 15. 7. Zgłoszenia do Kurjera Po-znańskiego dw 3 936

50 złotych zarobku dziennie
Zastępców i odsprzedawców dla rozpowszechnienia nowopatento-wanych artykułów poszukuje firma „Maibruch” Anvers - Bor-gerhout, Belgia. zdw 68 454

Dentystę (kl)
upraw, poszukuje od 1 lipca lub wydzierżawie, sprzedam na do-zgodnych warunkach praktykę z powodu choroby. Oferty do Ku-rjera Pozn. zdw 70 932

Kuśnierz
potrzebny. Pawelek, Ratajczaka 14. zdw 71 632

Szofera
na ciężarówkę przyjme. Kaucja 500. Wł. Osmański, Powiż, pow. Gniezno. zdw 71 617/18

Instrumenty medyczne

od chorób pęcherza i nerek prawie nieużywane okazjnie sprzedam.

D-wa J. ZARRZEWSKA, Poznań, Ogrodowa 12, m. 28
zw 15 015

Bufetowa
rutynowana stała posada z kauc-ją potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 460

Krojczyini
samodzielną, znającą wytworny styl w sukniach potrzebna Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 599

Uczeń
zeganmistrzowski z dobrem świa-destwem szkolnym i wychowa-niem potrzebny. Chwiłkowski, św. Marcin 40. zdw 71 598

Służąca
do wszystkiego kochająca dzieci gotowaniem praniem dobrmi referencjami do Puszczykowska potrzebna. - Zgłoszenia: Górna Wilda 59, skład. zdw 71 496/7

Służąca
z dobrem gotowaniem i praniem potrzebna zaraz. Wodna 25, mie-szkanie 6. 2-4. zdw 71 493

Bufetowa
z kaucją potrzebna. Adres Ku-rjer Poznański zdw 71 483

Ekspedjentka
działa, sumienna do składu rzeź-nickiego. Ratajczak, Górna Wil-da 53. zdw 71 519

Inwalidy
z koncesją poszukuje. Oferty Ku-rjer Poznański zdw 71 461

Uczennice
do krawieczyzny. Stella Kaźmier-czakówna. Stary Rynek 76. zdw 71 541

Młoda
bufetowa potrzebna. Restauracja Hotelu „Polonia”. Zgłoszenia godz. 1-3. zdw 71 564

Służąca
młodsza z dobrem gotowaniem i do wszystkiego potrzebna. Sta-zewska, Wyspiańskiego 13. I. p. zdw 71 579

Uczeń
do biura i posyłek z paczkami, uczciwy, potrzebny. Referencje konieczne. Zgłoszenia Kurjer Po-znański zdw 71 601

Dziewczyna
młodsza, uczuwa z gotowaniem do pomocy w składzie. - Oferty Kurjer Poznański zdw 71 615

Bufetowa
natychmiast, kaucja 300. Adres Kurjer Poznański zdw 71 665/66

Służąca
do wszystkiego, z gotowaniem, może się zaraz zgłosić. Restaura-cja. Starościńska 1. zdw 71 602

Haiciarka
maszynowa potrzebna „Hafto-plis” Stary Rynek 10 (Kurzano-rw 6 838)

Dziewczyna
starsza, uczuwa z gotowaniem do wszystkiego potrzebna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 661

Fryzjer męski
znający ondulację damską może się zaraz zgłosić. Skład spoży-wczy. Inowrocław, Solankowa 7. zdw 71 650

Służąca
potrzebna do wszelkich prac do-mowych 1. 7. Rynek Łazarzski 3 skład godz. 6-7. zdw 71 634

Techniczka dentystyczna
potrzebna 1. 7. do lab. dent. - Oferty z fotografią oraz wyma-ganiem Kurjer Pozn. zdw 71 633

Bufetowa
na rachunek 500 zł kelner z kauc-ją. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 631

Dam
praca stała za kaucją 500 zło-tych, praca dla panny lub dla mełatki. Oferty Kurjer Poznań-ski zdw 71 613

Krawcowa
zdolna i uczennica potrzebna. - Halina” Waly Wazów 15. zdw 71 604

Buchalter
samodzielny z pierwszorzędnem referencjami potrzebny od Hpa. Zgłoszenia (dopisy świadectw, własnorecznie napisany życiorys do Kurjera Poznańskiego zdw 71 537

Spółdzielnia Rolniczo - Handlowa
poszukuje fachowca na stanowi-sko kierownika z udziałem 15 do 20 000 złotych. Oferty z życio-rysem nadesłać pod „Par” Po-znań, nr 160 Pw 19 043-64.162

Prasowaczkę
i uczennice bezpłatnie przyjmie Pralnia, Wielkie Garbary 42. rw 6 348

Pw 18 740

Humor zagraniczny

- == Niech pani mi poda swój numer telefonu!
- == Znajdzie go pan w książce telefonicznej.
- == W takim razie - nazwisko?
- == Jest w niej także!

(Matin, Paryż). S. F.

Przedpłata na kwiecień 1932 r. za oba wydania razem wlicznie tygodniowego do-datku Austr. „Illustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Po-znaniu w eksped. zł 4 00, w agencjach zł 4 50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 4 70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4 94 kwartalnie zł 14 82 pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9 00, w innych krajach zł 11 00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkod w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr, na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr przed wiadomościami potocznymi 200 gr od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wy-da-nia porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wy-da-nia wieczornego „drobne” do godz. 11 w soboty i dni przedświąteczne tylko do godz. 10; większe dłuższe według możliwości. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiału poświęcony danej uroczystości. noca tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 2305. - P. K. O. Poznań nr. 200 149.